

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014 – 2020

MAS REGION KUNĚTICKÉ HORY

Listopad 2021

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí.

Tato strategie:

- je zpracována v souladu se schválenou verzí Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovacím období 2014 - 2020 (verze 10. 11. 2015) a s dalšími metodickými pokyny MMR a s koncepčními dokumenty kraje a ČR.
- je propojena s rozvojovými strategiemi ČR, Pardubického kraje a obcí a usiluje o propojení s ITI aglomerace Hradec Králové – Pardubice.
- je zpracována komunitním přístupem, za plného zapojení aktivních občanů a představitelů samosprávy, podnikatelského a neziskového sektoru.
- vznikla jeden a půl roční průběžnou spoluprací obcí, místních organizací a externích poradců.
- opírá se o analýzu současného stavu regionu, jeho aktuálních problémů, potřeb obyvatel i organizací, o vyhodnocení budoucích příležitostí a ohrožení z vnějšku, o potenciál v růstu kvality života v regionu i v nabídce každodenní a víkendové relaxace a rekreace všech skupin obyvatel obou velkých měst.
- z velké části byla financovaná v rámci těchto projektů: „Zkvalitnění stávajícího systému činnosti MAS Region Kunětické hory“ (r.č. 13/018/34100/453/000052/2, dotace z Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013), „Podpora vzniku strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Region Kunětické hory“ (r.č. CZ.1.08/3.2.00/14.00193, dotace z OP TP 2008-2013) a „Územní strategie MAS 2014-2020“ (OŽPZ/13/22512, dotace z Pardubického kraje – Program obnovy venkova).
- aktualizace SCLLD byla financována z projektu: „Zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS Region Kunětické hory“ (r.č. CZ.06.4.59/0.0/0.0/15_003/0001284), z dotace IROP 4.2.
- pro svou realizaci využije SCLLD multifondové financování (OP, resortní programy ministerstev, krajský grantový program, rozpočty měst a obcí a vlastní prostředky místních subjektů).
- je způsobilá od 19.11.2015 (den schválení valnou hromadou MAS Region Kunětické hory) do 31.12.2023 (revize dokumentu proběhla k 31.5.2016 dle připomínek věcného hodnocení).

OBSAH

Seznam zkratk	4
Shrnutí formálních náležitostí, přijatelnosti SCLLD a věcného hodnocení	7
1 Popis území a zdůvodnění jeho výběru	14
1.1 Identifikace MAS Regionu Kunětické hory	14
1.2 Základní popis území a zdůvodnění jeho výběru	14
1.3 Historie MAS Regionu Kunětické hory	18
1.4 Členská základna	19
2 Analytická část	21
2.1 Socio-ekonomická analýza	21
2.1.1 Obyvatelstvo	21
2.1.2 Technická infrastruktura a doprava	31
2.1.3 Vybavenost obcí, služby a život v obcích (spolky, kulturní a sportovní vybavenost a aktivity, sociální, zdravotní služby apod.)	34
2.1.4 Bydlení	39
2.1.5 Životní prostředí	42
2.1.6 Podnikání, výroba, zaměstnanost	48
2.1.7 Vzdělávání, školství	53
2.1.8 Veřejná správa v regionu	57
2.1.9 Turistické hodnoty regionu	63
2.2 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území	69
2.2.1 Hlavní faktory a zdroje rozvoje regionu	69
2.2.2 Územní plánování	70
2.2.3 Území a lokality pro další rozvoj	71
2.2.4 Lidský potenciál	72
2.2.5 Finanční a další prostředky území	72
2.2.6 Závěr	74
2.3 SWOT analýza	75
2.3.1 Dílčí SWOT analýzy	75
2.3.2 Souhrnná SWOT analýza	79
2.4 Analýza problémů a potřeb	80
2.4.1 Analýza problémů	80
2.4.2 Analýza potřeb	86

Seznam zkratek

AFK - atletický fotbalový klub
ARZ - Asociace regionálních značek
BRO - biologicky rozložitelný odpad
CLLD – (Community lead local development) komunitně vedený místní rozvoj
CR - cestovní ruch
ČOV – čistírna odpadních vod
ČR - Česká republika
ČSKS - Český systém kvality služeb
ČSÚ - Český statistický úřad
ČZU - Česká zemědělská univerzita
DPS - dům s pečovatelskou službou
DSO - dobrovolný svazek obcí
EAFRD - (European Agricultural Fund for Rural Development) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EFRR - Evropský fond pro regionální rozvoj
ENRF - Evropský národní a rybářský fond
EOP - Elektrárny Opatovice, a.s.
ERDF - (European Regional Development Fund) Evropský fond regionálního rozvoje
ESF - Evropský sociální fond
ESI fondy - Evropské strukturální a investiční fondy
ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy
EU - Evropská unie
EZ - ekologické zemědělství
EZFRV - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZZF - Evropský zemědělský záruční fond
FC - fotbalový klub
FO - fyzická osoba
HC - hokejový klub
CHKO - chráněná krajinná oblast
IC - informační centrum
ICT - informační a komunikační technologie
IOP - Integrovaný operační program
IROP – Integrovaný regionální operační program
IS - informační systém
ISCED - (International Standard Classification of Education) Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
ISKP14+ - portál, který je určen pro vyplňování a podávání elektronické žádosti o podporu projektu
ITI - Integrované teritoriální investice
IZS - Integrovaný záchranný systém
JPO - jednotka požární ochrany
KDŘ - krátký dodavatelský řetězec
KO- klíčová oblast
KÚ - katastrální území
MAS – místní akční skupina
MAS ŽR - Místní akční skupina Železnohorský region
MHD - městská hromadná doprava
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
 MS - myslivecké sdružení
 MSP - malé a střední podnikání
 MŠ – mateřská škola
 MZE – Ministerstvo zemědělství
 MŽP – Ministerstvo životního prostředí
 NČI – národní číselník indikátorů
 NNO - nestátní nezisková organizace
 NUTS - (fr. Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques, ang. Nomenclature of Units for Territorial Statistics) Nomenklatura územních statistických jednotek
 OP – operační program
 OPLZZ - Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
 OPPI - Operační program podnikání a inovace
 OPPIK – Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
 OPTP – Operační program technická pomoc
 OPVVV – Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání
 OPZ – Operační program zaměstnanost
 OPŽP – Operační program životní prostředí
 ORP - obec s rozšířenou působností
 OS - občanské sdružení
 OSVČ - osoba samostatně výdělečně činná
 OÚ - obecní úřad
 OZP - osoba zdravotně postižená
 PCH - Perníková chaloupka (partnerský subjekt/člen v obci Ráby)
 Pk - Pardubický kraj
 PO - právnická osoba
 PRV – Program rozvoje venkova
 př.n.l - před naším letopočtem
 PUPFL - pozemky určené k plnění funkce lesa
 RD - rodinný dům
 RKH - Region Kunětické hory
 ROP - Regionální operační program
 RŠOV - Regionální škola obnovy venkova
 ŘO – řídicí orgán
 SC - specifický cíl/strategický cíl
 SCLLD – Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
 SDH - sbor dobrovolných hasičů
 SO - svazek obcí
 SO ORP - správní obvod obce s rozšířenou působností
 SPL - Strategický plán Leader
 SK - sportovní klub
 SmP - Služby města Pardubic
 SMS - Sdružení místních samospráv
 SO – svazek obcí
 SWOT - metoda, kterou jsou identifikovány silné (ang. Strengths) a slabé (ang. Weaknesses) stránky, příležitosti (ang. Opportunities) a hrozby (ang. Threats) spojené s řešenou problematikou
 SZIF - Státní zemědělský intervenční fond
 TIC - turistické informační centrum

TJ - tělovýchovná jednota

TPS - tematické pracovní skupiny

UNRRA - (ang. United Nations Relief and Rehabilitation Administration) Správa spojených národů pro pomoc a obnovu

ÚP - úřad práce

ÚPD - územně plánovací dokumentace

VAK - Vodovody a kanalizace

VO - veřejné osvětlení

VPP - veřejně prospěšné práce

VR - veřejný rozhlas

VTOS - výkon trestu odnětí svobody

ZŠ – základní škola

ŽP - životní prostředí

Shrnutí formálních náležitostí, přijatelnosti SCLLD a věcného hodnocení

Tabulka č. 1a obsahuje přehled formálních náležitostí a přijatelnosti SCLLD dle Metodického stanoviska ministryně pro místní rozvoj č. 1 a názvy kapitol/podkapitol strategie, které se daným kritériem zabývají.

Tabulka 1a: Shrnutí formálních náležitostí a přijatelnosti SCLLD

Název kritéria	Splňuje/nesplňuje/kapitola, kde se splnění nachází
Odpovídá struktura SCLLD požadavkům definovaným v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů 2014-2020?	Ano
Byly dodány všechny povinné přílohy?	Ano viz kapitola 6
Obsahují povinné přílohy požadované náležitosti definované v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů 2014-2020?	Ano viz jednotlivé přílohy
Je dotčené území vymezeno na základě statisticky podložených charakteristik?	Ano viz kapitola 2.1
Vychází SWOT analýza ze socio-ekonomické analýzy?	Ano viz kapitola 2.3
Vychází analýza potřeb ze socio-ekonomické analýzy?	Ano viz kapitola 2.4
Představuje SWOT analýza a analýza potřeb východisko strategické části pro stanovení strategických cílů, specifických cílů a opatření integrované strategie?	Ano viz kapitola 3.1 (konkrétní propojenost je popsána v rámci odůvodnění a vazby na SWOT)
Obsahuje SCLLD popis takových opatření, která jsou vzájemně integrovaná (navázaná, podmíněná)?	Ano viz podkapitola 3.1.3, 3.2.2 a 3.4.4
Má MAS popsány používané komunikační a animační aktivity?	Ano viz kapitola 4.3
Vyplývá z nastavených postupů, že jsou transparentní? (ošetření střetu zájmů zejména při výběru projektů)	Ano viz podkapitola 4.2.1 (výběr projektů – viz podkapitola 4.2.1.7)
Odpovídají údaje včetně orgánů MAS uvedené v SCLLD těm, které jsou uvedené ve standardizaci?	Ano viz příloha: Čestné prohlášení
Je v implementační části popsána organizace řízení integrovaného nástroje ve fázi tvorby i realizace strategie (rozdělení rolí a kompetencí apod.)?	Ano viz kapitola 4.1

Jsou definovány konkrétní postupy administrace projektů konečných žadatelů?	Ano viz podkapitola 4.2.1
Odpovídá vymezení zájmových skupin zaměření SCLLD?	Ano viz kapitola 4.1 – valná hromada
Nechybí ve vztahu k zaměření SCLLD některá z významných zájmových skupin?	Ano viz kapitola 4.1 – valná hromada
Je v implementační části popsán způsob monitoringu a vyhodnocování plnění integrované strategie?	Ano na úrovni projektů – viz podkapitola 4.2.1.10 na úrovni SCLLD – viz kapitola 4.5
Jsou v analýze rizik jednoznačně popsána rizika ohrožující realizaci strategie?	Ano viz příloha: Analýza rizik
Jsou v analýze rizik popsána opatření k řízení identifikovaných rizik?	Ano viz příloha: Analýza rizik
Jsou principy pro určení preferenčních kritérií v souladu se zaměřením integrované strategie CLLD?	Ano viz kapitola 3.4

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1b obsahuje přehled kritérií pro věcné hodnocení SCLLD dle Metodického stanoviska ministryně pro místní rozvoj č. 1 a názvy kapitol/podkapitol strategie, které se daným kritériem zabývají.

Tabulka 1b: Shrnutí kritérií pro věcné hodnocení SCLLD

Název kritéria	Splňuje/nesplňuje/kapitola, kde se splnění nachází
Odpovídá zaměření dotčené části integrované strategie příslušným investičním prioritám/specifickým cílům programu/cílům programu?	Ano viz kapitola 3.4
Odpovídá požadovaná výše dotace z EU a státního rozpočtu nastaveným finančním a časovým limitům?	Ano viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Jsou plánované hodnoty indikátorů relevantní vzhledem k požadovanému finančnímu objemu na jednotlivá opatření?	Ano viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Odpovídají indikátory uvedené v integrované strategii vybraným aktivitám?	Ano viz kapitola 3.4

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1c obsahuje přehled výběrových kritérií pro výběr strategií v rámci věcného hodnocení ŘO PRV dle dokumentu „Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro výběr Strategií komunitně vedeného místního rozvoje a stanovení alokace v rámci programového rámce Programu rozvoje venkova“ a názvy kapitol/podkapitol strategie, které se daným kritériem zabývají.

Tabulka 1c: Shrnutí doplňujících kritérií PRV pro výběr SCLLD v rámci věcného hodnocení

Název kritéria	Splňuje/nesplňuje/kapitola, kde se splnění nachází
Odpovídá zaměření dotčené části SCLLD příslušným investičním prioritám/ specifickým cílům programu/ cílům programu?	
Jsou cíle SCLLD v souladu s potřebami území a vedou k naplnění cílů PRV?	Ano viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV)
<i>Řeší strategie podpory pro zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano řeší. U cílů SCLLD – SC 2.1 V programovém rámci – Fiche PRV/F1, PRV/F5, PRV/F7, PRV/F8
<i>Řeší strategie podpory pro zvýšení konkurenceschopnosti potravinářství, případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano řeší. U cílů SCLLD – SC 2.1 V programovém rámci – Fiche PRV/F2, PRV/F7, PRV/F8
<i>Řeší strategie podpory pro zvýšení konkurenceschopnosti lesnictví, případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano řeší. U cílů SCLLD – SC 2.1 V programovém rámci – Fiche PRV/F3, PRV/F6, PRV/F7
<i>Řeší strategie podporu hospodářského rozvoje území a usnadnění diverzifikace, případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano řeší. U cílů SCLLD – SC 2 V programovém rámci – Fiche PRV/F4
Obsahuje SCLLD popis (resp. témata) plánovaných projektů spolupráce?	Ano viz kapitola 3.4.1 (PRV/F9) a kapitola 4.4
Odpovídají vybrané aktivity (v rámci jednotlivých Fichí) cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV)
Odpovídají principy pro stanovení preferenčních kritérií jednotlivých Fichí cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV – preferenční kritéria)
Odpovídá požadovaná výše dotace z EU a státního rozpočtu nastaveným finančním a časovým limitům?	
Požaduje MAS alokaci dle stanoveného klíče (alokace vyčleněná z PRV pro jednotlivé MAS je zveřejněn na internetových stránkách www.eagri.cz/prv)?	Ano viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Vychází přidělené finanční prostředky na jednotlivé aktivity (Fiche) z jejich významu pro rozvoj území a vlivu na cíle SCLLD?	Ano Finanční prostředky (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce) byly rozděleny tak, aby naplňovaly relevantní cíle SCLLD k PRV (viz kapitola 3.4.1). Významnost aktivit v rámci celé SCLLD je nastíněna v podkapitole 3.2.1. Při finálním

	rozdělení finančních prostředků byla vzata v úvahu absorpční kapacita území.
Je finanční a časový harmonogram nastaven tak, aby se předešlo nevyčerpání alokace?	Ano Finanční a časový harmonogram byl nastaven s ohledem na očekávaný začátek realizace SCLLD, absorpční kapacitu a předpokládané ukončení programového období (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce)
Odpovídají indikátory uvedené v integrované strategii vybraným aktivitám?	
Odpovídají nastavené indikátory cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV)
Jsou principy pro stanovení preferenčních kritérií provázány na indikátory?	Ano viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV)
Jsou plánované hodnoty indikátorů relevantní vzhledem k požadovanému finančnímu objemu na jednotlivá opatření?	
Odpovídá počet vytvořených pracovních míst požadované alokaci?	Ano Na alokovanou částku pro MAS RKH vycházejí 2 pracovní místa. viz kapitola 3.4.1 (programový rámec PRV – Indikátor 94800)
Není realizací SCLLD negativně ovlivněno žádné z horizontálních témat?	
Nedochází realizací SCLLD k negativnímu ovlivnění horizontálních témat, resp. průřezových cílů PRV?	Nedochází. Realizace SCLLD má buď pozitivní vliv na horizontální, resp. průřezové cíle PRV, nebo neutrální. viz kapitola 3.5

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1d obsahuje základní přehled otázek v rámci IROP založený na doplňujících výběrových kritériích dle dokumentu „Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro výběr Strategii komunitně vedeného místního rozvoje a stanovení alokace v rámci programového rámce Programu rozvoje venkova“ a názvy kapitol/podkapitol strategie, které se danou otázkou zabývají.

Tabulka 1d: Shrnutí otázek k IROP

Otázka	Splňuje/nespĺňuje/kapitola, kde se splnění nachází
Odpovídá zaměření dotčené části SCLLD příslušným investičním prioritám/ specifickým cílům programu/ cílům programu?	
Jsou cíle SCLLD v souladu s potřebami území a vedou k naplnění cílů IROP? <i>Případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano viz kapitola 3.4.2 (programový rámec IROP) Cíle IROP: SC 1.2 řešen v rámci opatření programového

	<p>rámce IROP/O1</p> <p>SC 1.3 řešen v rámci opatření programového rámce IROP/O2</p> <p>SC 2.1 řešen v rámci opatření programového rámce IROP/O3</p> <p>SC 2.2 řešen v rámci opatření programového rámce IROP/O4</p> <p>SC 2.3 v území není zájem o realizaci</p> <p>SC 2.4 řešen v rámci opatření programového rámce IROP/O5</p> <p>SC 3.1 v území není zájem o realizaci prostřednictvím SCLLD</p> <p>SC 3.3 v území není zájem o realizaci prostřednictvím SCLLD</p>
Odpovídají vybrané aktivity (v rámci jednotlivých opatření programových rámců) cílům SCLLD?	<p>Ano</p> <p>viz kapitola 3.4.2 (programový rámec IROP)</p> <p>Některé podporované aktivity byly v programovém rámci vynechány, protože o jejich realizaci na území MAS RKH není zájem nebo není zájem o jejich realizaci prostřednictvím SCLLD (např. terminály, telematika, nízkoemisní vozidla, modernizace vzdělávacích a výcvikových středisek pro základní složky IZS atd.)</p>
Odpovídají principy pro stanovení preferenčních kritérií jednotlivých opatření programových rámců cílům SCLLD?	<p>Ano</p> <p>viz kapitola 3.4.2 (programový rámec IROP – preferenční kritéria)</p>
Odpovídá požadovaná výše dotace z EU a státního rozpočtu nastaveným finančním a časovým limitům?	
Požaduje MAS alokaci dle stanoveného klíče?	<p>Ano</p> <p>viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce</p>
Vychází přidělené finanční prostředky na jednotlivé aktivity (opatření) z jejich významu pro rozvoj území a vlivu na cíle SCLLD?	<p>Ano</p> <p>Finanční prostředky (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce) byly rozděleny tak, aby naplňovaly relevantní cíle SCLLD k IROP (viz kapitola 3.4.2). Významnost aktivit v rámci celé SCLLD je nastíněna v podkapitole 3.2.1. Při finálním rozdělení finančních prostředků byla vzata v úvahu absorpční kapacita území.</p>
Je finanční a časový harmonogram nastaven tak, aby se předešlo nevyčerpání alokace?	<p>Ano</p> <p>Finanční a časový harmonogram byl nastaven s ohledem na očekávaný začátek realizace SCLLD, absorpční kapacitu a předpokládané</p>

	ukončení programového období (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce)
Odpovídají indikátory uvedené v integrované strategii vybraným aktivitám?	
Odpovídají nastavené indikátory cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.2 (programový rámec IROP)
Jsou principy pro stanovení preferenčních kritérií provázány na indikátory?	Ano viz kapitola 3.4.2 (programový rámec IROP)
Jsou plánované hodnoty indikátorů relevantní vzhledem k požadovanému finančnímu objemu na jednotlivá opatření?	Ano. Při stanovení indikátorů a finančního plánu byla vzata na vědomí absorpční kapacita území a předpokládané uznatelné výdaje na projekt. viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Není realizací SCLLD negativně ovlivněno žádné z horizontálních témat?	Není. Realizace SCLLD má buď pozitivní vliv na horizontální témata, nebo neutrální. viz kapitola 3.5

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1e obsahuje základní přehled otázek v rámci OP Zaměstnanost založený na doplňujících výběrových kritériích dle dokumentu „Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro výběr Strategii komunitně vedeného místního rozvoje a stanovení alokace v rámci programového rámce Programu rozvoje venkova“ a názvy kapitol/podkapitol strategie, které se danou otázkou zabývají.

Tabulka 1e: Shrnutí otázek k OP Zaměstnanost

Název kritéria	Splňuje/nesplňuje/kapitola, kde se splnění nachází
Odpovídá zaměření dotčené části SCLLD příslušným investičním prioritám/ specifickým cílům programu/ cílům programu?	
Jsou cíle SCLLD v souladu s potřebami území a vedou k naplnění cílů OP Z? <i>Případně je jejich vynechání řádným způsobem odůvodněno?</i>	Ano viz kapitola 3.4.3 (programový rámec OP Z)
Odpovídají vybrané aktivity (v rámci jednotlivých opatření programových rámců) cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.3 (programový rámec OP Z) Některé podporované aktivity byly v programovém rámci vynechány, protože o jejich realizaci na území MAS RKH není dostatečný zájem nebo není zájem o jejich realizaci prostřednictvím SCLLD.
Odpovídají principy pro stanovení preferenčních kritérií jednotlivých opatření programových rámců cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.3 (programový rámec OP Z – preferenční kritéria)

Odpovídá požadovaná výše dotace z EU a státního rozpočtu nastaveným finančním a časovým limitům?	
Požaduje MAS alokaci dle stanoveného klíče?	Ano viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Vychází přidělené finanční prostředky na jednotlivé aktivity (opatření) z jejich významu pro rozvoj území a vlivu na cíle SCLLD?	Ano Finanční prostředky (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce) byly rozděleny tak, aby naplňovaly relevantní cíle SCLLD k OP Z (viz kapitola 3.4.2). Významnost aktivit v rámci celé SCLLD je nastíněna v podkapitole 3.2.1. Při finálním rozdělení finančních prostředků byla vzata v úvahu absorpční kapacita území.
Je finanční a časový harmonogram nastaven tak, aby se předešlo nevyčerpání alokace?	Ano Finanční a časový harmonogram byl nastaven s ohledem na očekávaný začátek realizace SCLLD, absorpční kapacitu a předpokládané ukončení programového období (viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce)
Odpovídají indikátory uvedené v integrované strategii vybraným aktivitám?	
Odpovídají nastavené indikátory cílům SCLLD?	Ano viz kapitola 3.4.3 (programový rámec OP Z)
Jsou principy pro stanovení preferenčních kritérií provázány na indikátory?	Ano viz kapitola 3.4.3 (programový rámec OP Z)
Jsou plánované hodnoty indikátorů relevantní vzhledem k požadovanému finančnímu objemu na jednotlivá opatření?	Ano. Při stanovení indikátorů a finančního plánu byla vzata na vědomí absorpční kapacita území a předpokládané uznatelné výdaje na projekt. viz příloha Finanční plán a indikátory pro programové rámce
Není realizací SCLLD negativně ovlivněno žádné z horizontálních témat?	Není. Realizace SCLLD má buď pozitivní vliv na horizontální témata, nebo neutrální. viz kapitola 3.5

Zdroj: vlastní zpracování

1 Popis území a zdůvodnění jeho výběru

1.1 Identifikace MAS Regionu Kunětické hory

Tabulka 2: Identifikace MAS Region Kunětické hory

Přesný název MAS:	MAS Region Kunětické hory, z.s.
Právní forma:	spolek
IČO:	27009157
Webové stránky:	www.masrkh.oblast.cz
Sídlo MAS a kancelář:	do roku 2015: Perníková chaloupka, Ráby 38, 533 52 Staré Hradiště; od roku 2016: Husovo nám. 790, 533 04 Sezemice
Předseda:	Jozef Petrenec (starosta@dritec.cz, 606 660 233)
Manažer pro SCLLD:	Mgr. Jiří Kuban (kuban.masrkh@email.cz, 605 329 028)
Projektový manažer:	Ing. Kristýna Holečková (holeckova.masrkh@email.cz, 774 293 556)
Počet obcí:	28
Rozloha	20765 ha
Počet obyvatel k 1.1.2014	23 481

Zdroj: vlastní zpracování

1.2 Základní popis území a zdůvodnění jeho výběru

MAS Region Kunětické hory se celý rozkládá na území okresu Pardubice v severozápadní části Pardubického kraje, v blízkosti města Pardubice a na základě usnesení Valné hromady 2021/2/11 zasahuje jednou obcí (obec Vysoká nad Labem) na území okresu Hradec Králové v jižní části Královéhradeckého kraje, v blízkosti města Hradec Králové. Území má jednotný charakter – převážně rovinatý terén s převažujícími zemědělskými plochami, místy lesními plochami s přirozenou vegetací. Region leží z části v tzv. „Loučenské tabuli“ v úrodném Polabí. Výraznou dominantou regionu je Kunětická hora se stejnojmenným hradem. Vrchol této znělčové hory vystupuje 82 m nad okolní rovinatou krajinu a dále oblast charakterizují četné vodní toky: Loučná, Labe (severovýchodní hranice regionu), Novohradka, Lodrantka, Ředický a Brodecký potok.

Území okresu Hradce Králové a zvláště okresu Pardubice je ve velmi výhodné strategické poloze z hlediska dopravního spojení, neboť se rozkládá na křižovatce hlavních železničních tratí ve směru Praha, Česká Třebová, Brno, Havlíčkův Brod, Liberec. Hlavním vodním zdrojem je Labe, které je splavné pro lodní dopravu do Chvaletic. Převažuje průmyslově zemědělský charakter území. Oblast leží v klimatickém pásu B3, které je charakterizované mírně teplým a vlhkým typem počasí s mírnou zimou. Půdní druh podloží je tvořen hlinito-písčitými vrstvami. Lesy jsou dubové jednodruhové a smíšené dubové s borovicemi.

Území MAS Regionu Kunětické hory je tvořeno územím obce Opatovice nad Labem, obce Vysoká nad Labem (od roku 2022) a sousedících mikroregionů: Svazkem obcí pod Kunětickou horou a Svazkem obcí Loučná, tedy celkem územím 28 obcí: Borek, Bukovina nad Labem, Časy, Čeperka, Dašice, Dříteč, Hrobice, Choteč, Kostěnice, Kunětice, Lány u Dašic, Libišany, Moravany, Němčice, Opatovice nad Labem, Podůlšany, Ráby, Rokytno, Sezemice, Slepovice, Spojil, Srch, Staré Hradiště, Staré Ždánice, Stěblová, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemice a Vysoká nad Labem. Tyto obce také mají své místní části vyjmenované v tabulce 3.

Tabulka 3: Statut a místní části členských obcí MAS Region Kunětické hory

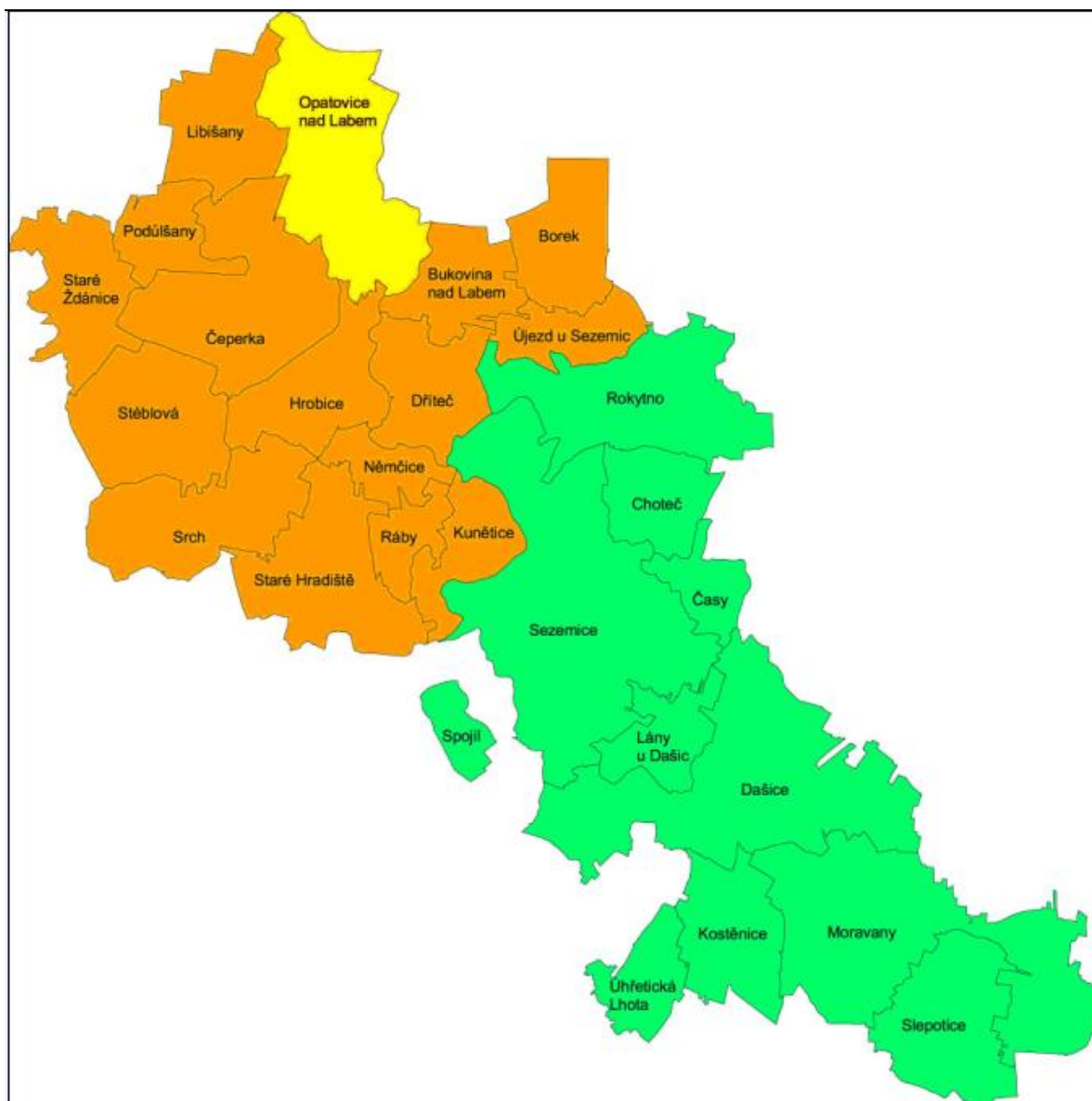
Obec	Statut	Místní části
Borek	obec	
Bukovina nad Labem	obec	
Časy	obec	
Čeperka	obec	
Dašice	město	Malolánské, Pod Dubem, Prachovice, Velkolánské, Zminný
Dříteč	obec	
Hrobice	obec	
Choteč	obec	
Kostěnice	obec	
Kunětice	obec	
Lány u Dašic	obec	
Libišany	obec	
Moravany	obec	Čeradice, Moravanský, Platěnice, Platěnsko, Turov
Němčice	obec	
Opatovice nad Labem	obec	Pohřebačka
Podůlšany	obec	
Ráby	obec	
Rokytno	obec	Bohumileč, Drahoš
Sezemice	město	Dražkov, Kladina, Lukovna, Počaply, Velké Koloděje, Veská
Slepotice	obec	Bělešovice, Lípec, Nové Holešovice
Spojil	obec	
Srch	obec	Hrádek, Pohránov
Staré Hradiště	obec	Brozany, Hradiště na Písku
Staré Ždánice	obec	
Stéblová	obec	
Úhřetická Lhota	obec	
Újezd u Sezemice	obec	Zástava
Vysoká nad Labem	obec	

Zdroj: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ0532> a <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ0521>
k září 2021

Celková rozloha regionu je 19 231 ha a žije zde 22 177 obyvatel /k 31.12.2014/. Hustota zalidnění tedy činí přibližně 115,3 obyvatel na km². Toto území je zakresleno na obrázku 1a, kde je Svazek obcí pod Kunětickou horou znázorněn oranžově, Svazek obcí Loučná zeleně a samostatná obec Opatovice nad Labem žlutě.

Rozhodnutím Valné hromady je od roku 2022 součástí území také obec Vysoké nad Labem. Jejím zařazením do území MAS činí rozloha regionu 20 765 ha a celkový počet obyvatel se zvýšil na 25 425 obyvatel /dle statistických údajů k 31.12.2019/. Toto nové území je zakresleno na obrázku 1b, kde je Svazek obcí pod Kunětickou horou znázorněn modře, Svazek obcí Loučná světle modře a obě samostatné obce Opatovice nad Labem a Vysoká nad Labem šedivě.

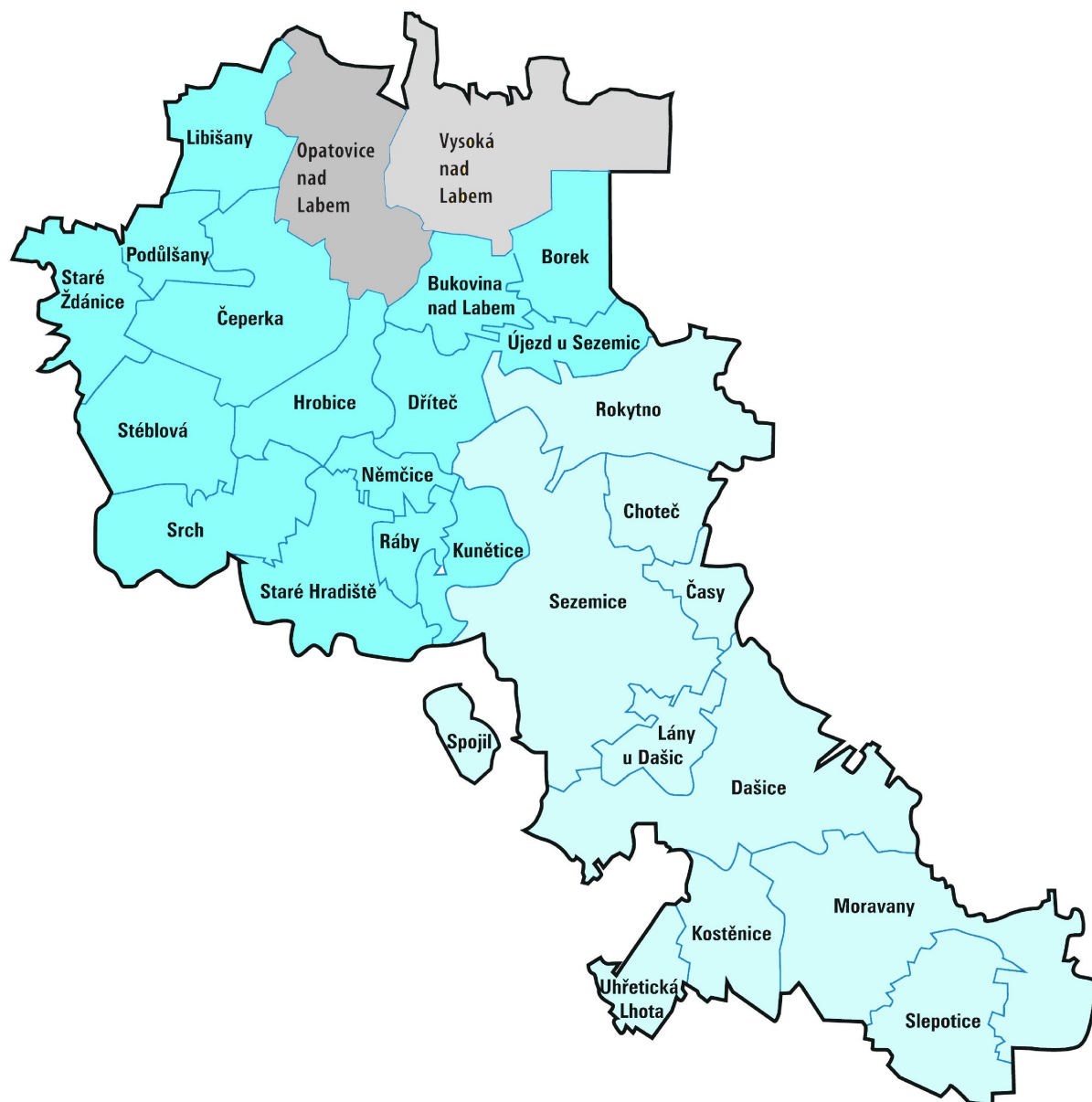
Obrázek 1a: Mapa území MAS Regionu Kunětické hory (původní)

Zdroj: vlastní zpracování, k listopadu 2015

Obrázek 1b: Mapa území MAS Regionu Kunětické hory (po přidání obce Vysoká nad Labem)

Zdroj: vlastní zpracování, k říjnu 2021

Území MAS Regionu Kunětické hory je výsledkem dlouhodobé spolupráce obcí blíže popsané v podkapitole 1.3. Na severu území MAS se nachází krajské město Hradec Králové a na jihozápadě krajské město Pardubice, kvůli čemuž MAS Region Kunětické hory netvoří jednotný celek, ale obec Spoil je od zbytku území oddělena. Na východ od území MAS Regionu Kunětické hory se nachází MAS Holicko a na západě MAS Bohdanečsko, se kterými MAS Region Kunětické hory spolupracuje na projektu Regionální značky – Kraj Pernštejnů. Nicméně tyto MAS i přes některé společné zájmy nejsou vhodné ke sloučení, díky rozdílným prioritám, které jsou dány odlišnou polohou, rázem krajiny, historií, a dalšími. Podobné je to i u zbytku území, které sousedí s jižními hranicemi MAS Regionu Kunětické hory a které spadá pod MAS Chrudimsko, MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastcko. Území MAS Regionu Kunětické hory (bez obce Vysoká nad Labem) nadále spadá do spádové oblasti ORP Pardubice a Hradecko-pardubické aglomerace. S oběma organizacemi MAS Region Kunětické hory spolupracuje. Obec Vysoká nad Labem spadá do spádové oblasti ORP Hradec Králové.

1.3 Historie MAS Regionu Kunětické hory

Spolupráce obcí na daném území započala po roce 1999 a vyústila v založení zájmového Sdružení právnických osob Pod Kunětickou horou (r. 1999) a posléze Svazku obcí pod Kunětickou horou (r. 2002). V tomtéž roce, tedy v roce 2002, byl založen Svazek obcí Loučná s cílem chránit a prosazovat společné zájmy obcí, spolupracovat při obnově a rozvoji venkova.

Vzhledem k tomu, že svazky obcí vzájemně sousedí, mají společné cíle, leží na jasně identifikovatelném území, založily v roce 2005 místní akční skupinu. Vznikl tak jeden přirozený celek, který má zájem společně spolupracovat na rozvoji cestovního ruchu (např. budování sítí cyklotras), rozvoji infrastruktury (rozvoj silnic, budování kanalizace atd.), rozvoji obcí a ekonomického růstu a v neposlední řadě mají zájem na ochraně životního prostředí a kulturních památek.

Od roku 2004, před vlastním založením MAS, byly na základě doporučení veřejného sektoru a znalosti území vytipovány a osloveny podnikatelské a neziskové subjekty. Na základě prvotních neformálních setkání a výměny informací bylo přistoupeno veřejným sektorem, podnikateli a NNO k založení MAS Regionu Kunětické hory v červnu 2005. V průběhu zakládání MAS se subjekty ze všech sektorů podílely rovnocenně na získávání relevantních informací o vlastní funkci MAS a přinášely podněty na zaměření přínosu MAS pro území.

V současné době se stále zvyšuje podíl členů podnikatelského a neziskového sektoru, což se ukazuje jako vhodná cesta pro samostatný nezávislý rozvoj území, pro zajištění hospodářské stability a odklon od centrálního rozhodování státních orgánů.

Záměr MAS Region Kunětické hory je postaven tak, aby jeho výsledky přirozeně doplňovaly a navazovaly na již realizované akce a záměry daného území (obecní, krajské, soukromé), dle současné realizované politiky a dotačních programů.

MAS Region Kunětické hory jako organizační celek má zkušenosti s realizací projektů společných, partnerských i dílčích, které na sebe vzájemně navazují, a rozvíjí se, díky dlouhodobému společnému vývoji a spolupráci s osvědčenými odborníky. Vzhledem k dlouhodobé spolupráci členských mikroregionů, jež vyústila v založení společného subjektu MAS Region Kunětické hory, lze uvést, že zkušenosti s přípravou, koordinací a realizací jakýchkoli projektů jsou značné. Jako příklad projektů, jejichž nositelem byla přímo MAS Regionu Kunětické hory, lze uvést:

- MAS Region Kunětické hory – vytvoření efektivních funkčních schopností.
- Programy pro školy.
- Zkvalitnění stávajícího systému činnosti MAS Region Kunětické hory.
- Zavedení jednotného regionálního značení výrobků na území MAS Bohdanečsko, MAS Holicko, MAS Region Kunětické hory - KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt.
- Realizace projektů spolupráce.

MAS Region Kunětické hory – vytvoření efektivních funkčních schopností

Program: Operační program RVMZ podopatření 2.1.4. Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+) investiční záměr c) 2. skupina - osvojování schopností

Rok realizace: 2007

Popis projektu: V rámci projektu proběhla informační kampaň zaměřená na MAS RKH, byly vytvořeny propagační materiály MAS a informační systém, vybavil se sekretariát a centrála MAS, byla vytvořena studie území MAS v souvislosti s diverzifikací zemědělství atd.

Programy pro školy

Program: PRV 2007-2013, projekty spolupráce

Rok realizace: 2011-2012

Popis projektu: Projekt se uskutečnil ve spolupráci s MAS Železnohorský region a jeho cílem bylo prohlubování spolupráce se školami a subjekty v území v rámci zvýšení povědomí o regionu a odbytu místních produktů a služeb, zvýšení povědomí o regionu v rámci posílení místního patriotismu.

Zavedení jednotného regionálního značení výrobků na území MAS Bohdanečsko, MAS Holicko, MAS Region Kunětické hory - KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt

Program: POV, Pardubický kraj

Rok realizace: 2013-2014

Popis projektu: V rámci projektu bylo úspěšně zavedeno značení regionálních produktů jako podpora místních producentů a turistického ruchu. MAS RKH je koordinátorem značení KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt.

Zkvalitnění stávajícího systému činnosti MAS Region Kunětické hory

Program: PRV 2007-2013

Rok realizace: 2014

Popis projektu: Projekt byl zaměřen na soubor aktivit, jejichž cílem bylo připravit MAS RKH na další programové období 2014-2020. Mezi aktivitami byly i čtyři informační akce pro veřejnost prostřednictvím realizace tréninkové výzvy.

Realizace projektů spolupráce

Program: Realizace projektů spolupráce PRV ČR na období 2007-2013, opatření IV.2.1 (22. kolo)

Rok realizace: 2014-2015

Popis projektu: Účelem projektu bylo posílit spolupráci pěti MAS mezi sebou a předávání správné praxe a postupů v rámci tématu: „Uplatňování principu LEADER, organizační struktura MAS a proces výběru projektů, využití MAS jako platformy pro různé aktivity v oblasti regionálního rozvoje apod.“ MAS RKH působila jako koordinační MAS.

MAS Region Kunětické hory se zapojila jako významný partner do projektů:

- „SYSTÉMOVÁ PODPORA ROZVOJE MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V ČR V RÁMCI ÚZEMÍ SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ“ – ORP Pardubice
- Místní akční plán ORP Pardubice
- Soutěž O nejlepšího zpracovatele programu rozvoje obce – spolupráce s Univerzitou Pardubice
- Zavedení Českého systému kvality služeb – spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj

1.4 Členská základna

Tabulka 4: Členská základna MAS Region Kunětické hory dle zájmových skupin

Místní samospráva			
Název	Zástupce v MAS	Právní subjekt.	Náplň činnosti
Svazek obcí pod Kunětickou horou	Jozef Petrenec	SO	rozvoj území
Svazek obcí Loučná	Martin Staněk	SO	rozvoj území
Obec Opatovice nad Labem	Pavel Kohout	obec	veřejná správa
Vzdělávání a osvěta			
Název	Zástupce v MAS	Právní subjekt.	Náplň činnosti
ZŠ a MŠ Dřiteč	Světlana Vacková	přísp.org.	výchovně vzdělávací činnost
ZŠ a MŠ Rokytno	Josef Kubizňák	přísp. org.	výuka žáků 1.-5. ročník
MŠ Staré Ždánice	Běla Zetková	přísp.org.	vzdělávací a rodinné aktivity
KONEP	Jana Machová	obč. sdruž.	ekonomické, daňové a účetní poradenství NO

Římskokatolická farnost Opatovice nad Labem	Jan Zetek	církev	církev
---	-----------	--------	--------

Sport a volnočasové aktivity

Název	Zástupce v MAS	Právní subjekt.	Náplň činnosti
Sdruž.občanů Apolenka	Jolana Štěpánková	obč. sdruž.	hipoterapie
Mysl. sdr. Choteč-Časy	Karel Kamenický	obč. sdruž.	myslivost
SDH Rokytno	Aleš Leder	obč. sdruž.	hasiči
Myslivecké sdružení Smrčiny Rokytno	Ladislav Hypský	obč. sdruž.	myslivecká činnost
SDH Dříteč	Otto Viterna	obč. sdruž.	hasiči
Občanské sdružení Dříteč	Zuzana Shánělová	obč. sdruž.	kultura, sport, zábava
Marina kemp Stéblová	Jiří Lejhanec	s.r.o.	sportovní areál
Základní škola Moravany	Ladislav Januš	přísp. org.	vzdělávání a výchova

Zemědělství, lesnictví a životní prostředí

Název	Zástupce v MAS	Právní subjekt.	Náplň činnosti
Ladislav Soukal	Ladislav Soukal	fyz. os.	rostlinná výroba, prodej zem.produktů
Zdeněk Seidl	Zdeněk Seidl	fyz. os.	zemědělství, rostlinná výroba
Zeas, a.s.	Ing. V. Řehounek	a.s.	zemědělství, rostlinná výroba
Karel Řeháček	Karel Řeháček	fyz. os.	zemědělství, rostlinná výroba
Agrospol Hostovice, a.s.	Josef Mlateček	a.s.	zemědělství, rostlinná výroba
Okresní agrární komora Pardubice	Kateřina Klímová	agrární komora	činnost pro zemědělské subjekty
Černý Miloslav	Miloslav Černý	fyz. os.	zemědělská výroba
POLABÍ Vysoká a.s.	Dagmar Bittnerová	a.s.	zemědělská výroba (smíšená), přidružená výroba (recyklace stavebních sutí, montáž větracích systémů)

Podnikání a turistický ruch

Název	Zástupce v MAS	Právní subjekt.	Náplň činnosti
Kam na Pardubicku	Luděk Šorm	s.r.o.	infocentrum, cestovní ruch
GreenGolf Pardubice, a.s.	Jan Šaravec	a.s.	cestovní ruch
Frencl s.r.o.	David Frencl	s.r.o.	výroba lahůdek
Restaurace pod Kunětickou horou	Libor Novotný	s.r.o.	restaurační činnost
AgroKras Energo s.r.o.	Martin Mrůzek	s.r.o.	bioplynová stanice
Diana Houdová	Diana Houdová	fyz. os.	ustájení a chov koní, jezdecká škola, osoby se zdravotním postižením
Václav Blažek	Václav Blažek	fyz. os.	výstava hraček, modelů

Zdroj: vlastní zpracování, k listopadu 2015

2 Analytická část

2.1 Socio-ekonomická analýza

Jak již bylo výše zmíněno, MAS Region Kunětické hory územně působí před připojením obce Vysoká nad Labem na území 27 obcí o celkové rozloze 19 231 ha. Na tomto území žije 22 177 obyvatel /k 31.12.2014/. Hustota zalidnění činí přibližně 115,3 obyvatel na km².

Po připojení obce Vysoká nad Labem MAS Region Kunětické hory v roce 2022 na základě usnesení Valné hromady 2021/2/11 územně působí na území 28 obcí o celkové rozloze 20 765 ha. Na tomto území žije 25 425 obyvatel /k 31.12.2019/. Hustota zalidnění činí přibližně 122,4 obyvatel na km².

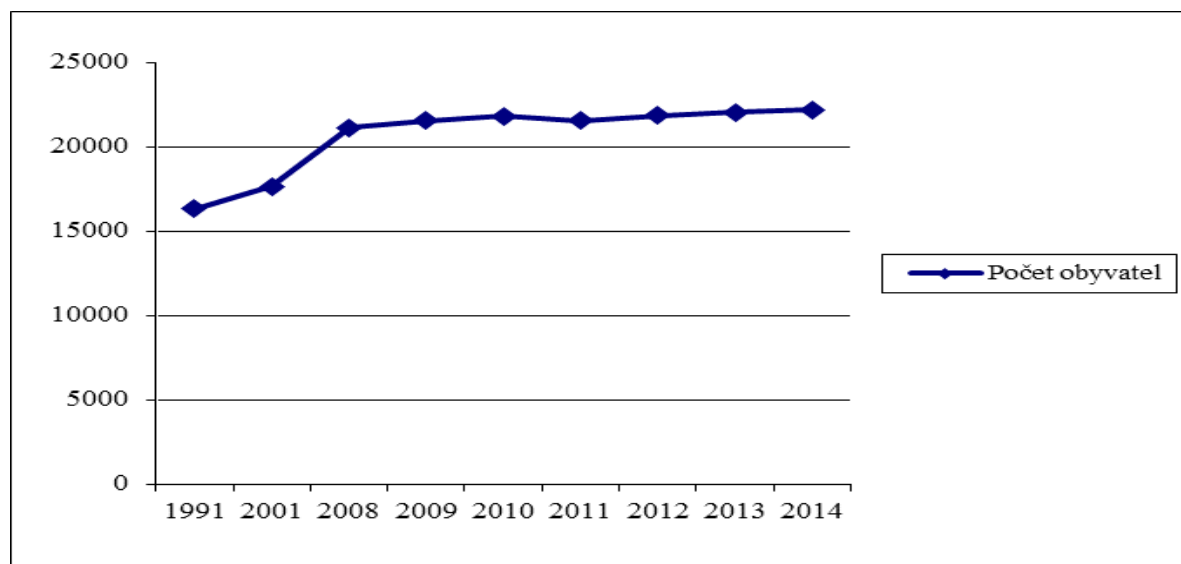
2.1.1 Obyvatelstvo

2.1.1.1 Vývoj osídlení

Region před připojením obce Vysoká nad Labem, ke kterému došlo až v roce 2022, sdružuje 27 obcí s 22 177 obyvateli /k 31.12.2014/. Hustota zalidnění v regionu činí 115,3 obyvatel na km². Největším městem podle počtu obyvatel jsou Sezemice s 3 662 obyvateli, následují Opatovice nad Labem s 2 517 obyvateli a Dašice se 2 254 obyvateli, přičemž Sezemice a Dašice mají statut města. Mezi obce s nejmenším počtem obyvatel patří Lány u Dašic s 133 obyvateli, Újezd u Sezemice s 161 obyvateli a Podůlšany s 161 obyvateli /31.12.2014/.

Při porovnání celkového vývoje počtu obyvatel od roku 1991, který ukazuje graf 1, lze v regionu až na rok 2011 sledovat tendenci zvyšování počtu obyvatel, kdy se obyvatelé stěhují z měst do příměstských či venkovských oblastí. K čemuž dochází v důsledku touhy obyvatel po změně životního stylu a nedostatku volných bytů ve městech.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 1991, 2001, 2008 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2014

Je však zřejmé, že přírůstek obyvatel v obcích se, jak ukazuje tabulka 5, netýká celého regionu. K obcím, kde dochází k poklesu počtu obyvatel patří dlouhodobě obce Dašice, Lány u Dašic

a Ráby. Největší nárůst obyvatel v roce 2014 oproti roku 2008 zaznamenaly obce Staré Hradiště, Srch, Němčice a Sezemice. Jak je vidět jedná se již o větší obce, které nabízejí snadnou dostupnost základních veřejných služeb a také přístup dopravou do nedalekých krajských měst za pomoci veřejné dopravy. Výjimku z tohoto tvoří obec Němčice, která leží na úpatí Kunětické hory. Dostupnost služeb je zde horší, dopravní obslužnost též, pardubické MHD do obce však zajíždí. Místo však nabízí krásný prostor pro bydlení, proto zde v minulých letech vznikla poměrně rozsáhlá satelitní přístavba.

Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel v obcích MAS Regionu Kunětické hory v letech 1991, 2001, 2008 - 2014

Název obce	Počet obyvatel k 31.12.20xx								
	1991	2001	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Borek	194	200	248	242	241	253	245	240	246
Bukovina nad Labem	206	216	205	217	212	229	226	223	225
Časy	173	180	219	226	219	228	224	225	219
Čeperka	870	923	1 019	998	989	980	966	1 000	1 044
Dašice	1755	1768	2 651	2 621	2 619	2 387	2 305	2 262	2 254
Dříteč	241	246	354	382	388	397	412	407	414
Hrobice	161	185	198	206	205	211	216	214	217
Choteč	253	271	307	319	328	321	319	320	320
Kostěnice	499	508	501	506	521	523	527	539	530
Kunětice	224	254	269	285	277	276	283	283	293
Lány u Dašic	127	134	143	148	145	146	143	138	133
Libišany	378	401	439	441	449	480	496	503	505
Moravany	1693	1659	1 789	1 799	1 807	1 806	1 819	1 816	1 833
Němčice	113	131	409	500	513	526	541	575	580
Opatovice nad Labem	1966	2170	2 549	2 596	2 632	2 465	2 490	2 502	2 517
Podůlšany	154	153	143	141	143	155	155	160	161
Ráby	508	544	605	602	601	581	571	580	565
Rokytno	700	744	825	841	852	826	855	871	856
Sezemice	2739	3028	3 493	3 561	3 589	3 568	3 604	3 635	3 662
Slepotice	400	431	445	447	450	440	456	464	458
Spojil	x	270	432	449	447	447	462	472	476
Srch	808	925	1 269	1 320	1 346	1 391	1 461	1 516	1 547
Staré Hradiště	1098	1196	1 379	1 446	1 545	1 600	1 643	1 701	1 726
Staré Ždánice	574	588	667	669	703	701	770	742	724
Stěblová	145	164	206	216	221	222	236	237	238
Úhřetická Lhota	212	226	241	247	247	245	245	255	273
Újezd u Sezemíc	134	111	122	122	127	137	149	151	161
Celkem obyvatel	16325	17626	21 127	21 547	21 816	21 541	21 819	22 031	22 177

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2014

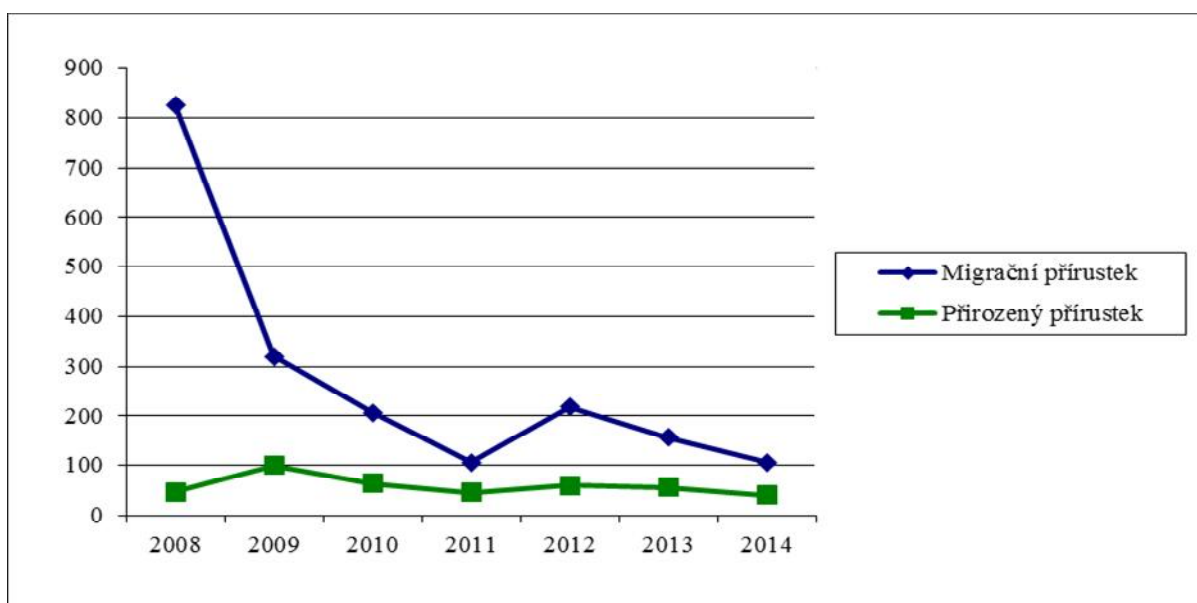
Poznámka:

Spojil byl do roku 1992 součástí Pardubic.

Újezd u Sezemíc se od roku 1991 - 1993 nazýval pouze Újezd.

Dá se předpokládat, že celkový nárůst obyvatel v regionu bude pokračovat. Obce regionu mají poměrně dobrý dosah k větším městům (Pardubice, Hradec Králové, Holice, Hrochův Týnec), což umožňuje pracovní příležitosti, přičemž ale bydlení mimo město je klidnější a levnější. Lze tedy i nadále očekávat částečnou migraci obyvatelstva z velkých měst do menších např. satelitních sídel. To potvrzuje i graf 2, kde se migrační přírůstek (rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými) za MAS Region Kunětické hory pohybuje v letech 2008 – 2014 stále v kladných číslech.

Graf 2: Migrační a přirozený přírůstek obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008 - 2014

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2014

Opět ale, jak je vidět z podrobné tabulky 6, kladný migrační přírůstek se netýká všech obcí regionu. S dlouhodobou a výraznou zápornou migrací se potýkají především obce Staré Ždánice a Dašice. V případě Dašic se jedná o dlouhodobý jev. V případě Starých Ždanic může být propad k roku 2014 způsobem zbouráním objektu, který sloužil k ubytování sociálně vyloučeným spoluobčanům. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel zaznamenávala též Čeperka, kde však počet obyvatel v posledních dvou letech začíná opět stoupat.

Tabulka 6: Migrační a přirozený přírůstek obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008 - 2014

Název obce	Migrační přírůstek/úbytek							Přirozený přírůstek/úbytek						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Borek	6	-8	1	4	-6	-5	4	2	2	-2	3	-2	0	2
Bukovina nad Labem	-1	8	-2	8	-3	-1	0	0	4	-3	-1	0	-2	2
Časy	-3	6	-9	5	-5	0	-2	2	1	2	3	1	1	-4
Čeperka	2	-27	-7	-21	-13	26	42	-5	6	-2	2	-1	8	2
Dašice	174	-34	-26	-38	-80	-51	-8	4	4	24	8	-2	8	0
Dříteč	10	19	6	3	9	-6	6	2	9	0	0	6	1	1
Hrobice	11	6	0	2	2	-2	2	1	2	-1	2	3	0	1
Choteč	4	7	6	-7	-3	1	-2	3	5	3	0	1	0	2
Kostěnice	5	6	15	-3	3	9	-13	0	-1	0	0	1	3	4
Kunětice	5	14	-4	0	7	1	9	0	2	-4	1	0	-1	1
Lány u Dašic	3	3	-4	-1	-2	-5	-3	0	2	1	2	-1	0	-2
Libišany	7	5	7	27	10	12	3	-1	-3	1	0	6	-5	-1

Moravany	11	10	13	11	16	13	21	-11	0	-5	-10	-3	-16	-4
Němčice	212	80	-1	8	11	21	0	5	11	14	7	4	13	5
Opatovice nad Labem	84	26	26	-28	9	2	8	13	21	10	11	16	10	7
Podůlšany	0	-1	3	1	1	7	0	2	-1	-1	-2	-1	-2	1
Ráby	2	0	3	-10	-7	9	-13	5	-3	-4	-1	-3	0	-2
Rokytno	28	14	3	1	23	2	-13	8	2	8	-8	6	14	-2
Sezemice	59	54	24	30	25	34	18	3	14	4	8	11	-3	9
Slepotice	1	-5	4	-7	15	5	-2	-1	7	-1	0	1	3	-4
Spojil	32	15	2	0	16	6	3	0	2	-4	1	-1	4	1
Srch	92	45	20	38	61	54	31	12	6	6	10	9	1	0
Staré Hradiště	40	61	91	51	37	45	19	1	6	8	13	6	13	6
Staré Ždánice	39	1	27	21	65	-35	-26	-1	1	7	-2	4	7	8
Stěblová	4	6	3	-1	13	1	2	4	4	2	0	1	0	-1
Úhřetická Lhota	1	7	0	4	5	10	16	1	-1	0	-2	-5	0	2
Újezd u Sezemice	-3	2	5	8	9	3	4	-2	-2	0	0	3	-1	6
Celkem obyvatel	825	320	206	106	218	156	106	47	100	63	45	60	56	40

Zdroj dat: ČSÚ, k 30.6.2014

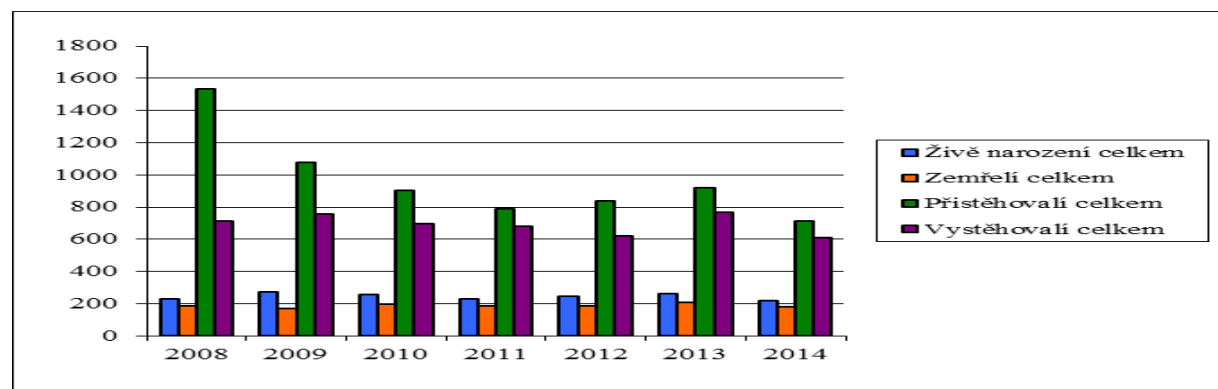
Celkový stav míry migrace a počtu narozených a zemřelých v regionu je číselně znázorněn v tabulce 7 a graficky znázorněn v grafu 3. Z nich je patrné, že přes přetrvávající převis kladné migrace, nelze opomínat migraci zápornou, jejíž čísla jsou také poměrně vysoká a v roce 2013 překročila hranici dvou set lidí. I když v roce 2014 dochází k poklesu ukazatele vystěhovaných obyvatel, k výraznému poklesu dochází i ve všech ostatních sledovaných parametrech. V případě přistěhovaných obyvatel v roce 2014 oproti roku 2013 až o 208.

Tabulka 7: Migrace a počet narozených a zemřelých za MAS Region Kunětické hory v letech 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živě narození celkem	231	271	258	229	246	264	219
Zemřelí celkem	184	171	195	184	186	208	179
Přistěhovalí celkem	1536	1077	904	788	837	922	714
Vystěhovalí celkem	711	757	698	682	619	766	608

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2014

Graf 3: Migrace a počet živě narozených a počet zemřelých za MAS Region Kunětické hory v letech 2008-2014

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2014

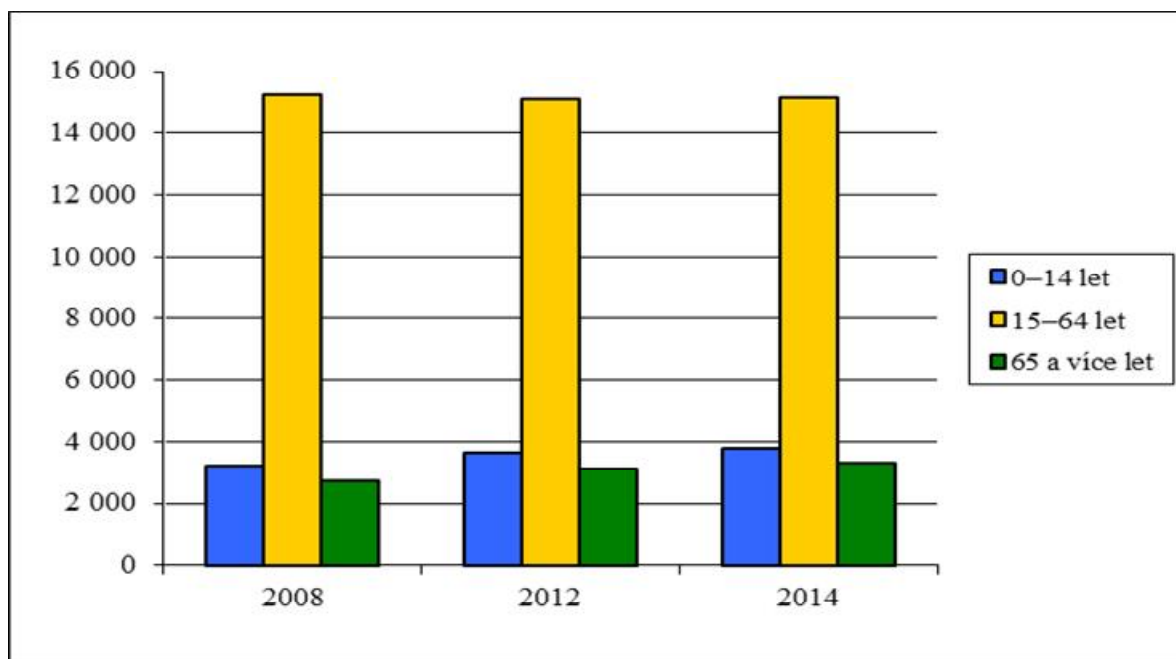
2.1.1.2 Věková struktura

Nejvíce obyvatel MAS Regionu Kunětické hory je v produktivní věku, avšak jak ukazuje graf 4, došlo v roce 2012 oproti roku 2008 k jeho úbytku o 125 obyvatel, což je způsobeno jednak odlivem ekonomicky silného obyvatelstva do měst nebo do obcí s lepší sociální infrastrukturou a jednak stárnutím obyvatel, protože na rozdíl od obyvatel produktivního věku u počtu obyvatel důchodového věku došlo o 380 obyvatel k růstu, což potvrzuje očekávané trendy stárnutí obyvatelstva. V důsledku tohoto trendu je třeba navýšit služby v obcích určené seniorům, aby se zvýšila kvalita života seniorů na vesnicích.

Pozitivem je růst počtu dětí a mládeže, a to o 437 obyvatel. Rozložení věkové struktury a růst počtu dětí je do jisté míry ovlivněn právě zmiňovanou migrací obyvatel z měst do vesnických oblastí, protože často migrují obyvatelé středního věku, kteří buď mají malé děti nebo si chtějí založit v novém domově rodinu. Na základě toho je třeba mladé rodiny podporovat a zajistit dostupnost sociálních služeb v obcích, aby se růst počtu dětí ve venkovské oblasti nezastavil, a podporovat mladé lidi v soudržnosti se svou vesnicí, aby v budoucnosti nedocházelo k odlivu mladých lidí z regionu.

Index stáří v regionu je ve výši 85,41 %, což ukazuje na progresivní populační typ, avšak rozdíl mezi dětskou a postreprodukční složkou není nějak zásadně výrazný.

Graf 4: Struktura obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008, 2012 a 2014 podle věku

Zdroj dat: ČSÚ, k 7.7.2015

Tabulka 8 ukazuje konkrétní obce MAS Regionu Kunětické hory, kde došlo k největším změnám počtu produktivního obyvatelstva způsobeným především migrací. Největší pokles od roku 2008 zaznamenalo město Dašice, největší růst obec Moravany. Tento stav není překvapivým, neboť se z hlediska počtu obyvatel jedná o nejlidnatější obce v regionu.

Tabulka 8: Struktura obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008, 2012 a 2014 podle věku

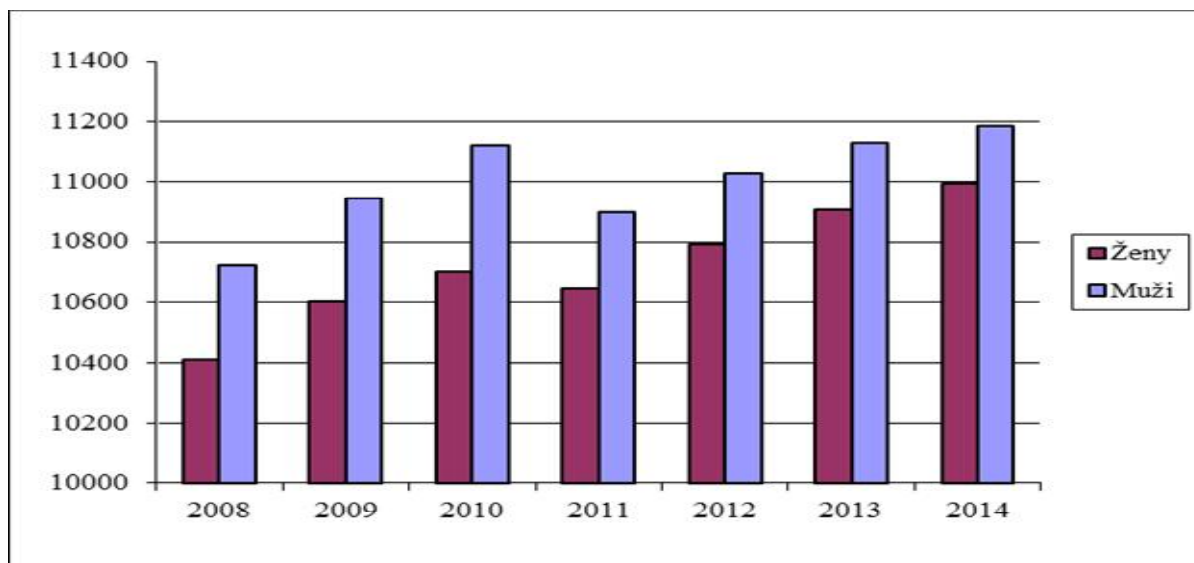
Název obce	2008			2012			2014		
	0–14 let	15–64 let	65 a více let	0–14 let	15–64 let	65 a více let	0–14 let	15–64 let	65 a více let
Časy	46	145	28	53	141	30	50	140	29
Lány u Dašic	20	103	20	22	99	22	16	95	22
Němčice	88	302	19	125	392	24	135	416	29
Újezd u Sezemice	13	89	20	20	100	29	27	107	27
Stéblová	24	157	25	45	167	24	46	167	25
Podůlšany	18	102	23	21	105	29	24	111	26
Kunětice	44	191	34	39	212	32	46	207	40
Spojil	79	303	50	71	337	54	70	348	58
Borek	42	179	27	34	181	30	33	183	30
Bukovina nad Labem	34	147	24	34	159	33	32	156	37
Čeperka	126	765	128	112	705	149	147	724	173
Dašice	331	2 044	276	365	1 637	303	382	1 554	318
Dříteč	75	239	40	92	268	52	90	272	52
Hrobice	25	143	30	38	147	31	37	142	38
Choteč	47	223	37	56	221	42	62	213	45
Kostěnice	72	348	81	87	351	89	94	343	93
Libišany	77	299	63	90	338	68	84	346	75
Moravany	228	1 232	329	240	1 173	406	232	1 170	431
Ráby	79	450	76	67	412	92	64	400	101
Rokytno	132	595	98	141	599	115	152	587	117
Sezemice	569	2 453	471	617	2 448	539	617	2 476	569
Slepotice	68	318	59	77	313	66	74	309	75
Srch	227	911	131	286	1 014	161	325	1 051	171
Staré Hradiště	206	993	180	296	1 138	209	316	1 193	217
Staré Ždánice	86	488	93	133	546	91	118	505	101
Úhřetická Lhota	40	164	37	43	165	37	50	187	36
Opatovice nad Labem	386	1 851	312	415	1 741	334	451	1 722	344
Celkem	3 182	15 234	2 711	3 619	15 109	3 091	3 774	15 124	3 279

Zdroj dat: ČSÚ, k 7.7.2015

2.1.1.3 Struktura podle pohlaví

Vývoj struktury obyvatel podle pohlaví je znázorněn v grafu 5 a ukazuje, že v regionu žije více mužů než žen.

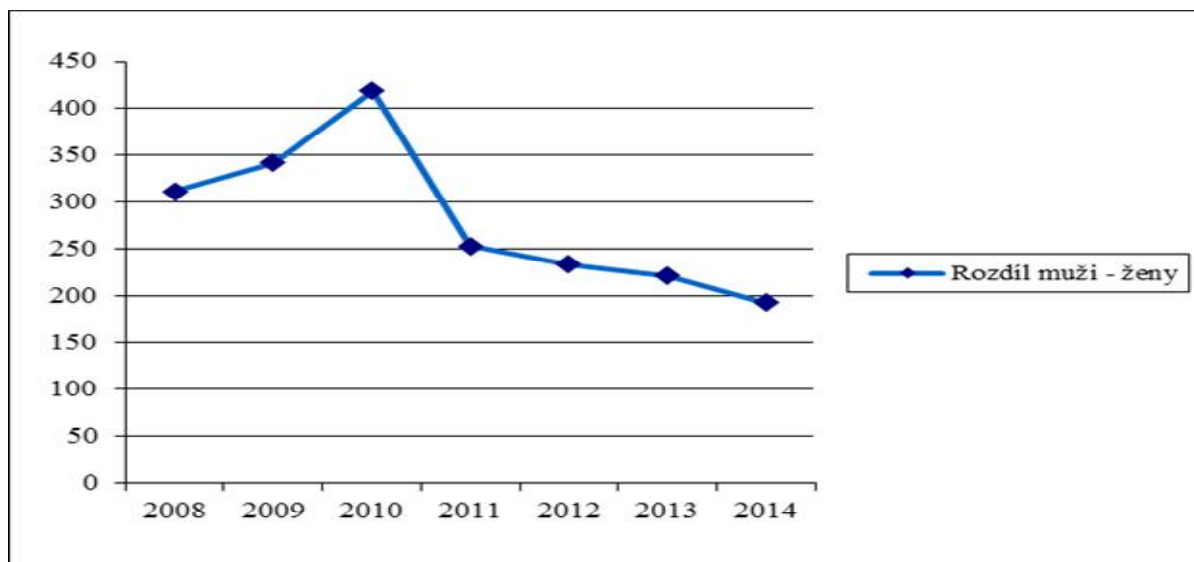
Graf 5: Struktura obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008-2014 podle pohlaví

Zdroj dat: ČSÚ, k 7.7.2015

V grafu 6 je znázorněno, že rozdíl mezi počtem mužů a žen od roku 2008 do roku 2010 stoupal, poté se rozdíl snižoval. Důvodů k tomu může být několik, např. migrace, úmrtnost, přirozený přírůstek atd. Přesnou příčinu však nelze zjistit, pouze spekulovat.

Graf 6: Rozdíl počtu mužů a žen v Regionu Kunětické hory v letech 2008-2014

Zdroj dat: ČSÚ, k 7.7.2015

Přesné počty mužů a žen v jednotlivých obcích regionu jsou uvedeny v tabulce 9. Z tabulky je patrné, že v obcích jsou počty mužů a žen většinou vyrovnané a nelze vyvozovat podle jednotlivých obcí trend vývoje počtu mužů a žen. V roce 2013 bylo nejvíce mužů oproti ženám v městě Dašice a nejvíce žen oproti mužům v obci Moravany, což je dáno i tím, že se jedná o obce s větším počtem

obyvatel. Vzhledem k tomu, že se jedná o dvě prakticky sousední obce, nelze jednoznačně určit příčinu, proč tomu tak je, zda zde existují nějaké vnější vlivy. Na základě tohoto i znalosti celého regionu lze tvrdit, že vliv na počty mužů a žen nemají žádné zásadní vnější okolnosti.

Tabulka 9: Vývoj počtu obyvatel MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008 - 2014 podle pohlaví

Název obce	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M
Časy	101	118	103	123	103	116	111	117	110	114	108	117	104	115
Borek	120	128	118	124	116	125	125	128	122	123	117	123	123	123
Bukovina nad Labem	106	99	110	107	105	107	116	113	114	112	116	107	116	109
Čeperka	516	503	515	483	510	479	501	479	497	469	515	485	538	506
Dašice	1261	1390	1244	1377	1231	1388	1151	1236	1116	1189	1098	1164	1103	1151
Dříteč	177	177	191	191	194	194	198	199	203	209	205	202	207	207
Hrobice	105	93	108	98	108	97	111	100	112	104	112	102	114	103
Choteč	158	149	160	159	162	166	163	158	164	155	162	158	159	161
Kostěnice	243	258	246	260	257	264	260	263	259	268	263	276	260	270
Kunětice	138	131	145	140	140	137	139	137	138	145	138	145	144	149
Lány u Dašic	68	75	72	76	73	72	76	70	74	69	71	67	67	66
Libišany	228	211	224	217	231	218	246	234	247	249	241	262	239	266
Moravany	915	874	925	874	926	881	928	878	938	881	939	877	952	881
Němčice	194	215	238	262	249	264	251	275	252	289	263	312	268	312
Opatovice nad Labem	1232	1317	1248	1348	1252	1380	1221	1244	1237	1253	1250	1252	1268	1249
Podůlšany	79	64	77	64	78	65	83	72	81	74	80	80	83	78
Ráby	264	341	264	338	259	342	256	325	254	317	260	320	254	311
Rokytno	398	427	402	439	403	449	389	437	408	447	418	453	404	452
Sezemice	1745	1748	1780	1781	1790	1799	1771	1797	1798	1806	1823	1812	1824	1838
Slepotice	218	227	220	227	216	234	210	230	215	241	220	244	222	236
Spojil	209	223	219	230	223	224	223	224	230	232	234	238	240	236
Srch	642	627	665	655	680	666	703	688	739	722	773	743	795	752
Staré Hradiště	691	688	728	718	772	773	790	810	810	833	836	865	844	882
Staré Ždánice	315	352	315	354	330	373	332	369	372	398	351	391	339	385
Stéblová	105	101	107	109	109	112	104	118	108	128	110	127	112	126
Úhřetická Lhota	123	118	124	123	122	125	122	123	122	123	128	127	133	140
Újezd u Sezemice	57	65	55	67	60	67	64	73	73	76	74	77	80	81
Celkem	10408	10719	10603	10944	10699	11117	10644	10897	10793	11026	10905	11126	10992	11185

Zdroj dat: ČSÚ, k 7.7.2015

2.1.1.4 Vzdelanostní struktura

Nejvíce obyvatel MAS Regionu Kunětické hory má střední vzdělání s vyučením bez maturity a následně střední vzdělání s maturitou. Další složkou vzdelanostní struktury jsou obyvatelé se základním či neukončeným vzděláním. Vysokoškolsky vzdělaných lidí má region k poměru obyvatel věku 15 let a starších přibližně 12 %. Toto je dáno blízkostí dvou krajských měst Pardubic a Hradce Králové, které jednak díky svým univerzitám nabízejí vysokoškolské studium místním obyvatelům a zároveň obě města nabízejí pracovní uplatnění obyvatelům s vysokoškolskými tituly, kteří zároveň preferují bydlení v obcích regionu. Nejméně obyvatel v regionu je bez vzdělání, z čehož polovina žije v obci Ráby. Na tuto skutečnost má vliv existence centra pro duševně choré, které je v Rábech provozováno. Podrobnější informace lze nalézt v tabulce 10.

Tabulka 10: Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel (věk 15 a více) MAS Regionu Kunětické hory k březnu 2011

Obec	Celkem obyvatel (věk 15 a více)	Bez vzdělání	Základní vč. neukon.	Střední vč. vyuč. (bez matur.)	Úplné střední s matur.	Nástavb. studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské		
								bakalář.	magister.	ostatní
Borek	210	2	41	85	51	3	4	1	7	1
Bukovina nad Labem	191	0	36	80	45	3	1	5	13	2
Časy	162	1	41	60	37	4	1	3	4	0
Čeperka	875	4	112	325	255	25	9	25	76	7
Dašice	1 906	3	281	638	469	41	20	31	113	36
Dříteč	320	1	65	104	83	3	2	5	35	1
Hrobice	182	0	29	66	54	3	2	0	18	0
Choteč	251	0	30	108	73	4	3	5	21	1
Kostěnice	420	1	77	178	103	8	8	3	21	0
Kunětice	234	0	33	98	67	6	2	7	9	1
Lány u Dašic	126	1	38	52	26	0	1	1	4	0
Libišany	396	1	79	176	94	3	3	4	21	1
Moravany	1 545	5	256	670	383	35	19	30	96	4
Němčice	423	0	56	90	138	13	7	19	86	5
Opatovice nad Labem	2 132	5	328	735	598	57	34	39	195	10
Podůlšany	135	0	24	67	22	3	0	1	10	0
Ráby	504	44	94	125	138	16	5	7	56	5
Rokytno	679	1	117	253	186	22	7	3	45	4
Sezemice	2 991	8	447	1 048	933	63	32	74	262	30
Slepotice	352	0	57	167	82	13	2	4	15	1
Spojil	389	0	49	99	134	7	7	18	53	6
Srch	1 095	2	149	296	336	33	9	43	177	12
Staré Hradiště	1 335	5	190	461	368	40	21	18	162	11
Staré Ždánice	584	3	110	246	122	13	6	6	28	1
Stéblová	186	0	24	56	57	4	4	5	29	3
Úhřetická Lhota	205	0	30	94	54	7	2	1	11	0
Újezd u Sezemice	111	1	28	52	18	1	1	1	5	1
Celkem	17 939	88	2 821	6 429	4 926	430	212	359	1 572	143

Zdroj dat: © Český statistický úřad, Metainformační systém ČSU (veřejná databáze ČSÚ), k 31.5.2014

2.1.1.5 Sociálně vyloučené skupiny obyvatel a lokality, sociální služby

Dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR od GAC se sociálně vyloučené lokality v ORP Pardubice nacházejí, ale nenacházejí se na území MAS Region Kunětické hory. Sociální vyloučení v regionu hrozí především na individuální úrovni, větší oblast s hrozbou sociálního vyloučení je v obci Dříteč, kde se nachází cca 30členná národnostní menšina. V minulosti se nacházela lokalita ohrožená sociálním vyloučením i v obci Staré Ždánice.

Mezi sociálně vyloučené skupiny obyvatel na individuální úrovni patří především: dlouhodobě nezaměstnaní (absolventi, lidé do 30 let, ženy po mateřské dovolené, osoby se zdravotním postižením, lidé po padesátce atd.) a národnostní menšiny. Z důvodu stárnutí populace je také zapotřebí se více věnovat seniorům (po sociální, zdravotní i společenské stránce), aby nedocházelo k jejich vylučování ze společnosti.

Sociální služby se sídlem nebo provozovnou na území regionu se většinou přímo nenacházejí. Mezi výjimky patří tyto sociální služby: dvě senior centra, která se nacházejí v obci Moravany (Charitní pečovatelská služba Moravany – kapacita 87 bytů) a v obci Staré Hradiště (Penzion pro seniory Pardubice – kapacita 38 lůžek) a centrum pro zdravotně postižené v obci Ráby (Domov pod Kuňkou – kapacita 73 lůžek pro osoby se zdravotním postižením, 19 lůžek chráněné bydlení, zřizovatel Pardubický kraj). Obyvatelům se zdravotním postižením se věnuje i sociální podnik, který provozuje zemědělský podnikatel Diana Houdová v obci Spoil ve spolupráci s Občanským sdružením Apolenka. Tento sociální podnik se k roku 2014 staral přibližně o 30 osob se zdravotním postižením a pomáhal jim uplatnit se na trhu práce. Apolenka má pro sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením okamžitou kapacitu 25 klientů a dále se věnuje sociální rehabilitaci (1,5 pracovní úvazek), která má okamžitou kapacitu 2 klienty.

Dále se na území nacházejí nestátní neziskové organizace (viz tabulka 13), které sdružují občany, včetně občanů z cílových skupin a poskytují jim služby ve sportovních a zájmových činnostech.

Přímo sociální služby (až na uvedené výjimky) se v regionu nenacházejí, což je dáno i blízkostí dvou krajských měst, které pokrývají část sociálních potřeb obyvatel (především seniorů), ne vždy jsou však tyto služby dostačující či vyhovující.

V krajském městě Pardubice se nachází úřad práce. Řada projektů, které podporovaly zaměstnanost v kraji, s končícím programovým obdobím skončila také. Vznikají však projekty nové, které se podporou zaměstnanosti zabývají:

- Návrat do práce v Pardubickém kraji – projekt je zaměřen na osoby, které jsou v evidenci ÚP min. 4 měsíce a zároveň pečují o děti do 15 let nebo osoby se zdravotním handicapem,
- Záruky pro mladé – projekt je zaměřen na absolventy do 29 let,
- Nový start pro aktivní život v Pardubickém kraji – projekt zaměřen na osoby, které jsou v evidenci ÚP min. 4 měsíce a zároveň jsou to osoby do 25 let, anebo nad 50 let.

V regionu se nacházejí subjekty, popř. sem spádově patří, které mají zájem svou činností, resp. službami podporovat osoby sociálně vyloučené/ohrožené sociálním vyloučením. Podporou této činnosti by se mohla stát skutečnost, že na osoby sociálně vyloučené/ohrožené sociálním vyloučením je zaměřena podpora z ESF a ERDF.

2.1.1.6 Závěr

Počet obyvatel MAS Regionu Kunětické hory převážně stoupá, výjimkou byl pouze rok 2011. Např. v roce 2014 oproti roku 2013 stoupl počet obyvatel v území o 146. Nárůst obyvatel zaznamenalo téměř 67 % obcí z území. Největší počet obyvatel standardně evidují větší obce, které nabízejí snadnou dostupnost základních veřejných služeb a také přístup dopravou do nedalekých krajských měst za pomoci veřejné dopravy, výjimku tvoří město Dašice, které od roku 2008 zaznamenává pokles obyvatel. Od roku 2008 do roku 2014 zde poklesl stav obyvatel o 397 občanů.

Z hlediska přílivu počtu obyvatel do regionu hraje dlouhodobě výraznější roli migrační přírůstek, který však od roku 2008 výrazně klesá. Přirozený přírůstek je s výjimkou roku 2009 prakticky stabilní a nepřináší známky výraznějších výkyvů. Výkyv v roce 2009 lze zdůvodnit vysokou vlnou migrace nových obyvatel do regionu v roce 2008. V tomto roce se oproti roku 2014 přistěhovalo 7,8krát více obyvatel. V tomto ohledu je nutné konstatovat, že oba dva přírůstky se od roku 2008 drží v kladných číslech a lze předpokládat, že příliv lidí do regionu bude i nadále pokračovat, pokud bude docházet k rozšíření možností a nabídky bydlení v jednotlivých obcích regionu.

Z hlediska věkové struktury žije na území regionu nejvíce obyvatel v produktivním věku. Oproti roku 2008 zaznamenal průzkum vzhledem k rokům 2012 a 2014 pokles tohoto typu obyvatelstva. Nikoli však extrémní (rok 2012 o 125 obyv.; rok 2014 o 110 obyv.). Toto je způsobeno jednak odlivem ekonomicky silného obyvatelstva do měst nebo do obcí s lepší sociální infrastrukturou

a jednak stárnutím obyvatel. Naopak počet dětí a seniorů v letech 2012 a 2014 oproti roku 2008 rapidně vzrostl (dětí 2012 o 437; 2014 o 592). Tento jev je způsoben migračním přílivem počtu obyvatelstva od roku 2008. Počet seniorů vzrostl vzhledem k roku 2012 o 380 obyvatel a vzhledem k roku 2014 o 568 obyvatel. Toto je dáno, jak již bylo zmíněno, přirozeným stárnutím obyvatelstva.

Z hlediska genderového složení obyvatelstva lze konstatovat, že v regionu žije dlouhodobě více mužů než žen. Tento rozdíl za sledované období byl nejvýraznější v roce 2010, kdy počet mužů převyšoval o 418 obyvatel počet žen. Od roku 2011 je však již stabilní a pohybuje se v rozmezí 200 – 250 obyvatel ve prospěch mužů. Z celkového hlediska lze konstatovat, že počet žen a mužů v území je víceméně vyrovnaný a nelze tedy předpokládat vliv jakýchkoli zásadních vnějších okolností oproti přirozenému řádu společnosti (např. vliv průmyslu, či jiných specializovaných odvětví vázajících na sebe jednu z těchto genderových skupin).

V tématu vzdělanostní struktury má nejvíce obyvatel MAS Regionu Kunětické hory střední vzdělání s vyučením bez maturity a následně střední vzdělání s maturitou. Další složkou vzdělanostní struktury jsou obyvatelé se základním či neukončeným vzděláním. Vysokoškolsky vzdělaných lidí má region k poměru obyvatel věku 15 let a starších přibližně 12 % i díky poloze mezi dvěma krajskými městy Pardubicemi a Hradcem Králové.

Sociálně vyloučené lokality se dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR od GAC nacházejí v ORP Pardubice, ale nenacházejí se na území MAS Region Kunětické hory. Sociální vyloučení v regionu hrozí především na individuální úrovni. V některých obcích regionu (např. Dřiteč) lze zaznamenat lokální hrozby sociálního vyloučení, které představují především národnostní menšiny. Službami pro sociálně znevýhodněné, popř. sociálním vyloučením ohrožené obyvatele, se na území regionu zabývají dvě senior centra (Moravany, Staré Hradiště) a jedno centrum pro zdravotně postižené v obci Ráby. Zajištěním služeb obyvatelům se zdravotním postižením se zabývá i jeden sociální podnik v obci Spoil a jedna nezisková organizace. Zdánlivě malý počet těchto služeb je dán opět blízkostí dvou krajských měst, které pokrývají část sociálních potřeb obyvatel (především seniorů).

2.1.2 Technická infrastruktura a doprava

Stav technické infrastruktury je v současné době nedostačující, především kvůli chybějícím finančním prostředkům. V regionu se vyskytuje hustá silniční síť, ale obzvláště stav místních komunikací není dobrý. Více než polovina dotázaných obcí označila, že je třeba místní komunikace opravit, přičemž některé obce jsou na tom lépe, např. Srch, Staré Hradiště, jinde je situace alarmující, např. obec Bukovina nad Labem uvedla, že opravu vyžaduje 50 % místních komunikací, obec Čeperka uvedla 80 % místních komunikací. Místní komunikace si obce postupně opravují samy podle svých možností. Na opravy špatného stavu komunikací je zapotřebí klást důraz i z hlediska bezpečnosti, jelikož výmoly, strhnuté krajnice, neumělé záplaty silnic, špatné a špatně viditelné značení a nepřehledné zátáčky a křižovatky jsou jedním z faktorů, které způsobují nehody na silnicích.

Na severu regionu se nachází dálnice D11/R36, dále je taktéž na severu území rozestavěná rychlostní silnice R35. Díky poloze regionu je pro část obcí regionu (Opatovice nad Labem, Čeperka, Stěblová, Kostěnice, Moravany) přímo dostupná železniční doprava. Pro ostatní obyvatele je výhodná blízkost města Pardubice, kde se nachází hlavní nádraží, které leží na dopravním uzlu Praha – Brno.

Cyklostezek a cyklotras je v regionu hodně, nejvýznamnější je 2. Labská stezka. Problémem je, že jejich stav není často vyhovující. Jedná se o jejich nenávaznost a především, o to že cyklostezky v regionu vedou po silničních komunikacích a jsou pouze jako cyklostezky značeny.

Kvůli poloze regionu mezi krajským městem Pardubice a krajským městem Hradec Králové, existuje na území regionu velká denní migrace (tabulka 11, graf 7), ať už lidí produktivního věku za zaměstnáním, nebo dětí za školním vzděláváním. V roce 2011, kdy se uskutečnilo sčítání lidu, vyjíždělo za zaměstnáním, vzděláním přibližně 31 % obyvatel regionu z celkové populace (vč. ekonomicky neaktivních). I z toho je vidět, že má pro region dopravní obslužnost velký význam nejen

z hlediska snížení automobilové dopravy, ale i dostupnosti měst a podpory úrovně kvality života obyvatel.

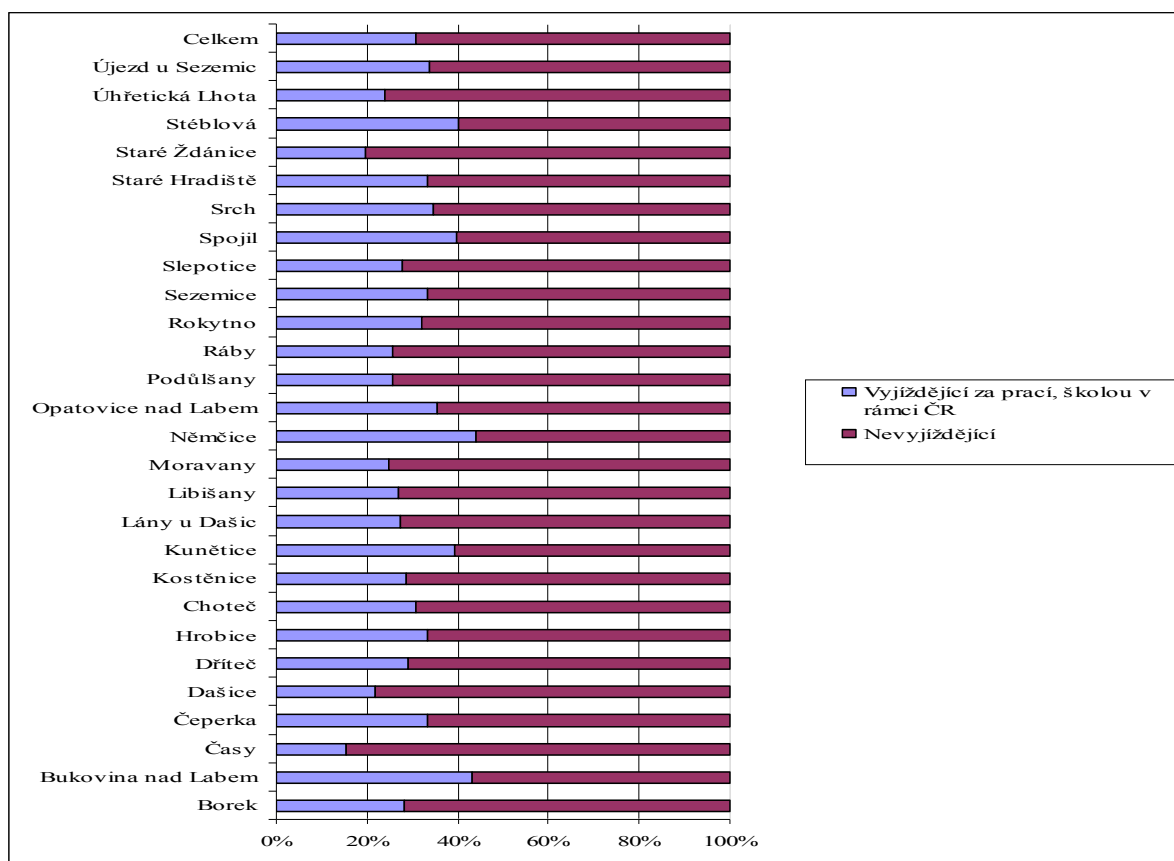
Tabulka 11: Počet vyjíždějících obyvatel MAS Region Kunětické hory k březnu 2011

Obec	Vyjíždějící celkem	Vyjíždějící do škol			Vyjíždějící do zaměstnání					
	celkem	celkem	v tom		celkem	v tom				
			v rámci obce	mimo obec		v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí
Borek	74	25	-	25	49	-	20	1	25	3
Bukovina nad Labem	99	36	-	36	63	-	31	1	31	-
Časy	35	12	-	12	23	2	19	-	2	-
Čeperka	329	92	11	81	237	10	106	1	119	1
Dašice	524	142	35	107	382	79	241	15	40	7
Dříteč	116	34	4	30	82	9	37	2	33	1
Hrobice	71	15	-	15	56	1	33	3	18	1
Choteč	99	30	-	30	69	1	56	3	9	-
Kostěnice	151	44	-	44	107	12	77	9	8	1
Kunětice	108	31	-	31	77	2	71	1	3	-
Lány u Dašic	40	16	-	16	24	-	24	-	-	-
Libišany	130	35	-	35	95	3	21	2	69	-
Moravany	447	128	22	106	319	27	248	20	23	1
Němčice	233	65	-	65	168	-	112	9	45	2
Opatovice nad Labem	875	238	61	177	637	96	163	3	370	5
Podůlšany	40	12	-	12	28	-	15	-	13	-
Ráby	150	50	-	50	100	2	80	2	15	1
Rokytno	267	82	12	70	185	16	129	3	36	1
Sezemice	1 202	356	110	246	846	87	655	27	71	6
Slepotice	123	31	-	31	92	11	65	6	10	-
Spojil	182	69	-	69	113	3	87	2	17	4
Srch	483	149	1	148	334	13	250	6	62	3
Staré Hradiště	547	169	1	168	378	35	269	11	52	11
Staré Ždánice	138	26	2	24	112	7	64	1	39	1
Stéblová	91	18	-	18	73	1	40	6	24	2
Úhřetická Lhota	60	18	-	18	42	2	29	9	1	1
Újezd u Sezemíc	46	13	-	13	33	2	18	1	12	-
Celkem	6 660	1 936	259	1677	4724	421	2960	144	1147	52

Zdroj dat: © Český statistický úřad, Metainformační systém ČSU (veřejná databáze ČSÚ), k 18.9.2014

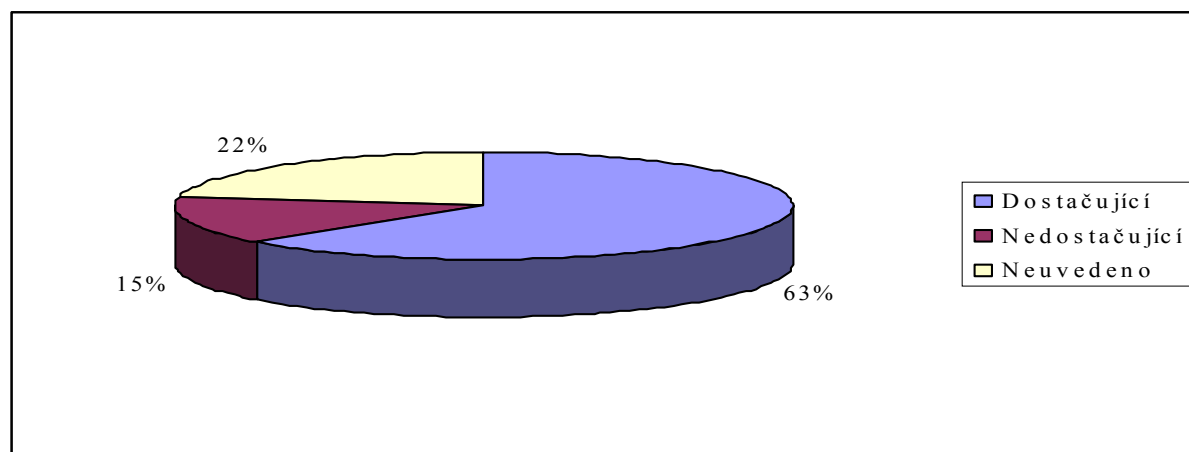
Graf 7: Procentuální podíl vyjíždějících obyvatel MAS Region Kunětické hory v rámci ČR k celkovému počtu obyvatel za rok 2011

Zdroj dat: © Český statistický úřad, Metainformační systém ČSU (veřejná databáze ČSÚ), k 18.9.2014

Z výsledků dotazníkového šetření mezi obcemi, které územně patří do MAS Regionu Kunětické hory, je zřejmé, že většina dotázaných obcí, které se vyjádřily ke spokojenosti s dopravní obslužností své obce, uvedla, že je dostatečná. Obce, které uvedly dopravní obslužnost jako nedostatečnou si většinou stěžovaly na špatnou komunikaci při tvorbě jízdních řádů nebo na problémy s obslužností ve svých místních částech. Názorné zobrazení spokojenosti obcí s dopravní obslužností ukazuje graf 8.

Graf 8: Spokojenost obcí MAS Regionu Kunětické hory s dopravní obslužností

Zdroj dat: dotazníkové šetření probíhající 6/2013 - 5/2014

Z průzkumu mezi obcemi nadále vyplynulo, že plynofikace obcí MAS Regionu Kunětické hory je na velmi dobré úrovni. Stav vodovodů je v převážné většině dostačující, nicméně v některých obcích jsou vodovody staré a obce je již rekonstruují nebo budou rekonstrukci vyžadovat. Nedostačující na území MAS Regionu Kunětické hory jsou kanalizační systémy. Buď má obec pouze kanalizaci povrchovou, nebo je třeba stávající kanalizaci rekonstruovat. Obecní ČOV nemá většina obcí v regionu.

Veřejný rozhlas a veřejné osvětlení bývá rozšiřováno v rámci nové zástavby, proto kde neproběhla rekonstrukce, vznikají rozdíly mezi novou a starou zástavbou obce. Ve staré části obce se nacházejí zastaralé drátové zařízení, zatímco v nových částech technologicky moderní. Přibližně dvě třetiny obcí k veřejnému rozhlasu a osvětlení uvedly, že bylo buď opraveno, nebo je dostačující, zbytek je třeba rekonstruovat.

2.1.2.1 Závěr

Stav technické infrastruktury je v současné době nedostačující, především kvůli chybějícím finančním prostředkům. V regionu se vyskytuje hustá silniční síť, ale obzvláště stav místních komunikací není dobrý. Dobrá je síť železniční dopravy, neboť v blízkosti se nachází významný železniční uzel, město Pardubice. Zároveň mikroregion Loučná protíná železniční koridor Pardubice – Brno a Svazek obcí pod Kunětickou horou zase trať Pardubice – Hradec Králové. Dále se v regionu nacházejí cyklotrasy, méně cyklostezky podporující nemotorovou dopravu, z nichž nejvýznamnější je 2. Labská cyklostezka. Ta momentálně dosahuje směrem od Pardubic úpatí Kunětické hory, ale v budoucích letech je plánováno její prodloužení až do Hradce Králové pod názvem Cesta mechu a perníku. Další významný počín v regionu je výstavba rychlostních silnic R 35 a R 36. Dopravní obslužnost má pro region velký význam, neboť v roce 2011, kdy se uskutečnilo sčítání lidu, vyjíždělo za zaměstnáním, vzděláním přibližně 31 % obyvatel regionu z celkové populace.

Nedostatky z hlediska infrastruktury vykazují též kanalizační systémy obcí, především kvůli svému stáří. Tentýž problém představují i vodovody v jednotlivých obcích, které také vyžadují rekonstrukci. Dalším problémem je zastaralé veřejné osvětlení a veřejný rozhlas především ve starší zástavbě obcí. Velmi dobrý je stav plynofikace území.

2.1.3 Vybavenost obcí, služby a život v obcích (spolky, kulturní a sportovní vybavenost a aktivity, sociální, zdravotní služby apod.)

2.1.3.1 Vybavenost obcí, služby

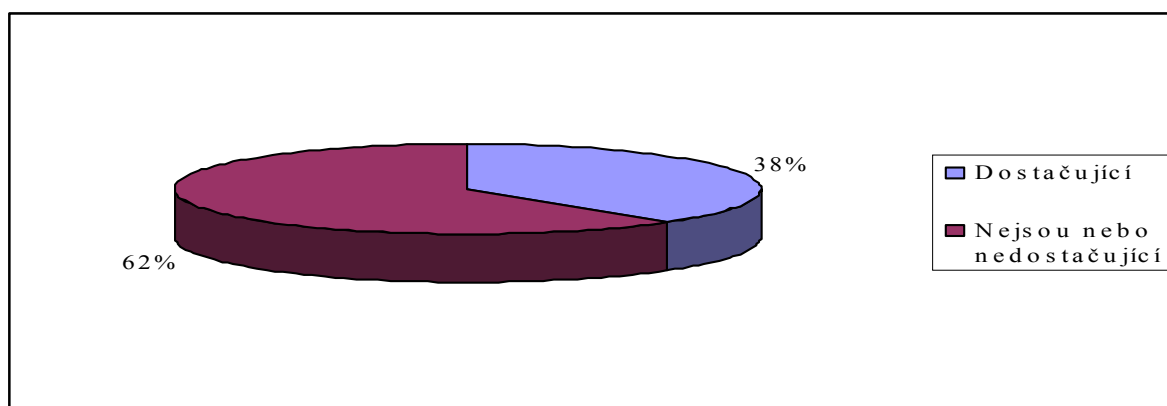
Tato podkapitola byla upravena dodatkem č. 2. Aktuální verze podkapitoly lze stáhnout na <https://www.masrkh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=10328>.

Vybavenost obcí a služby představuje rozsáhlý soubor obslužných činností pro obyvatelstvo. Služby občanům jsou v regionu poskytovány jak neziskovými organizacemi, tak podnikatelskými subjekty. Nekomerční zařízení pro školství, zdravotnictví, sociální péči (sociální zařízení přímo na území regionu jsou: domov pro seniory ve Starém Hradišti, osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení v Rábech, charitní pečovatelské centrum pro seniory v Moravanech, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociální rehabilitace ve Spojile) a kulturu jsou pro současnou potřebu regionu racionálně rozložena. Problém nastává se zajištěním udržitelného stavu školských zařízení. Jedná se o školy základního stupně, kde nastává problém s jejich udržitelností. Je však nutností zajistit jejich provoz, nejen z důvodů nedosažitelnosti pro mladší děti jiných vzdálených škol. Mateřské školy mají dlouhodobě využitou kapacitu a dochází zde k převisu poptávky nad nabídkou. Dětské skupiny nejsou v regionu zaregistrovány. V průběhu školního roku zajišťují volnočasové aktivity pro děti školy (družiny, zájmové kroužky), aktivní občanská sdružení, pokud se v obci nacházejí, a nárazově SDH. V průběhu prázdnin k těmto aktivitám nedochází nebo jsou výrazně

omezeny, což komplikuje situaci pracujících rodičů. V mnohých oblastech byly v minulosti zrušeny kinosály, neboť již nevyhovovaly hygienickým a technickým podmínkám, popřípadě byl jejich provoz neekonomický. Podobná situace je s obecními knihovnami, které mají v historii obcí své nezastupitelné místo. Region, vzhledem k blízkosti krajského města, skýtá dobrou možnost pro využívání služeb vyššího typu, které jsou zde k dispozici pro široké okolí.

Kvalita i kapacita zařízení komerčního typu – maloobchod, stravování, ubytování a řemesla – nejsou ve všech obcích regionu dostatečnou podporou pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace jako potenciálně významného odvětví zdejší ekonomiky. Dostatečné není ani zajištění doprovodných služeb z hlediska cestovního ruchu (informační centra, WC, půjčovny, parkovací plochy atd.). Úvahy o jeho podstatném rozvoji nutně předpokládají zlepšení těchto komerčně orientovaných služeb, které je třeba dále doplnit o další služby pro využívání volného času, tzn. zařízení poskytující zábavu a zařízení pro rekreační sporty a pohyb na zdravém vzduchu. Sportoviště pro vyžití místního obyvatelstva jsou k dispozici, ale bývají zastaralá a vyžadují obnovu, či rekonstrukci. Stav sportovišť ukazuje graf 9. Především v souvislosti s očekávaným rozvojem cestovního ruchu a rekreace je potřeba zlepšit jak nabídku, tak i kapacitu sportovních zařízení. Mezi současnými záměry obcí se vyskytuje např. potřeba rozvoje cyklistických stezek, naučných stezek, ubytovacích zařízení, nabídka zaměřená na produkci regionálních výrobků a služeb.

Graf 9: Stav sportovišť obcí MAS Regionu Kunětické hory

Zdroj dat: dotazníkové šetření probíhající 6/2013 - 5/2014

Pozn.: Uvedeni, jen respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli.

S ohledem na věkovou strukturu obyvatelstva je výstavba (zřizování) domů s pečovatelskou službou stále aktuálnější a řeší především otázky bydlení starších občanů. Na vybudované objekty navazuje tvorba nových sociálních služeb pro občany, tj. i vznik nových pracovních příležitostí. V současné době je pokrytí území sociálními službami (i díky blízkosti krajského města) pro starší spoluobčany, které jsou většinou provozovány terénní pečovatelskou službou, považovány spíše za dostatečné, ale vzhledem k trendu stárnutí populace je stále prioritní především nová výstavba seniorských center (z důvodu nedostačujících kapacit existujících center) s pečovatelskou službou a důležité je také zlepšování sociální sítě jako takové. V regionu byla dále zajištěna sociální služba pro osoby se zdravotním postižením, která pomáhala těmto osobám při zapojení do pracovního procesu, tato služba se osvědčila, nicméně byla z finančních důvodů ukončena. Další sociální služby se v regionu nenacházejí.

Co se týká dostupnosti základního zboží (potraviny, drogerie), přehled v tabulce 12, lze z grafu 10 konstatovat, že i když tyto potřeby plní především malé obchody v obcích a v poslední době často i pojezdny prodejny, pro potřeby obyvatel (s přihlédnutím k tomu, že se na okraji Pardubic rozrůstají velké supermarkety, které jsou těmto obchodům silnou konkurencí) jsou většinou dostačující. Další potřeby jsou potom dostupné, vzhledem k relativně výhodné poloze regionu, v Pardubicích, Holicích popřípadě Chrudimi a Hradci Králové (jedná se především o kulturu –

divadlo, výstavy, specializované služby bank, pojišťovny, kosmetika, kluby atd.). Většina obyvatel regionu tedy může uspokojit své potřeby ve městech.

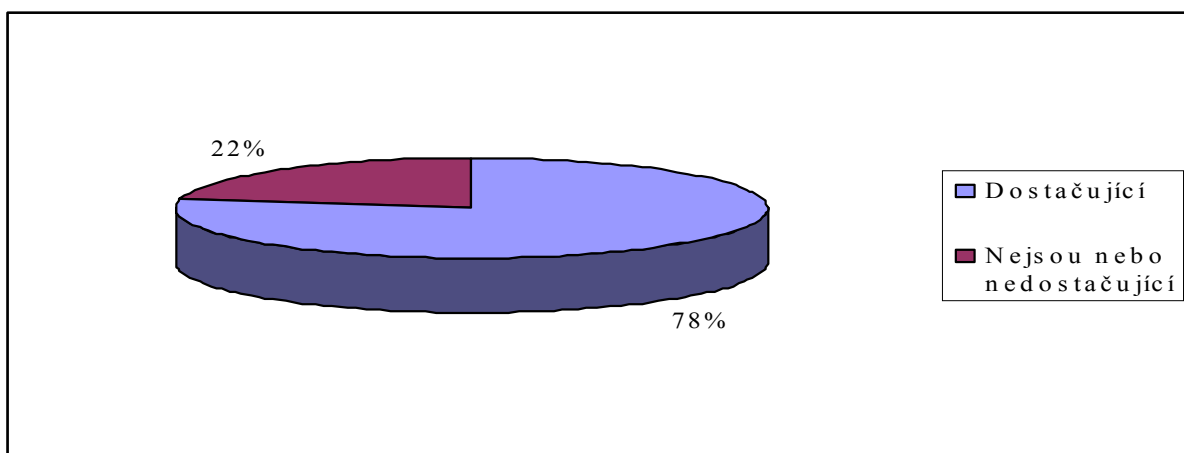
Tabulka 12: Přehled kamenných obchodů v obcích MAS Regionu Kunětické hory

Obec	Adresa	Provozovatel
Borek	Borek 51	Potraviny Moskal
Čeperka	Boženy Němcové 1	Můj obchod
Dašice	Náměstí T. G. Masaryka 98	Smíšené zboží
	nám. T.G. Masaryka 2	ZD Rosice
	Husovo náměstí 32	Coop Tuty
Dříteč	Dříteč 98	Potraviny Moskal
Kostěnice	Kostěnice 153	Coop Tuty
Lány u Dašic	Lány u Dašic 51	Potraviny
Libišany	Libišany 27	Leona Macháčová
Moravany	Komenského 130	Potraviny
	Komenského 150	Obchodní dům Centrum
	Komenského 313	Coop Tuty
Opatovice nad Labem	Pardubická 29	Potraviny
	Vavřínecká 279	Coop Tuty
	Hradecká 83	Potraviny
Rokytno	Rokytno 234	Coop Tuty
Sezemice	Havlíčkova 3	Prodejna JIP
	Masarykova 233	Potraviny
	Pardubická 558	Kubík
	Masarykova 134	Můj obchod
Slepotice	Slepotice 106	Smíšené zboží Jitka Palatová
Srch	K Blahobytu 147	Coop Tuty
Staré Hradiště	Hradištská 407	JIP
	Staré Hradiště 28	ZD Rosice
Staré Hradiště - Brozany	Brozany 41	Helena Vodvářková
Staré Ždánice	Ždánice 170	Coop Tuty
Úhřetická Lhota	Úhřetická Lhota 13	Smíšenka
Újezd u Sezemice	Újezd u Sezemice 37	Míroslava Albrechtová

Zdroj dat: Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), k srpnu 2014¹

¹ SO Za Letištěm. *Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023)*, 2014 /Podklady vzniklé na základě realizace projektu Podpora meziobecní spolupráce, reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 financovaného z ESF OPLZZ./

Graf 10: Stav obchodů v obcích MAS Regionu Kunětické hory

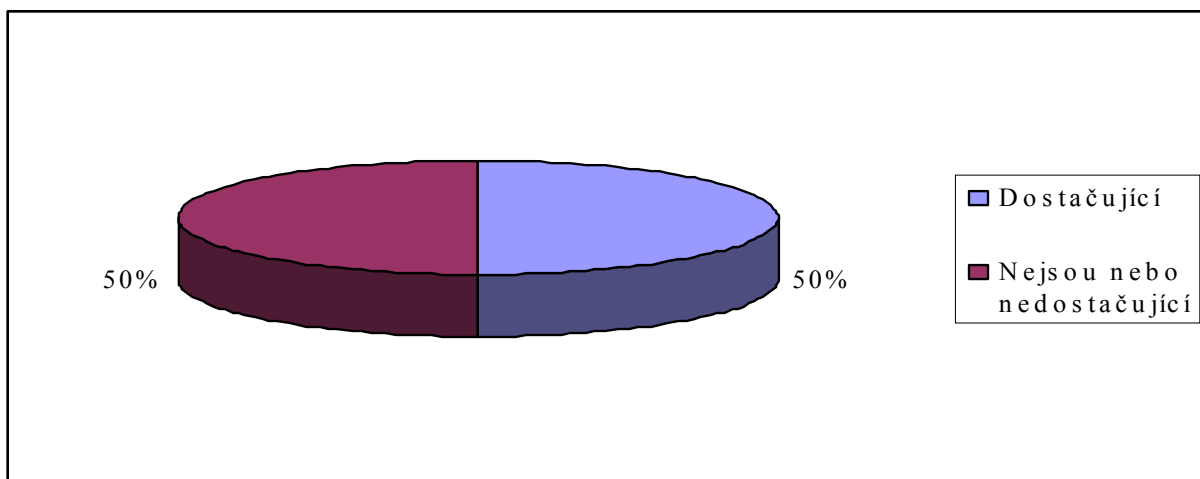

Zdroj dat: dotazníkové šetření probíhající 6/2013 - 5/2014

Pozn.: Uvedeni, jen respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli.

V obcích, kde je dopravní obslužnost a infrastruktura nedostatečná, se setkáváme s negativními důsledky špatné dostupnosti služeb (zvyšování průměrného věku obyvatel, záporné saldo migrace). Co se týká dostupnosti zdravotní péče, lze konstatovat, že ordinace praktických lékařů jsou především ve větších obcích regionu. Je však nutno dodat, že v mnohých ordinacích jsou ordinační hodiny pouze dopoledne či jen několik dní v týdnu, což není zcela vyhovující pro pracující obyvatele. Starším občanům je pak obcemi nabízeno dojíždění obvodních lékařů jednou, či vícekrát do měsíce, což je občany využíváno především z důvodu předpisu léků. Jak znázorňuje graf 11, polovině obcí, které ordinaci lékaře nemají a vyjádřily se k spokojenosti tohoto stavu, se situace zdá nedostačující, a to právě kvůli výše zmíněným důvodům.

Graf 11: Spokojenost obcí MAS Regionu Kunětické hory bez ordinace s dostupností služeb obvodních lékařů

Zdroj dat: dotazníkové šetření probíhající 6/2013 - 5/2014

Pozn.: Uvedeni, jen respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli.

2.1.3.2 Život v obcích

Z hlediska kultury v obcích je na tom MAS Region Kunětické hory poměrně dobře. Každá z obcí, která se vyjádřila k pořádání tradičních akcí, uvedla, že se v obci konají tradiční akce místního rozsahu, které obce často pořádají nebo na ně finančně přispívají. Dalšími častými organizátory akcí

bývají sdružení dobrovolných hasičů, školy či ostatní místní spolky, pokud je obec má. Přičemž většina obcí uvedla, že má i další zájmové spolky a neziskové organizace (tabulka 13), nejen sdružení dobrovolných hasičů. Z dotazníkového šetření mezi obyvateli vyplynulo, že by přivítali čtenější akce pro děti, nicméně v tomto ohledu se situace stále zlepšuje a zábavných akcí pro malé děti a jejich rodiče narůstá.

Tabulka 13: Příklady spolků a neziskových organizací na území MAS Regionu Kunětické hory

Borek	Nohejbalový klub, SDH
Bukovina nad Labem	SDH
Časy	Tvůrčí dílny pro ženy
Čeperka	SDH, Sokol Čeperka, Občanské sdružení Dobrá nálada, Myslivecké sdružení, Občanské sdružení Čeperánek, Rybáři
Dašice	SK Sparta Dašice, Orel Dašice, Zahrádkářská organizace, Důchodci, SDH, Chovatelé zebříček, Myslivci, Klub maminek
Dříteč	OS Dříteč, SK Sokol Dříteč, Římsko-katolická církev, SDH
Hrobice	SDH
Choteč	SDH, Myslivecké sdružení Choteč-Časy, Honební společenstvo
Kostěnice	SDH, Tělocvičná jednota Sokol Kostěnice, Tělovýchovná jednota Sokol Kostěnice, Asociace sport pro všechny, Základní organizace Českého zahrádkářského svazu
Kunětice	SDH
Lány u Dašic	SDH
Libišany	Klub rybářů, SDH, Sbor pro občanské záležitosti, Myslivci, FC Libišany
Moravany	SDH, Tělocvičná jednota Sokol
Němčice	Nohejbal Němčice
Opatovice nad Labem	Ochotnický divadelní soubor SNOOP, sportovní kluby, Římskokatolická farnost, Klub rybářů, AFK Opatovice, TJ Sokol Opatovice, Občanská beseda v Opatovicích, kynologický spolek, SDH
Podůlšany	
Ráby	SDH
Rokytno	SDH Rokytno, SDH Bohumileč, MS Smrčiny Rokytno, HC Rokytno, FC DIKO Rokytno, Svaz důchodců
Sezemice	SDH, Sdružení chovatelů psů, Motorkářský klub
Slepotice	SDH, Sokol, ochotnický soubor VOSA
Spojil	SDH, Apolenka - hiporehabilitační centrum
Srch	SDH, Sokol Srch, Běžci, Fotbalisti Titanic

Staré Hradiště	SDH, Sokol Staré Hradiště, Sokol Brozany, Rodinné centrum Sedmička, Seniorský klub
Staré Ždánice	TJ Sokol Staré Ždánice, Jezdecký klub – Staré Ždánice, Pilotní klub, Myslivecké sdružení Staré Ždánice „Záseky“, SDH, Spolek přátel závodů Stadionů, Sbor pro občanské záležitosti a Farní spolek Římskokatolické farnosti
Stéblová	SDH, Ženský spolek Stéblová
Úhřetická Lhota	Tělocvičná jednota SOKOL, Motokros team
Újezd u Sezemic	SDH
Vysoká nad Labem	Fotbalový klub, Basketbalový klub

Vysoká nad Labem je součástí MAS až od roku 2022 (zařazena byla kvůli porovnání údajů).

Zdroj dat: dotazníkové šetření probíhající 6/2013 - 5/2014, webové stránky obcí

2.1.3.3 Závěr

Obce se v rámci svých finančních prostředků snaží o udržování úrovně občanské vybavenosti, bohužel některé služby (knihovny, kina, pošty atd.) jsou kvůli své trvalé nerentabilitě rušeny. Vzhledem k měnící se struktuře obyvatelstva (stárnutí obyvatelstva, více dětí předškolního věku) je zapotřebí služby poskytované v obci této struktuře přizpůsobit.

V regionu se nacházejí školní zařízení typu MŠ, jejichž kapacita je v současnosti plně vyčerpána a dále typu ZŠ, jejichž kapacita v současné době nedosahuje svých maximálních možností. Specialitou regionu jsou zařízení typu MŠ/ZŠ a tzv. malotřídní školy, jejichž prestiž je potřeba prosazovat oproti městským školám. Do budoucna je plánováno udržení stávající kapacity MŠ a zároveň i dosažení maximálních edukačních možností ZŠ.

Z hlediska možností nákupu potravin a spotřebního zboží disponuje region přibližně třemi desítkami kamenných prodejen a dále i prodejny pojezdovými. Zároveň v sousedních velkých městech Pardubicích, Hradci Králové, Holicích i Chrudimi se nacházejí velké supermarkety. Tuto nabídku lze považovat za dostatečnou. Za nedostatečnou ji lze považovat ve spojitosti s cestovním ruchem, kdy v mnohých obcích jsou obchody a možnosti nákupu v nich významně limitovány otevírací dobou. V souvislosti s turistikou chybí i základní infrastruktura jako informační centra a body a další doprovodné služby – např. WC, stojany na kola atd. Ekonomický potenciál cestovního ruchu je v oblasti významně podceňován. Dětská hřiště a sportoviště se nacházejí prakticky v každé obci regionu, ale jejich stav je velmi rozdílný. Za dostačující je označilo pouhých 38 % obyvatel regionu, ostatní je označilo za zastaralé.

Sociální služby jsou v regionu dosud zajišťovány terénní formou organizacemi sídlícími v sousedních městech Pardubicích a Hradci Králové. Situace z hlediska dostupnosti základní zdravotní péče je považována za nedostatečnou, neboť je soustředěna právě do měst, a v samotném regionu prakticky provozována není.

Společenský život v obcích je na velmi dobré úrovni. Zajišťují jej především SDH, školy a místní spolky, kterých je na území regionu hojný počet. V regionu též funguje spolupráce na vzájemné propagaci akcí, jednak přes MAS jako prostředníka, jednak na bázi meziobecní spolupráce.

2.1.4 Bydlení

Stav domovního a bytového fondu odpovídá celkové situaci v České republice. Obce, mající možnost nabídky stavebních pozemků, jsou na dobré cestě zvrátit současný trend úbytku mladé a střední generace z venkova, tj. vyhlazení vesnic. Stavební pozemky však bývají převážně v soukromém vlastnictví, S možností nabídky výstavby RD se obce snaží zajistit vyhovující stav

občanské vybavenosti, což je někdy nad jejich síly, především v oblasti zajištění prodeje denních potravin, kde roste konkurence velkých supermarketů. Obce se snaží přivést nové občany formou nabídky zasíťovaných pozemků pro RD.

Na území MAS je velké množství vhodných lokalit pro rezidenční bydlení nového věku, tedy bydlení v dosahu přírody s dobrou dojezdovou vzdáleností do zaměstnání – větších měst. S tím však narůstá důležitost funkčních autobusových a železničních spojení. Obce se tedy snaží nejen pro obnovu, ale i rozvoj domovního a bytového fondu, postupovat s vědomím veškerých uvedených skutečností, díky čemuž výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj patří k největším položkám obecních rozpočtů. Konkrétní výdaje obce na bydlení, komunální služby a územní rozvoj lze nalézt v tabulce 14.

Tabulka 14: Výdaje rozpočtu obcí MAS Regionu Kunětické hory do bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Název obce	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Borek	385 250	141 810	261 340	247 600	295 120	1 331 613
Bukovina nad Labem	100 280	110 190	57 500	50 360	39 830	64 856
Časy	278 260	242 010	366 710	588 100	604 030	558 367
Čeperka	2 748 920	1 523 900	12 952 520	6 078 010	1 235 890	1 618 117
Dašice	7 952 490	20 693 730	23 672 060	25 676 610	9 159 040	13 413 798
Dříteč	638 410	711 190	1 463 440	1 489 100	751 210	2 037 994
Hrobice	158 780	758 730	434 010	1 029 570	528 880	1 071 099
Choteč	1 156 180	807 600	380 950	153 230	565 590	281 491
Kostěnice	2 513 640	1 277 200	1 335 760	479 750	679 150	825 549
Kunětice	514 600	195 450	245 200	131 960	357 320	652 581
Lány u Dašic	14 400	24 420	42 010	7 450	136 610	148 425
Libišany	1 576 090	315 390	317 830	504 750	572 730	555 196
Moravany	4 050 010	983 310	1 196 900	2 705 020	7 457 310	2 004 437
Němčice	1 033 560	733 520	594 860	772 970	449 560	6 106 517
Opatovice nad Labem	14 499 080	7 040 220	6 091 980	7 229 040	5 751 010	9 644 283
Podůlšany	60 400	122 170	49 510	60 840	266 150	267 322
Ráby	173 150	174 510	631 280	214 300	1 018 290	218 768
Rokytno	2 060 410	7 798 570	7 214 420	1 846 410	6 195 860	3 177 631
Sezemice	10 563 830	5 892 970	7 041 600	6 884 610	6 776 260	7 082 308
Slepotice	472 370	2 304 650	1 681 980	1 873 800	1 588 330	1 865 797
Spojil	7 433 470	1 633 200	725 210	566 160	326 430	720 420
Srch	6 582 260	2 180 520	2 498 770	3 631 410	1 815 680	2 114 432
Staré Hradiště	2 697 980	1 540 870	1 282 790	2 227 060	3 103 760	4 329 941
Staré Ždánice	107 080	216 570	326 700	397 830	330 890	469 107
Stéblová	620 080	251 500	550 620	700 840	5 224 650	1 288 773
Úhřetická Lhota	357 860	1 919 900	3 700	75 640	79 580	30 179
Újezd u Sezemíc	2 138 190	914 500	4 165 260	1 432 520	722 830	2 546 129

Zdroj dat: www.rozpocetobce.cz, k 31.5.2015

Z tabulky 15 je patrné, že od roku 2001 do roku 2012 bylo vystavěno nebo přestavěno 1 664 bytů včetně domů pro seniory a jiných staveb sociální infrastruktury, z čehož se nejvíce stavělo v Sezemících, Opatovicích nad Labem, Srchu, Starém Hradišti, Němčicích a Dašicích. Naopak nejméně se stavělo v obcích Podůlšany, Lány u Dašic, Slepotice, Časy a Úhřetická Lhota. V regionu je zájem o tzv. sociálního bydlení. K tomu by mohly posloužit starší byty např. v obecním majetku, které je však zapotřebí rekonstruovat. V současnosti se sociální byty nacházejí v Dašicích (18 nájemních

bytů pro nízkopříjmové domácnosti), Opatovicích nad Labem (46 nájemních bytů pro nízkopříjmové domácnosti), Sezemicích (2 pobytové pečovatelské byty) a v Újezdě u Sezemic (5 nájemních bytů pro nízkopříjmové domácnosti).

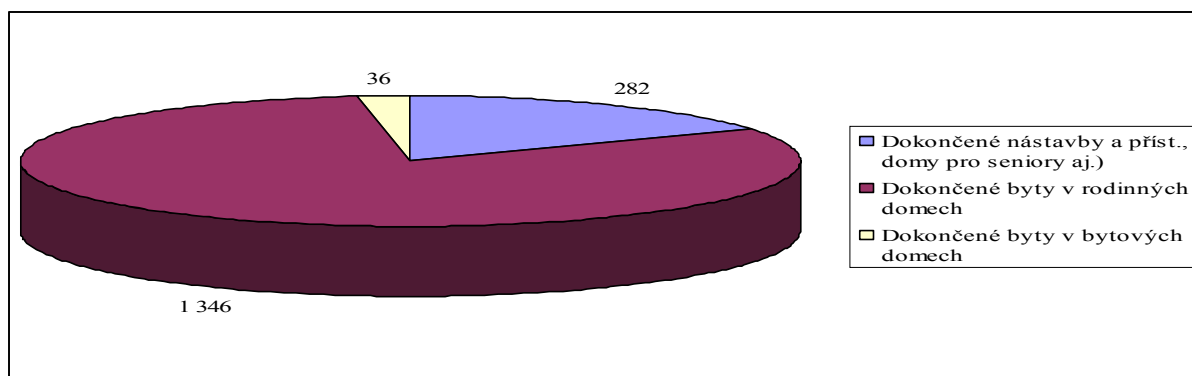
Tabulka 15: Dokončené byty MAS Regionu Kunětické hory od roku 2001 do 2012

Obec název	Dokončené byty v letech 2001-2012		
	celkem (vč. nástaveb a příst. domů pro seniory aj.)	v rodinných domech	v bytových domech
Borek	15	14	0
Bukovina nad Labem	12	12	0
Časy	7	7	0
Čeperka	44	35	0
Dašice	118	98	0
Dříteč	43	40	0
Hrobice	15	12	0
Choteč	30	26	0
Kostěnice	15	15	0
Kunětice	18	14	0
Lány u Dašic	5	3	0
Libišany	27	27	0
Moravany	58	54	0
Němčice	163	161	0
Opatovice nad Labem	232	82	36
Podůlšany	3	2	0
Ráby	33	33	0
Rokytno	30	28	0
Sezemice	263	191	0
Slepotice	6	5	0
Spojil	89	83	0
Srch	174	169	0
Staré Hradiště	169	169	0
Staré Ždánice	39	21	0
Stéblová	33	32	0
Úhřetická Lhota	9	5	0
Újezd u Sezemic	14	8	0
Celkem	1 664	1 346	36

Zdroj dat: ČSÚ, k 30.2.2014

Z grafu 12 je vidět struktura výstavby, ve které s 1 346 byty naprosto převažovala výstavba nových RD, následují přístavby a nástavby a stavby sociální infrastruktury, nejméně se stavěly bytové domy (pouze v Opatovicích nad Labem).

Graf 12: Struktura výstavby v MAS Regionu Kunětické hory v letech 2001 – 2012

Zdroj dat: ČSÚ, k 30.2.2014

2.1.4.1 Závěr

Na území se vyskytuje velké množství lokalit pro vhodné rezidenční bydlení. Obce do rozvoje bydlení a komunálních služeb vkládají každoročně významnou část rozpočtových prostředků, čímž nedochází na území MAS k negativnímu trendu vyliďňování venkova. Největší investice vynakládají velké obce jako Dašice, Sezemice a Opatovice nad Labem, ale překvapivě vysoké částky investují i některé menší obce do 500 obyvatel jako Újezd u Sezemice, Stéblová či Němčice (580 obyv. k roku 2014). O výstavbu v regionu je značný zájem, zájem je i o tzv. sociální bydlení. Nejvíce dochází na území regionu ke stavbě rodinných domů.

2.1.5 Životní prostředí

Celou oblast regionu tvořily původně lesní porosty. Většinu ploch území zaujímaly na výživnějších půdách dubohabrové lesy a podél vodních toků listnaté lužní lesy a olšiny. Vytvoření bezlesých ploch (orné půdy, luk a pastvin) bylo výhradně důsledkem lidské činnosti. Květena dnes čítá téměř jeden a půl tisíce vyšších rostlin. Mimořádně významný soubor zdejší květeny představují vodní rostliny, vyskytující se na rybnících a slepých ramenech vodních toků, především Labe. Východní Polabí je na ně nejbohatším územím v celé České republice. Hojně se vyskytují např. okřehek hrbatý a trojbrázdňák, stulík žlutý, orchideje – prstenec májový, krušík širokolistý a další.

Řeka Labe a její přítoky jsou domovem většího počtu ryb, běžné jsou okoun obecný, štika obecná, cejn velký a mnoho dalších. V rybnících je přirozeně chován kapr obecný, štika, lín a candát. Z významnějších obojživelníků zde žije mlok skvrnitý, blatnice skvrnitá. Z území mizí některé druhy dříve běžné se vyskytující např. – vodouš rudonohý, chrástal polní, sýček obecný, konipas luční, sova pálená. Oblast se řadí mezi přední regiony ČR především z hlediska bohatosti druhů ptáků. Z ornitologického nálezu celostátního významu je nutné zmínit výskyt potápnice letní či potápnice severní.

V oblasti se nenacházejí žádná velkoplošná chráněná území (národní parky, chráněné krajinné oblasti). Evropsky významných lokalit, které se vyskytují na území MAS, v rámci Soustavy chráněných území Natura 2000 v České republice, jsou zapsána do národního seznamu 2 – Kunětická hora (Celé území Kunětické hory je významnou entomologickou lokalitou, výskyt vzácných druhů vázaných na staré ovocné stromy/, Pohránský rybník (část zasahuje do KÚ Srch). Na daném území je zapsána 1 ptačí oblast – Komárov, která zasahuje na KÚ obcí Dašice, Časy. Dále je zde zapsáno 6 maloplošných zvláště chráněných území na KÚ obce Hrobice (Baroch, Tůň u Hrobic), Opatovice nad Labem (Hrozná), Rokytno (Přesypy u Rokytna), Sezemice, Lány u Dašic (Přesyp u Malolánského). Zapsané památné stromy na území MAS Regionu Kunětické hory jsou na KÚ obcí Opatovice nad Labem, Hrobice, Srch. Zakreslení těchto významných prvků životního prostředí naleznete na obrázku 2.

Baroch

Rok vyhlášení: 1.1.1998, rozloha: 31,39 ha. Katastrální území: Hrobice, Srch. Přírodní rezervace Baroch leží jižně od obce Hrobice. Důvodem je ochrana významného rybníku - hnízdiště ptactva a přilehlých slatinných luk s bohatou květenou a zvířenou.

Přesypy u Rokytna

Po pravé straně silnice z Rokytna do Býště se rozkládá chráněné území "Písečné přesypy u Rokytna" o rozloze 7,19 ha. Je to lokalita přírodních útvarů porostlých borovým lesem a sestává se ze 14 vln různých tvarů a velikostí. Vzhledem k bohatství přesypových tvarů soustředěných na poměrně malé ploše je rokytenské chráněné území označováno za nejvýznamnější lokalitu navátých písků ve východním Polabí.

Hrozná

Rok vyhlášení: 12.5.1982, rozloha: 3,12 ha. Katastrální území: Opatovice nad Labem. Přírodní památka Hrozná leží na pravém břehu Labe v blízkosti obce Opatovice nad Labem. Tato přírodní památka byla vytvořena regulací hlavního koryta Labe v roce 1910. Tvoří ukázkou přirozených společenstev živočichů a rostlin v Polabí. Okolo ramene jsou typické břehové porosty vrb a topolů.

Přesyp u Malolánského

Se nalézá na k.ú. Lány u Dašic v lese západně od Veské. Toto zvláště chráněné území je zajímavé především geologicky. Jde o zalesněné písečné duny. Z botanického hlediska je zajímavé výskytem ostřice Reichenbaumovy (*Carex pseudobrizoides*).

Tůň u Hrobic

Rok vyhlášení: 12.5.1982, rozloha: 2,59 ha. Katastrální území: Hrobice, Dříteč. Přírodní památka Tůň u Hrobic leží na pravém břehu Labe mezi elektrárnou Opatovice a obcí Hrobice. Staré rameno Labe, které tvoří toto chráněné území, představuje ukázkou zbytku polabské krajiny.

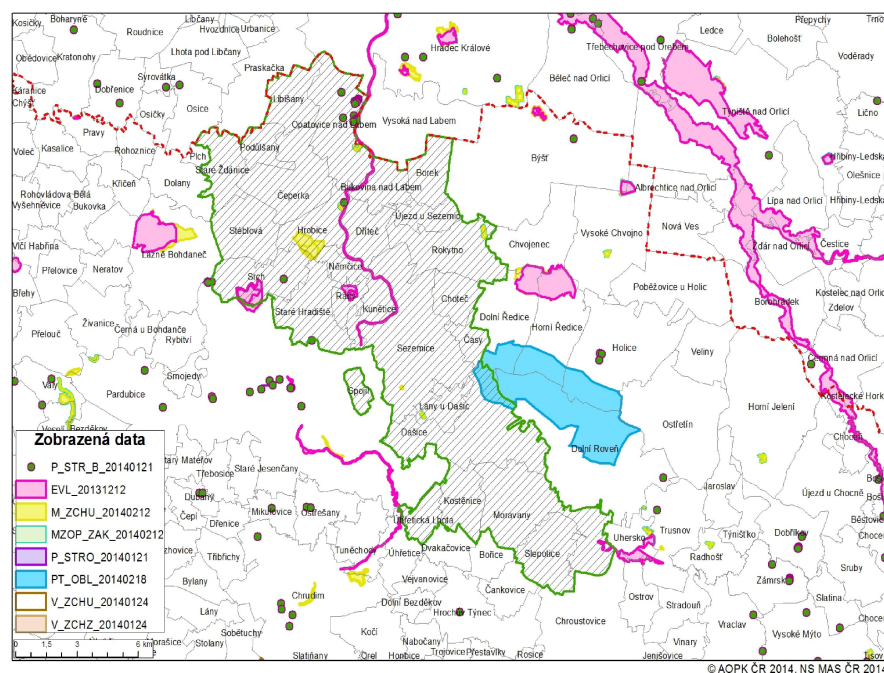
Kunětická hora

Osamělá znělcová kupa (307 m.n.m.) – dominanta Polabí. Chráněná významná geologická, mineralogická a botanická lokalita (26,87 ha). Patří k nejdále vystupujícím vulkanickým tělesům třetihorního stáří v Českém masivu. Hora nebyla nikdy sopkou, křídové usazeniny (slínovce) byly vlivem žhavé lávy vypáleny v porcelanity a skvrnitě spilosity. Původně bylo vlastní vulkanické těleso považováno za čedičové, další výzkum označil horninu jako nefelinický tefrit, nový výzkum pak jako znělec. Nálezy vzácných minerálů.

Pohránovský rybník

Rybník s lesnatými břehy leží na části KÚ obce Srch. Byl postaven za Pernštejnů už okolo roku 1500 a patřil do pardubické rybníkářské soustavy, která čítala 230 vodních ploch, a vodu do ní přiváděl Opatovický kanál. Dnes je zde chov ryb.

Obrázek 2: Mapa území MAS Regionu Kunětické hory z hlediska ochrany životního prostředí

Vysvětlivky k obrázku 2:
P_STR_B... památné stromy (bod)
EVL... evropsky významné lokality
NATURA 2000
M_ZCHU... maloplošná zvláště chráněná území
MZOP_ZAK... ochranná pásma ze zákona
P_STRO... památné stromy (polygon)
PT_OBL... ptačí oblasti
NATURA 2000
V_ZCHU... velkoplošná zvláště chráněná území bez zonace
V_ZCHZ... velkoplošná zvláště chráněná území se zonací

Kvalitní životní prostředí je důležité z více hledisek, ať už je to hledisko zdraví obyvatel, cestovního ruchu nebo atraktivity pro nově příchozí obyvatele. Obce si to velmi dobře uvědomují, a proto jsou jejich rozpočtové výdaje právě do ochrany životního prostředí jednou z nejvyšších položek obecního rozpočtu. Bližší částky ukazují tabulka 16.

Tabulka 16: Rozpočtové výdaje obcí MAS Regionu Kunětické hory v oblasti ochrany životního prostředí v letech 2008 – 2013 (v Kč)

Název obce	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Borek	159 370	187 690	179 730	189 080	197 800	221 855
Bukovina nad Labem	220 570	158 310	172 750	173 280	415 150	196 492
Časy	254 710	508 640	300 690	225 960	261 520	340 973
Čeperka	1 532 730	1 625 090	1 507 360	1 262 140	1 343 020	1 401 704
Dašice	1 098 860	1 460 730	1 314 380	2 808 090	1 622 510	1 671 731
Dříteč	469 970	638 580	718 500	381 950	455 200	566 300
Hrobice	375 820	236 610	487 520	257 630	346 710	706 193
Choteč	1 058 730	1 124 560	1 077 340	1 405 080	1 792 560	843 108
Kostěnice	299 410	313 460	373 750	396 180	364 060	409 031
Kunětické	318 420	198 810	217 290	229 260	276 640	304 072
Lány u Dašic	63 950	67 940	89 420	83 630	77 000	73 326
Libišany	641 930	496 530	618 020	635 500	657 570	676 196
Moravany	1 507 550	1 819 130	2 177 190	2 169 260	2 428 880	2 960 299
Němčice	446 430	505 510	725 120	573 380	665 580	772 264
Opatovice nad Labem	3 147 040	3 425 650	4 265 000	4 744 770	4 653 240	2 913 370
Podůlšany	173 530	140 520	199 650	193 190	221 130	213 057
Ráby	213 700	417 450	487 390	790 910	722 320	785 256
Rokytno	612 160	792 900	544 440	987 540	750 700	834 801
Sezemice	2 718 830	6 819 030	8 175 580	3 165 950	3 898 320	5 946 405
Slepotic	426 080	229 340	245 100	284 580	276 230	280 900
Spojil	503 510	309 930	646 840	753 980	417 950	461 871

Srch	1 405 250	1 277 700	1 460 410	1 826 560	1 723 020	1 944 763
Staré Hradiště	1 160 100	1 210 540	1 517 580	1 966 790	1 168 490	1 860 446
Staré Ždánice	576 340	774 130	712 850	733 000	721 290	742 769
Stěblová	132 860	145 500	157 530	171 450	190 960	212 771
Úhřetická Lhota	71 260	117 890	143 630	69 910	0	0
Újezd u Sezemic	63 500	94 820	57 980	57 340	69 400	73 902

Zdroj dat: www.rozpocetobce.cz, k 31.5.2015

2.1.5.1 Odpadové hospodářství a nakládání s odpady

Obce na území MAS Regionu Kunětické hory si problematiku odpadového hospodářství a nakládání s odpady řeší samy. Obce využívají pravidelný svoz směsného odpadu (popelnice), který obyvatelé obcí platí buď za obyvatele, nebo za popelnici (svoz 14denní, měsíční). Dále je využíván svoz tříděného odpadu prostřednictvím kontejnerů. V přibližně polovině obcí funguje i pytlový svoz. Bohužel třídění odpadu není občany některých obcí plně využíváno. V obci Opatovice nad Labem se nacházejí dva sběrné dvory (jeden provozuje sama obec, jeden SK-EKO Systems s.r.o.), další sběrný dvůr, který provozuje SK-EKO Systems s.r.o. se nachází v Čeperce. Přibližně 2x ročně se koná svoz nebezpečného odpadu. Přes tyto služby, které značně zatěžují obecní rozpočty dochází k tvoření menších černých skládek v lesích.

Na území regionu sváží komunální odpad především společnosti SmP - Odpady a.s., Marius Pedersen a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., Hradecké služby a.s.

Na území regionu je taktéž několik firem, které mají sídlo nebo provoz přímo na území regionu a v oblasti odpadového hospodářství a nakládání s odpady pracují. Jedná se o firmy v tabulce 17. Dalšími účastníky nakládání s odpady jsou samy obce (Hrobice, Opatovice nad Labem, Sezemice, Újezd u Sezemic si pytlový svoz zajišťují samy, Spočil zajišťuje místní zpracování kompostu) a místní zemědělci v oblasti kompostování (např. v Kostěnicích Agrosopol Hostovice).

Tabulka 17: Firmy se sídlem/provozem na území MAS Region Kunětické hory zabývající se nakládáním s odpady

Firma	Sídlo/provoz	Náplň činnosti
Obec Opatovice nad Labem	Opatovice nad Labem	Sběrný dvůr, zařízení pro nakládání s BRO
SK-EKO Systems s.r.o.	Opatovice nad Labem	Sběrný dvůr, třídící linky pro separovaný odpad, zařízení pro nakládání s BRO
	Čeperka	Sběrný dvůr, zařízení pro nakládání s BRO
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Dašice	Výkupny odpadů
HOFR Metal, s.r.o.	Opatovice nad Labem	Výkupny odpadů
Metal - Plast Recyklace s.r.o.	Stěblová	Výkupny odpadů
RUML-CZ a.s.	Choteč	Výkupny odpadů, zařízení pro nakládání s BRO, sběr autovraků
S-FIRMA, s.r.o.	Moravany	Výkupny odpadů, zařízení pro nakládání s BRO
SETRA, spol. s r. o.	Dašice	Výkupny odpadů, zařízení pro nakládání s BRO
SITA CZ a.s.	Dašice	Výkupny odpadů
V A H O s.r.o.	Opatovice nad Labem	Výkupny odpadů
Václav Ruml	Sezemice	Výkupny odpadů

Cihelna Časy s.r.o.	Časy	Zařízení pro nakládání s BRO
FLOR s.r.o.	Sezemice	Zařízení pro nakládání s BRO, sběr autovraků
EBEH Opatovice, a.s.	Bukovina nad Labem	Skládky odpadů
Aleš Komárek	Moravany	Sběr autovraků

Zdroj dat: Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), k srpnu 2014²

Tabulka 18 udává počty jednotlivých provozů odpadového hospodářství a nakládání s odpady přímo v obcích na území regionu.

Tabulka 18: Počty provozů nakládání s odpady v obcích MAS Region Kunětické hory

Obec	Sběrné dvory	Výkupny odpadů	Třídící linky pro separovaný odpad	Zařízení pro nakládání s BRO	Skládky odpadů	Sběr autovraků
Bukovina nad Labem	0	0	0	0	1	0
Časy	0	0	0	1	0	0
Čeperka	1	0	0	1	0	0
Dašice	0	3	0	1	0	0
Choteč	0	1	0	1	0	1
Moravany	0	1	0	1	0	1
Opatovice nad Labem	2	2	1	2	0	0
Sezemice	0	1	0	1	0	1
Stéblová	0	1	0	0	0	0
Celkem	3	9	1	8	1	3

Zdroj dat: Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), k srpnu 2014³

Ekologickou zátěží je popílkoviště na KÚ Bukovina nad Labem, kde stále probíhá svoz popílku z nedaleké Opatovické tepelné elektrárny. Podobné popílkoviště na KÚ Dříteč bylo úspěšně rekultivováno a dnes na něm stojí golfové hřiště.

2.1.5.2 Ochrana ovzduší

Velkými a zároveň stálými zdroji emisí jsou především podniky veřejného zásobování energií a teplem a průmyslové zóny na území měst Pardubic a Hradce Králové. Přímou na území MAS Regionu Kunětické hory je jedním z hlavních znečišťovatelů ovzduší v podobě oxidu siřičitého a oxidu dusíku společnost Elektrárny Opatovice, a.s. v Opatovicích nad Labem, a to i přes odsíření, které bylo v minulých letech na elektrárně vybudováno. Dalšími významnými zdroji emisí (tuhé znečišťující látky a oxid uhelnatý) na území MAS Regionu Kunětické hory jsou doprava a lokální topeniště.

Český hydrometeorologický ústav dále uvádí, že dochází k mírnému poklesu, v některých letech ke stagnaci, emisí a tuhých látek jak v Královéhradeckém, tak v Pardubickém kraji. Avšak na

² SO Za Letištěm. Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), 2014 /Podklady vzniklé na základě realizace projektu Podpora meziobecní spolupráce, reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 financovaného z ESF OPLZZ./

³ SO Za Letištěm. Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), 2014 /Podklady vzniklé na základě realizace projektu Podpora meziobecní spolupráce, reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 financovaného z ESF OPLZZ./

venkovských a pozadových stanicích, které monitorují koncentraci přízemního ozonu, dochází ke zvyšování počtu překročení imisního limitu ve vztahu k ochraně lidského zdraví. Maximální počet ročního překročení však na území MAS Regionu Kunětické hory zaznamenán nebyl.

2.1.5.3 Ochrana vod

V současné době je kladen důraz na likvidaci starých ekologických zátěží, likvidaci odpadních vod a čištění vodních ploch. Bohužel stav kanalizačních systémů na území MAS Regionu Kunětické hory není dobrý. Velká část obcí má buď pouze kanalizaci povrchovou, nebo je nutné stávající kanalizační systém rekonstruovat, stejně tak chybí v části obcí ČOV.

Kvalita vody v soukromých studních je různá od vody užitkové až po vodu pitnou. Voda dodávaná vodárnami (VAK) je nezávadná a kvalitní, vhodná i pro udržování pitného režimu.

2.1.5.4 Ochrana půdy

Tabulka 19 ukazuje rozdělení půdy na území regionu. Je z ní patrné, že v regionu se nevyskytují žádné chmelnice ani vinice, nejvíce je však zastoupena půda zemědělská a právě zemědělství má na půdu, ať už její ochranu, či poškozování, největší vliv.

Tabulka 19: Rozdělení půdy na území MAS Region Kunětické hory

Celková výměra (ha)	Orná půda (ha)	Chmelnice (ha)	Vinice (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Zeměděl. půda (ha)	Lesní pozemky (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy a nádvoří (ha)	Ostatní plochy (ha)	Nezeměděl. půda (ha)
19232	12123	0	0	498	78	1401	14100	2133	645	420	1934	5131

Zdroj dat: ČSÚ, k 30.2.2014

Kolektivizace v zemědělství v 50. letech znamenala scelování pozemků a maximalizaci výměry lánů. Nastalo intenzivní zemědělství socialistické éry podpořené hojným množstvím umělých hnojiv. Mokré louky byly zničeny v 60. a 70. letech, kdy se ke kosení začala používat těžká zemědělská technika. Přistoupilo se k jejich odvodnění. Systematicky na nich byla měněna druhová skladba rostlin a louky byly plošně postřikovány a hnojeny. Šlo o to za každou cenu z půdy vytěžit maximum. Obrovským zásahem do krajiny byl velký plošný nárůst sídel.

Krajina v regionu se obecně potýká s dvěma problémy: buď je příliš intenzivně využívána a pak v ní nezůstává místo téměř na nic jiného než rozlehlé lány polí, nebo je naopak neudržovaná a zarůstá křovinami. Potíže způsobuje i výstavba silnic (např. R35), které zabírají zemědělskou půdu, nebo lokální povodně, kdy dochází k rozlivu řek do polí. Zemědělství bylo a mělo by být rozhodující součástí péče o krajinu. Zemědělství bylo ale bohužel ve 20. století změněno na průmyslovou velkovýrobu. Krajina, která byla odnepaměti nejvíce zemědělsky využívána, je dnes nejvíce zdevastovaná.

I nevhodná velikost a organizace zemědělských pozemků vede na mnoha místech k erozi půdy a nesprávným hydrologickým poměrům – k osušení a přehřívání území, vyplavování živin a k eutrofizaci povrchových toků. Je proto žádoucí podpořit zemědělské investice a postupy, které budou šetrnější.

Okraje lesů jsou tvořeny listnatými dřevinami. To je důležité z hlediska krajinného rázu i ochrany proti polomům. Lesy by měly být výrazným ekostabilizačním prvkem. K tomu je potřeba sledovat dlouhodobý cíl - přiblížit jejich skladbu přirozenému stavu a podpořit lesnictví, včetně lesnické infrastruktury.

2.1.5.5 Energetika

Na území MAS Regionu Kunětické hory je v provozu jedna tepelná elektrárna. Konkrétně se jedná o elektrárnu společnosti Elektrárny Opatovice, a.s. v KÚ obce Opatovice nad Labem. Společnost se snaží o zmenšení dopadů na životní prostředí, a tak např. v roce 2012 investovala 17 milionů korun do opatření, které snižují spotřebu v hlavním výrobním zdroji, aby došlo ke snížení emisí produkovaných ve výrobě. Dále elektrárna plní mezinárodní standard ISO 14001, jehož cílem je minimalizace dopadů na životní prostředí. Přesto se jedná společně s dopravou a lokálními topeništi o největšího znečišťovatele přímo na území regionu.

Na KÚ obce Dříteč, mezi obcemi Dříteč a Bukovina nad Labem, se nachází nově postavená bioplynová stanice, kterou provozuje Agrokraas Energo, s.r.o.

Malá vodní elektrárna se nachází ve městě Dašice na řece Loučná v místě bývalého renesančního mlýna, kde byla postavena v roce 1922. Jinými způsoby nejsou obnovitelné zdroje na území regionu využívány.

2.1.5.6 Závěr

Území MAS Regionu Kunětické hory není součástí CHKO ani národních parků, ale nalézají se zde dvě Evropsky významné lokality v rámci Soustavy chráněných území Natura 2000 – Kunětická hora a Pohránský rybník. Dále jedna ptačí oblast – Komárov, šest maloplošných zvláště chráněných území a v neposlední řadě se zde nacházejí zapsané památné stromy.

Na území se nachází 25 provozů, které se zabývají nakládání s odpady. V regionu je snaha o zvýšení osvěty v problematice třídění odpadu a obecně nakládání s odpady, i tak se ale bohužel nedaří některé z obyvatel k separaci odpadů dostatečně motivovat a občas se vyskytují i černé skládky.

Do ochrany životního prostředí obce každoročně vkládají významnou část svých rozpočtových peněžních prostředků, aby zmírnily zdejší negativní vlivy. Ovzduší v regionu je nejvíce poškozováno automobilovou dopravou, lokálními topeništi a Elektrárnou Opatovice. Největším znečišťovatelem vod jsou kanalizace obcí, které by bylo třeba rekonstruovat a v některých částech obcí chybí i ČOV. Z hlediska ochrany půd je největší zátěží intenzivní zemědělství, jehož negativní dopad lze vysledovat až do 50. let., neboť v minulosti bylo životní prostředí poškozováno přemírou hnojení a těžkou zemědělskou technikou.

2.1.6 Podnikání, výroba, zaměstnanost

2.1.6.1 Podnikání a výroba

Region patří do NUTS II Severovýchod, který je znám významnou a tradiční průmyslovou výrobou, především v odvětvích strojírenství, chemického, potravinářského a elektrotechnického průmyslu. Region se rozkládá nedaleko centra Pardubického kraje, východním až severovýchodním směrem. Tato poloha je výhodná zejména pro rozvoj sekundárního sektoru. Dalším kladem pro hospodářství je železniční trať a blízkost krajských měst Pardubic a Hradce Králové. Pro region jako takový byla a je významná těžba písků a štěrkopísků (např. Čeperka). Současně je nutné podporovat subjekty malého a středního podnikání, neboť ty jsou hybnou silou ekonomického rozvoje ve venkovských oblastech a v malých městech a v regionu je takových subjektů naprostá většina. Díky své různorodosti vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí a tím zajišťují dynamiku trhu, širší poptávku a nabídku. Nejvíce subjektů se zabývá těžbou a průmyslem (cca 17 %), velkoobchodem a maloobchodem a opravami a údržbou motorových vozidel (cca 17 %), zpracovatelským průmyslem (cca 15 %), stavebnictvím (cca 13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (cca 10 %), zemědělstvím, lesnictvím, rybářstvím (cca 6 %).

Ekonomiku Pardubického kraje lze rozdělit do tří zpracovatelských oborů:

- specializovaná (výroba počítačů a počítačových komponentů, rafinérské zpracování ropy, energetika).
- nosná odvětví růstového potenciálu kraje (farmaceutický, potravinářský, chemický, strojírenský a textilní průmysl).
- růstová odvětví (průmysl radiových, televizních a spojovacích zařízení a přístrojů).

Tabulka 20: Příklad firem s působností na území MAS Regionu Kunětické hory

Firmy a podnikatelé	Obor činnosti	Obec
Elektrárny Opatovice, a.s.	energetika	Opatovice nad Labem
Mrazírny Dašice	výroba mražených krémů, zpracování ovoce a zeleniny	Dašice
Zemědělské družstvo ZEAS a.s.	rostlinná a živočišná výroba	Staré Hradiště
Agrospol Hostovice, a.s.	rostlinná a živočišná výroba, ovocnářství	Kostěnice
RCD Radiokomunikace	radiokomunikace	Staré Hradiště
SAM s.r.o.	výroba obuvi, kožené galanterie a doplňků	Sezemice
Instatop CZ, s.r.o.	instalátorské práce, měřicí, optické a laboratorní přístroje	Sezemice
Bazalka catering, v.o.s.	služby forem stolování, výroba hotových jídel	Sezemice
Soukr. zemědělec Josef Dašek	zemědělství	Bukovina nad Labem
Kataforéssis CZ MD logistika	kataforické lakování	Dašice
MD logistika	mrazírny a logistické zabezpečení	Dašice
GreenGolf Pardubice, a.s.	rekreační činnost	Dříteč
Profi Aquarium Roman Papík	prodej exotických ryb	Dříteč
I.M.Service	servis a pronájem stavebních strojů	Libišany
Trading Dřevotvar	výroba čalounění na zakázku	Slepotice
Biosfor	výroba stimulátorů pro růst rostlin	Slepotice
Diton, s.r.o.	betonové produkty	Čeperka
JK Stavebniny	stavebnictví	Spojil

Zpracování: vlastní, k červnu 2014

Co se týká zemědělství, je zájmové území značně využívané vzhledem k dobrým půdním podmínkám. Pozemky se nacházejí v povodí řeky Labe, Chrudimky a Loučné. V době nadměrných srážek jsou zčásti zaplavovány. Záplavy postihují zejména území, na kterých byly v minulosti pěstovány trvalé travní porosty, především louky. Tyto pozemky byly zorněny a jsou využívány k intenzivnímu hospodaření. Na území regionu působí několik zemědělských družstev (některá jsou uvedena v tabulce 20) a drobní samostatně hospodařící rolníci.

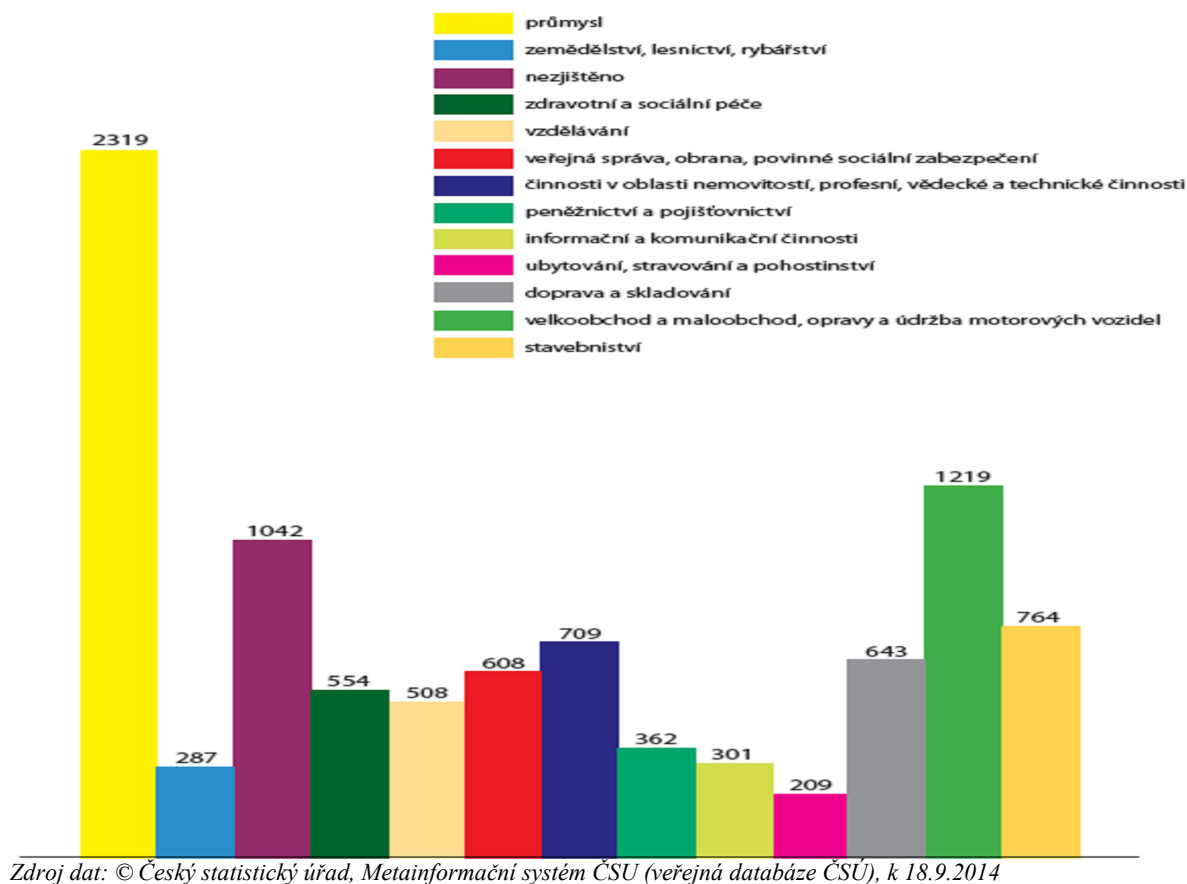
V současné době krajina není využívána dostatečně pestře, rozmanitě. Převažuje zaměření na rostlinnou a živočišnou výrobu, dále pak na pěstování zeleniny. V živočišné výrobě to je výroba mléka, vepřového a hovězího masa a výkrm kuřat. Ekonomika hospodářských subjektů je nepříznivě ovlivněna nízkou cenou prodávaných komodit a význam získávaných dotací pro udržení zemědělské výroby je velký.

Proto je nutno podpořit diverzifikaci zemědělských činností a začlenit ji nejen do péče o krajinu, ale i do rozvoje v oblasti cestovního ruchu. Z hlediska cestovního ruchu lze využít především možnosti agroturistiky a regionálního značení, resp. krátkých dodavatelských řetězců. Agroturistikou se například mimo jiné zabývá člen MAS Apolenka hiporehabilitační centrum. V oblasti regionálního značení byl proveden mezi certifikovanými výrobci ARZ v roce 2014 průzkum. Značka Kraj Pernštejnů nebyla bohužel účastníkem průzkumu kvůli jejímu krátkému působení. Nicméně respondenti především z řad živnostníků a malých firem uvedli, že se jim díky regionální značce zvýšila prestiž produktů, získali uznání, zviditelnění, pomohla jim navázat kontakty a spolupráci a ¾ respondentů tvrdí, že došlo k zvýšení jejich obrátu v průměru o necelých 20 %.

2.1.6.2 Zaměstnanost

Při sčítání lidu v březnu 2011 bylo zjištěno, že na území regionu bydlí 9 788 obyvatel, kteří jsou zaměstnaní v různých odvětvích, přičemž nejvíce obyvatel pracuje v průmyslu, což je dáno blízkostí Pardubic (Paramo, Synthesia atd.), dále ve velkoobchodu, maloobchodu a opravách, údržbách motorových vozidel, třetí pomyslnou příčku obsadilo stavebnictví. Ostatní odvětví a počet v nich zaměstnaných obyvatel regionu se nacházejí v grafu 13.

Graf 13: Zaměstnaní obyvatel MAS Regionu podle odvětví k březnu 2011

Vývoj míry registrované nezaměstnanosti a od roku 2013 podíl nezaměstnaných osob v regionu kopíruje vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji. Při sledovaném ukazateli byla míra nezaměstnanosti v regionu mírně vyšší než nezaměstnanost celého kraje. Při změně *ukazatele, který se zaměřuje na evidované nezaměstnané, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a při nabídce vhodného pracovního místa mohou do něj bezprostředně nastoupit* došlo k poklesu pod hodnoty vykazované Pardubickým krajem:

2008	5,95 % (míra registrované nezaměstnanosti)
2009	9,58 % (míra registrované nezaměstnanosti)
2010	9,87 % (míra registrované nezaměstnanosti)
2011	8,44 % (míra registrované nezaměstnanosti)
2012	9,16 % (míra registrované nezaměstnanosti)
2013	7,45 % (podíl nezaměstnaných osob)
2014	6,22 % (podíl nezaměstnaných osob)

Tabulka 21: Podrobný stav nezaměstnanosti v obcích MAS Regionu Kunětické hory v letech 2008 - 2014

Obec	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	MN. (%)	PU	MN. (%)	PU	MN. (%)	PU	MN. (%)	PU	MN. (%)	PU	PN (%)	PU	PN (%)	PU
Borek	9,7	10	14,6	15	17,5	18	18,5	20	14,3	15	3,8	7	3,4	6
Bukovina nad Labem	4,8	5	6,7	7	4,8	6	1,9	2	5,6	6	4,9	8	1,9	3
Časy	14,1	13	18,8	16	21,2	19	12,9	13	13,8	12	4,9	7	9,3	13
Čeperka	4,7	25	6,6	36	8,4	46	6	33	5,5	29	3,6	26	3,3	24
Dašice	6,9	61	12,2	106	10,1	87	8,2	75	8,5	74	5,1	86	4,1	65
Dříteč	6,7	8	15	18	15,8	22	20,8	25	18,8	23	6,9	19	7,1	19
Hrobice	5,2	5	10,4	10	8,3	8	9,4	9	10,2	10	4,7	7	7	10
Choteč	7,1	10	5,7	8	6,4	9	7,8	11	4,2	6	4,0	9	2,7	6
Kostěnice	1,2	4	6,4	16	7,5	19	5,2	14	5,1	13	5,3	19	4,5	16
Kunětice	2,5	3	8,3	10	8,3	10	5	6	7,3	9	4,2	9	4,8	10
Lány u Dašic	9,7	7	9,7	6	9,7	7	12,9	9	7,9	5	5,9	6	1,1	1
Libišany	3,6	8	7,7	17	8,1	18	7,2	17	8,0	18	5,8	20	4	14
Moravany	4,7	41	8,9	77	8,0	72	8,2	73	9,7	84	7,1	85	5,2	62
Němčice	4,6	3	12,1	8	28,8	20	13,6	9	17,8	12	4,0	16	2,9	12
Opatovice nad Labem	4,1	47	6,3	72	8,3	98	6,2	73	7,2	83	5,5	97	3,7	66
Podůlšany	7,7	6	7,7	6	6,4	5	6,4	5	8,8	7	9,3	10	10,1	11
Ráby	5,4	15	6,5	17	4,6	13	5	13	4,1	11	4,0	17	2,9	12
Rokytno	7,6	28	10,2	38	11,1	43	8,4	32	10,6	40	5,7	35	5,5	34
Sezemice	3,4	55	7,9	123	7,9	122	6,1	93	7,3	113	4,1	103	3,9	100
Slepotice	5,1	11	9,7	21	10,7	24	11,6	25	7,7	17	4,7	15	4,8	15
Spojil	7,7	10	11,1	13	14,5	19	12	14	13,4	16	4,7	16	5,6	20
Srch	4,7	23	8,6	42	8,4	43	8,8	44	8,6	43	6,1	63	3,8	40
Staré Hradiště	3,4	27	8,5	55	7,4	53	6,3	42	7,6	50	4,0	47	3,5	43
Staré Ždánice	5,3	16	9,2	28	11,8	36	8,9	27	11,9	37	6,5	36	5	27
Stěblová	3,8	3	6,3	5	8,8	7	3,8	3	6,1	5	2,9	5	4,7	8
Úhřetická Lhota	8,2	8	9,2	9	12,2	12	7,1	8	10,0	10	4,2	7	3,5	6
Újezd u Sezemíc	10,2	6	22	14	10,2	6	8,5	5	14,9	9	7,8	8	4,9	5
Celkem	6*	458	9,9*	793	10,6*	842	8,8*	700	9,4*	757	5,2*	783	4,6*	648

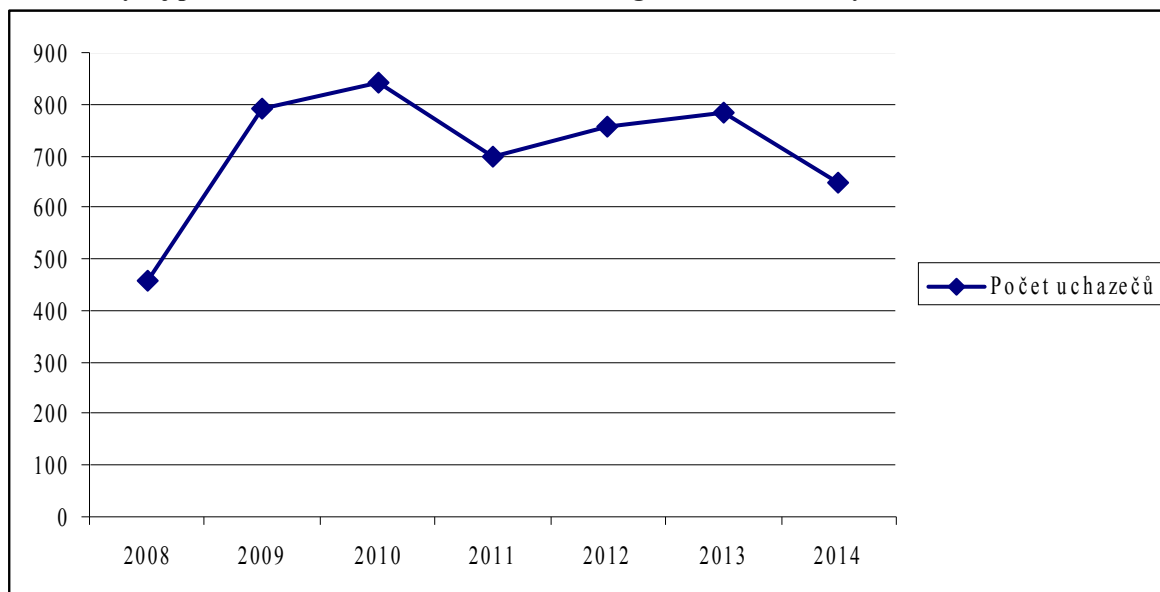
Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2011 a MPSV k 1.6.2015

Poznámka: MN...míra nezaměstnanosti, PN...podíl nezaměstnaných osob, PU...počet uchazečů, * ... průměr hodnot

V roce 2013 došlo ke změně sledovaného ukazatele. Míry nezaměstnanosti (vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle) byla nahrazena podílem nezaměstnaných osob (vyjadřuje podíl dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let). Z toho důvodu je ukazatel podíl nezaměstnaných osob nižší než míra nezaměstnanosti.

Počet uchazečů o zaměstnání v regionu v letech 2008-2014 většinou kolísal kolem 800 uchazečů. V roce 2014 došlo oproti minulému roku k výraznějšímu poklesu počtu uchazečů o zaměstnání, a to cca o 17 % (viz tabulka 21, graf 14).

Graf 14: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v MAS Region Kunětické hory v letech 2008-2014

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.12.2011 a MPSV k 1.6.2015

Největším problémem z hlediska nezaměstnanosti nejen v regionu, ale v celém Pardubickém kraji je nezaměstnanost absolventů bez praxe (k roku 2014 tvořila tato skupina 6 % z celkového počtu uchazečů). Tito mladí se ocitají v začarovaném kruhu, kdy zaměstnavatel vyžaduje uchazeče o zaměstnání s praxí, tu ale nemohou získat, pokud jim někdo nedá příležitost. Absolventi pak sklouzávají k dlouhodobé nezaměstnanosti, z které se dostat je velmi obtížné, protože postrádají základní pracovní návyky. S tímto se pojí další patologické jevy jak pro jedince, tak pro celou společnost, dále vznikají sociálně vyloučené skupiny. Dlouhodobá nezaměstnanost (více jak dva roky bylo v roce 2014 vedeno 11 % z celkového počtu uchazečů) se týká i lidí do 30 let, lidí po padesátce (k roku 2014 tvořila tato skupina 26 % z celkového počtu uchazečů), občanů se zdravotním postižením, žen po mateřské dovolené a národnostních menšin.

2.1.6.3 Závěr

V regionu se nacházejí především malé podniky a mikropodniky, kterým konkurují podniky z blízkých měst. Největším zaměstnavatelem je Elektrárna Opatovice (EOP). Zemědělská produkce se zaměřuje na rostlinnou a živočišnou výrobu, dále na pěstování zeleniny. Velký potenciál se nabízí v oblasti rozvoje agroturistiky, na kterou se v současnosti již zaměřuje Hiporehabilitační centrum Apolenka.

Nezaměstnanost v regionu má společný vývoj jako nezaměstnanost v Pardubickém kraji a z celorepublikového hlediska není alarmující. Nejvíce obyvatel regionu je zaměstnáno v oblasti průmyslu, což je dáno sousedstvím měst Pardubic a Hradce Králové a místními závody (Paramo, Synthesia atd.) Dalším významným odvětvím je velkoobchod a maloobchod a opravy a údržba motorových vozidel. Počet uchazečů o práci v rámci regionu se dlouhodobě pohybuje okolo 800 nezaměstnaných, v roce 2014 však tento počet klesl. Obce s největším procentem nezaměstnaných v dlouhodobém horizontu jsou např. Časy a Podůlšany. Toto je způsobeno tím, že se jedná o malé obce, kde každý uchazeč o zaměstnání výrazně navyšuje celková procenta nezaměstnaných v obci. Z logického hlediska poté vyplývá, že obcemi s největším počtem nezaměstnaných jsou velké obce jako Dašice, Sezemice či Opatovice nad Labem, což statistiky i potvrzují. Největším problémem z hlediska nezaměstnanosti nejen v regionu, ale v celém Pardubickém kraji je nezaměstnanost absolventů bez praxe, proto je zapotřebí podporovat absolventy a zároveň i dlouhodobě nezaměstnané.

2.1.7 Vzdělávání, školství

Některé z obcí MAS Regionu Kunětické hory jsou zřizovateli mateřských a základních škol, v tabulce 23 lze nalézt výčet těchto obcí. V posledních letech roste počet tříd mateřských škol v obcích (např. rozšíření kapacit MŠ ve Dřítči, Sezemicích, Srchu), což je dáno migrací lidí produktivního věku, kteří buď mají malé děti, nebo si ve vesnické oblasti chtějí založit rodinu, a obce se tak snaží vyhovět poptávce po mateřských školkách, nicméně poptávka bývá v současnosti ve většině regionu stále větší než nabídka. Nejvíce tříd mateřské školy mají Sezemice, přesto je kapacita školky naplněna (tabulka 22). Volná kapacita MŠ většinou nastala navýšením kapacity školy. Dětské skupiny nejsou v regionu registrovány. Ve výčtu není uvedena obec Vysoká nad Labem, která má rovněž mateřskou školkou a která se stala součástí území MAS až od roku 2022 na základě usnesení Valné hromady 2021/2/11.

Tabulka 22: Počty žáků, kapacit a volných míst v MŠ zřizovaných obcemi MAS Region Kunětické hory ve školním roce 2012/2013

Název obce	Počet školek	Počet žáků	Kapacita	Volná místa
Čeperka	1	50	50	0
Dašice	1	112	120	8
Dříteč	1	45	63	18
Kostěnice	1	28	28	0
Moravany	1	50	56	6
Opatovice nad Labem	1	81	84	3
Ráby	1	28	42	14
Rokytno	1	36	36	0
Sezemice	4	188	188	0
Slepotice	1	28	28	0
Srch	1	50	50	0
Staré Hradiště	1	50	50	0
Staré Ždánice	1	50	50	0

Zdroj dat: Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), k červnu 2014⁴

V menších obcích, jak ukazuje tabulka 23, jsou základní školy zastoupeny většinou malotřídkami prvního stupně. Tyto malotřídky většinou nedokáží naplnit svou plnou kapacitu (tabulka 24) a obce, které jsou jejich zřizovateli, na ně doplácují velké částky peněz, vysoké náklady plynou i z běžného provozu, vybavení, údržby a oprav škol (tabulka 25).

Tabulka 23: Přehled obcí MAS Regionu Kunětické hory provozujících školní zařízení v roce 2012 podle počtu tříd

Název obce	Mateřská škola	Základní škola			
		jen s prvním stupněm	jen s druhým stupněm	s prvním i druhým stupněm	celkem
Čeperka	2	2	0	0	2
Dašice	4	0	0	10	10
Dříteč	2	2	0	0	2
Kostěnice	1	0	0	0	0
Moravany	2	0	0	9	9
Opatovice nad Labem	3	0	0	12	12
Ráby	1	0	0	0	0

⁴ SO Za Letištěm. Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), 2014 /Podklady vzniklé na základě realizace projektu Podpora meziobecní spolupráce, reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 financovaného z ESF OPLZZ./

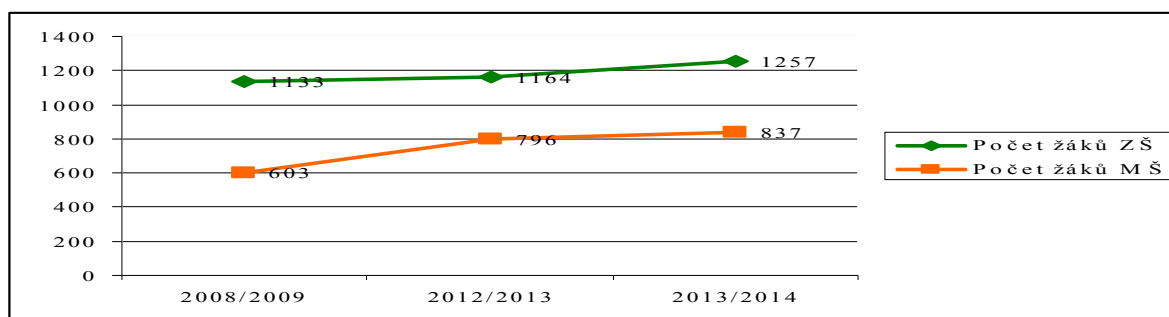
Rokytno	2	5	0	0	5
Sezemice	8	0	0	18	18
Slepotice	1	0	0	0	0
Srch	2	5	0	0	5
Staré Hradiště	2	0	0	0	0
Staré Ždánice	2	2	0	0	2
Celkem	32	21	4	40	65

Zdroj dat: ČSÚ, k 31.3.2014

Poznámka: MŠ ve Dřítči se nachází ve dvou samostatných budovách. ZŠ v Moravanech se nachází ve dvou samostatných budovách.

Přesto je důležité tyto školy udržet kvůli malým dětem, které by jinak musely dojíždět do měst, a podpořit zvýšení kvality výuky. Další důvod, proč by měly být malotřídní školy zachovány je, že nabízejí dětem prvního stupně díky malému počtu žáků ve třídě (tabulka 24) individuální přístup, který je u větších škol přes všechnu snahu omezený, nicméně pro rozvoj znalostí i schopností malého dítěte nezastupitelný. Navíc jak lze vidět z grafu 15, počet dětí, které v regionu navštěvují základní školu stále roste.

Graf 15: Vývoj počtu žáků ZŠ a MŠ na území MAS Regionu Kunětické hory

Zdroj dat: ČSÚ, k 1.6.2015

Tabulka 24: Počty tříd, žáků, kapacit a volných míst v ZŠ zřizovaných obcemi MAS Region Kunětické hory ve školním roce 2012/2013

Název obce	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu	Kapacita	Volná místa
Čeperka	1	2	27	27	13,5	90	63
Dašice	1	10	194	194	19,4	420	226
Dříteč	1	2	21	21	10,5	40	19
Moravany	1	9	156	78	17,3	110,120	50, 24
Opatovice nad Labem	1	12	258	258	21,5	350	92
Rokytno	1	5	45	45	9,0	60	15
Sezemice	1	18	388	388	21,6	500	112
Srch	1	5	52	52	10,4	70	18
Staré Ždánice	1	2	23	23	11,5	70	47
Celkem	9	65	1164	116,4	17,9	1830	666

Zdroj dat: Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), k červnu 2014⁵

Největší školy MAS Regionu Kunětické hory se nacházejí v Sezemících, Opatovicích nad Labem, Dašicích a Moravanech, nebo-li obcích s nejvyšším počtem obyvatel.

⁵ SO Za Letištěm. Strategie území správního obvodu ORP Pardubice (2014-2023), 2014 /Podklady vzniklé na základě realizace projektu Podpora meziobecní spolupráce, reg. č.: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001 financovaného z ESF OPLZZ./

Tabulka 25: Rozpočtové výdaje obcí MAS Regionu Kunětické hory v oblasti vzdělávání v letech 2008 – 2013 (v Kč)

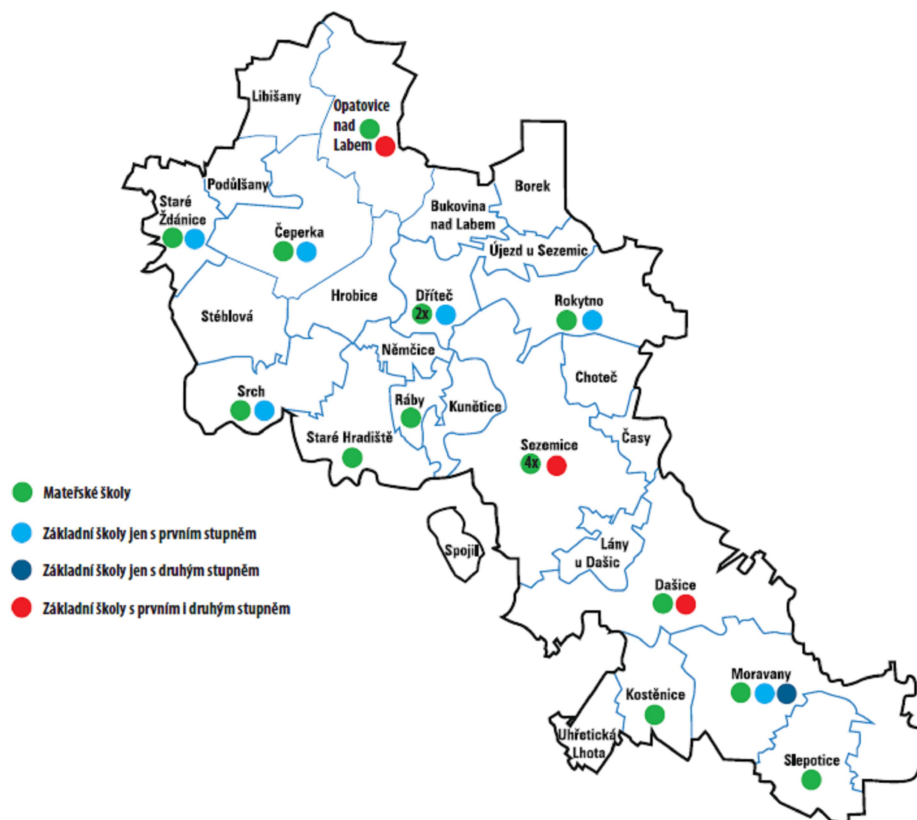
Název obce	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Borek	133 990	141 020	145 140	58 640	81 000	0
Bukovina nad Labem	106 570	132 530	179 680	174 140	161 430	32 344
Časy	44 410	5 700	60 750	48 610	60 040	0
Čeperka	1 059 830	1 195 460	2 074 950	1 246 500	1 698 290	3 514 754
Dašice	2 961 070	3 161 870	3 164 060	3 661 210	16 708 000	6 494 695
Dříteč	551 010	771 780	933 090	5 447 680	7 185 410	4 053 174
Hrobice	92 730	112 580	102 970	103 840	80 180	0
Choteč	97 100	101 390	184 580	181 430	215 560	7 545
Kostěnice	466 530	1 727 680	401 980	343 760	397 550	287 107
Kunětice	158 420	171 230	211 480	159 490	184 380	0
Lány u Dašic	65 140	61 520	60 210	63 700	52 800	0
Libišany	264 150	337 280	392 340	415 470	340 510	15 028
Moravany	1 934 220	2 056 320	3 768 530	6 386 170	2 947 330	6 773 067
Němčice	58 650	162 900	293 330	911 680	171 550	101 000
Opatovice nad Labem	3 400 000	8 364 950	30 434 730	6 657 940	12 111 980	6 662 838
Podůlšany	57 530	85 710	103 400	112 530	72 850	0
Ráby	554 030	446 620	590 870	976 670	486 350	619 989
Rokytno	715 430	872 820	1 013 100	1 362 780	1 115 850	1 335 303
Sezemice	5 948 030	6 554 110	8 905 130	7 476 450	12 645 560	14 241 244
Slepotice	316 750	520 990	638 420	475 490	370 290	469 236
Spojil	147 080	187 130	345 590	277 940	260 370	0
Srch	1 734 210	746 310	900 140	7 352 490	12 168 260	2 089 082
Staré Hradiště	1 316 850	1 472 520	1 241 160	3 548 460	1 224 050	473 400
Staré Ždánice	1 220 100	7 248 480	1 949 840	7 431 870	1 353 290	1 053 881
Stéblová	21 290	33 370	54 870	56 600	87 500	27 372
Úhřetická Lhota	104 090	116 930	135 430	153 860	180 230	18 410
Újezd u Sezemíc	21 880	15 440	29 630	38 420	49 020	0

Zdroj dat: www.rozpocetobce.cz, k 31.5.2015

V obrázku 3 lze nalézt grafické znázornění rozložení škol v regionu, které je v rámci regionu rovnoměrné. Jedná se jen o mateřské školy a základní školy. Střední školy a učiliště, jakož i univerzita, se nalézají v krajském městě Pardubice nebo blízkém městě Hradec Králové. Jsou snadno v dosahu veřejnou dopravou pro veškerou mladou populaci regionu MAS.

Obrázek 3: Mapa MAS Region Kunětické hory s rozložením škol

Zdroj: vlastní zpracování, k 2014

Poznámka: 1 mateřská škola se nachází ještě ve Vysoké nad Labem (Vysoká nad Labem byla připojena k území MAS až v roce 2022).

MAS Region má významnou část škol v ORP Pardubice na venkovském území, proto se již od počátku aktivně zapojila do vyjednávání o tvorbě MAP, aby pro místní školy vytvořila co nejlepší podmínky. Zpracovatelem MAP se stal Magistrát města Pardubice jako nejvhodnější kandidát. Místní akční skupina bude při tvorbě MAP s magistrátem úzce spolupracovat.

2.1.7.1 Závěr

Třináct obcí MAS Regionu jsou zřizovateli mateřských škol. Po připojení obce Vysoká nad Labem v roce 2022 na základě usnesení Valné hromady 2021/2/11 je zřizovateli čtrnáct obcí. V posledních letech roste počet tříd mateřských škol v obcích, což je dáno migrací lidí produktivního věku, kteří buď mají malé děti, nebo si ve vesnické oblasti chtějí založit rodinu. Tyto MŠ trápí nedostatek volných míst, proto neustále roste volání po navyšování kapacity těchto MŠ, nebo se dokonce uvažuje i o zakládání nových v obcích, kde doposud nejsou. Dětské skupiny nejsou v regionu registrovány.

V regionu se nacházejí především malotřídní základní školy, které se dlouhodobě potýkají s nedostatkem žáků. Tento stav není pro obce ekonomicky výhodný, nicméně obce se snaží tyto školy zachovávat kvůli malým dětem, které by jinak musely dojíždět do měst a zároveň kvůli tomu, že počet žáků navštěvujících školy v regionu roste. Současný neutěšený stav je způsoben i negativním nahlížením na venkovské školy tohoto typu kvůli zažitým stereotypům a preferencím městského prostředí. Je tedy třeba podporovat prestiž a vybavení těchto škol. V největších obcích regionu se nacházejí dvoustupňové základní školy. Těmi disponují nejlidnatější obce – Dašice, Moravany, Opatovice nad Labem a Sezemice. Tyto obce investují také do oblasti vzdělávání nejvyšší částky ze

svých rozpočtů. Nicméně poměrně vysoké investice lze dokladovat i u menších obcí jako Srch (1547 obyv.), Čeperka (1044 obyv.) či Dřítěč (414 obyv.).

Střední školy a vysoké školy se na území MAS nenacházejí, avšak dostatečné množství jich lze nalézt v blízkých krajských městech Pardubicích a Hradci Králové.

2.1.8 Veřejná správa v regionu

2.1.8.1 Řízení obcí

Základním příjmem obecního rozpočtu byly v roce 2013 ve většině obcí příjmy z daní, výjimku tvořily pouze tři obce, a to obec Dřítěč, Němčice a Podůlšany kvůli realizaci rozsáhlejších projektů. K dalším příjmům obcí náleží příjmy kapitálové a nedaňové.

Obce své finanční prostředky nejvíce vkládaly do chodu veřejné správy, bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, vzdělávání, do ochrany životního prostředí a průmyslu (provoz technické infrastruktury, provoz veřejné dopravy atd.), kvůli čemuž u některých obcí docházelo k deficitnímu rozpočtu. Výše rozpočtových deficitů a přebytků lze nalézt v tabulce 26.

Nejvíce se obce z hlediska svého fungování potýkají s častými změnami zákonů, náročnou byrokracií, nedostatkem informací či obtížnou komunikací s úřady a kvůli tomu nedostatkem času na zvelebování obcí a zlepšování života v nich. Dále obecní úřady trápí zastaralé nebo nedostatečné vybavení, což způsobuje problémy hlavně v případech, kdy má obec zákonnou povinnost provádět danou činnost (např. péče o okolí silnic). Je proto zapotřebí podporovat vzdělávání zástupců obcí, pracovníků městských a obecních úřadů. V posledních letech dochází k problému s nedostatkem kvalifikovaných účetních a zastaralou informační technikou.

Tabulka 26: Rozpočet obcí MAS Regionu Kunětické hory k roku 2013

Obec	Počet obyvatel	Rozpočet					
		2000-2013	2013	nejvíce příjmů 2013	nejvíce výdajů do ... v roce 2013		
Borek	245	+488 542 Kč	-2 003 278 Kč	daňových	P	VS	B
Bukovina nad Labem	226	+12 494 248 Kč	+1 439 818 Kč	daňových	VS	K	O
Časy	224	+82 083 Kč	+563 273 Kč	daňových	VS	B	O
Čeperka	966	-73 722 628 Kč	+2 961 642 Kč	daňových	VS	V	B
Dašice	2305	+428 260 Kč	+2 184 050 Kč	daňových	B	VS	V
Dřítěč	412	-17 357 477 Kč	-2 940 567 Kč	dotace	T	V	VS
Hrobice	216	-95 342 Kč	+64 628 Kč	daňových	B	VS	O
Choteč	318	+2 913 381 Kč	+478 601 Kč	daňových	P	O	VS
Kostěnice	527	+2 628 412 Kč	+2 539 102 Kč	daňových	VS	B	K
Kunětice	283	-831 989 Kč	-214 959 Kč	daňových	VS	B	O
Lány u Dašic	143	+12 130 832 Kč	+1 623 052 Kč	daňových	VS	B	O
Libišany	496	-95 694 Kč	+2 092 176 Kč	daňových	P	VS	O
Moravany	1819	+8 589 890 Kč	+3 291 320 Kč	daňových	V	P	VS
Němčice	541	+2 863 865 Kč	+1 741 475 Kč	dotace	B	VS	O
Opatovice nad Labem	2490	-28 334 680 Kč	+4 659 150 Kč	daňových	B	P	VS
Podůlšany	155	+1 092 186 Kč	+3 853 746 Kč	dotace	VS	P	B
Ráby	571	+404 261 Kč	+962 681 Kč	daňových	P	VS	O
Rokytno	855	+350 089 337 Kč	+686 977 Kč	daňových	B	P	VS
Sezemice	3604	+1 297 529 Kč	+4 145 519 Kč	daňových	VS	V	B

Slepotice	456	+1 199 844 Kč	+934 824 Kč	daňových	B	VS	V
Spojil	462	+3 653 791 Kč	+686 551 Kč	daňových	VS	B	O
Srch	1461	-21 415 582 Kč	+ 2 775 958 Kč	daňových	VS	P	B
Staré Hradiště	1643	+7 340 942 Kč	+1 982 382 Kč	daňových	P	B	VS
Staré Ždánice	770	-769 758 Kč	+1 763 972 Kč	daňových	P	VS	V
Stéblová	236	+773 104 Kč	-465 834 Kč	daňových	B	VS	O
Úhřetická Lhota	245	+3 638 164 Kč	+1 520 604 Kč	daňových	VS	B	V
Újezd u Sezemic	149	+1 380 160 Kč	+1 229 040 Kč	daňových	B	VS	Be

Zdroj: www.rozpocetobce.cz, k 31.5.2015

Poznámky:

VS - veřejná správa

B - bydlení, komunální služby a územní rozvoj

O - ochrana životního prostředí

V - vzdělávání

P - průmysl

K - kultura, církve a sdělovací prostředky

T - tělovýchova a zájmová činnost

Be - bezpečnost

2.1.8.2 Informovanost

Obce k informovanosti občanů používají pravidelně obecní rozhlas a internetové stránky. Jako doplněk k tomuto základu, jak vyplynulo z dotazníkového šetření, které v obcích proběhlo, bylo zjištěno, že většina obcí MAS Regionu Kunětické hory s frekvencí 1x – 6x ročně vydává místní zpravodaj, resp. občasník, v kterém občanům obce sdělují základní či významné informace z činnosti zastupitelstva, místních spolků a jednotlivců a hodnotí dosavadní konání v obci. Tyto zpravodaje bývají zdarma roznášeny do poštovních schránek občanů obce a také jsou k dispozici na internetových stránkách obcí.

Je zapotřebí informovanost a hlavně zapojení, resp. spolupráci občanů (vč. podnikatelských a neziskových subjektů) s veřejnou správou obcí převést na vyšší úroveň.

2.1.8.3 Spolupráce

Všechny obce MAS Regionu Kunětické hory až na obce Opatovice nad Labem a Vysoká nad Labem (obec byla připojena k území MAS až v roce 2022) jsou součástí jednoho ze dvou svazků obcí, konkrétně Svazeku obcí pod Kunětickou horou a Svazeku obcí Loučná. Tyto Svazky vznikly na základě od roku 2002 se rozvíjející spolupráce mezi obcemi.

Díky těmto svazkům a jim předcházejícím sdružením se naučily představitelé obcí scházet a diskutovat o základních problémech, které obce zatěžují, a zlepšila se i spolupráce mezi nimi, díky čemuž bylo uskutečněno i několik projektů týkajících se bezpečnosti v obcích, informovanosti v obcích či obecních mobiliářů. Dalším výsledkem spolupráce obcí je zlepšující se informovanost občanů o akcích konajících se v jiné obci, protože obce se snaží tyto informace na svých úředních deskách a internetových stránkách sdílet. Mezi přínosy patří nárůst spolupráce při sdílení informací týkajících se získávání dotací. A právě sdílení informací a pomoc při získávání dotací jsou dva základní prvky, o které obce nejvíce stojí.

V letech 2014-2015 probíhal projekt Sdružení místních samospráv: „MAS jako nástroj spolupráce pro efektivní chod úřadů“. V rámci tohoto projektu došlo k analýze možností meziobecní spolupráce na území MAS Region Kunětické hory prostřednictvím přímé komunikace se zástupci obcí a uspořádáním dvou kulatých stolů pro starosty. Hlavním výsledkem této činnosti přímo pro region bylo vytvoření Strategie meziobecní spolupráce v oblasti, která si stanovuje následující cíle:

Strategický cíl: Zdokonalovat služby místní veřejné správy a rozvíjet spolupráci v regionu i mimo něj

Strategického cíle bude dosaženo prostřednictvím těchto čtyřech specifických cílů:

- Specifický cíl 1: Zefektivnit systém odpadového hospodářství.
- Specifický cíl 2: Zlepšit bezpečnost a dopravní dostupnost v regionu.
- Specifický cíl 3: Rozvíjet školství a vzdělávání obyvatel regionu.
- Specifický cíl 4: Zlepšovat činnost samosprávy a informovanost.

Jelikož byla na základě projektu veřejná správa a meziobecní spolupráce vyhodnocena jako ve strategii opomíjený prvek a meziobecní spolupráce označena za přínosnou, byly výsledky průzkumu zahrnuty do analytické části této strategie a stanovené cíle ve Strategii meziobecní spolupráce začleněny do cílů a opatření SCLLD, popř. jejich aktivit. Samotný prvek meziobecní spolupráce je v SCLLD zahrnut komplexně.

Za nedostatečnou lze hodnotit spolupráci veřejné správy s podnikatelskými a neziskovými subjekty v regionu. Jako vhodný koordinátor této spolupráce se jeví místní akční skupina, která ze své podstaty tyto subjekty sdružuje, a mohla by proto v území iniciovat nové aktivity, koordinovat záměry více obcí, více podnikatelských subjektů apod. Poradensky působit ve věci financování záměrů místních subjektů a zajišťovat servis pro zájemce, žadatele a příjemce podpory z operačních programů (tj. rozšíření základní animační funkce MAS).

MAS Region Kunětické hory je dále součástí SO ORP Pardubice (viz obrázek 4), s kterým spolupracovaly všechny obce na území regionu při vznikající strategii v rámci SO ORP Pardubice. Dále je region součástí zájmového území Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace (viz obrázek 5), která je podobného zaměření jako SCLLD MAS Region Kunětické hory. I zde obce vyvíjejí se zapojením MAS součinnost. MAS v tomto případě funguje jako prostředník při předávání informací o plánovaných obecních projektech, které by mohly být v rámci Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace realizovány a je zapojena i v horizontální pracovní skupině, která se podílí na projednávání Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace.

Obrázek 4a: Mapa SO ORP Pardubice (bez obce Vysoká nad Labem)

Zdroj: vlastní, k 2014

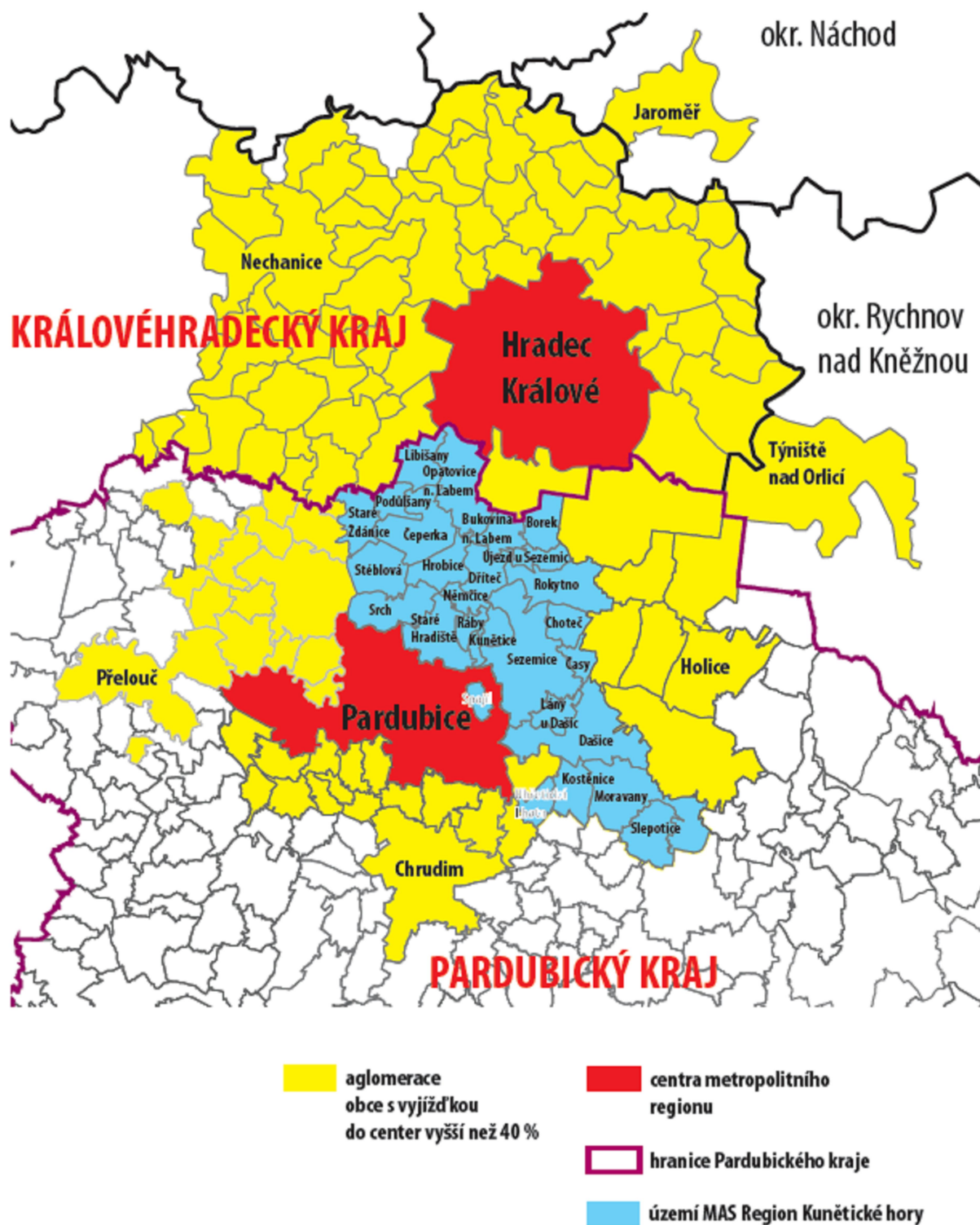
Obrázek 4b: Mapa SO ORP Pardubice (s Vysokou nad Labem, která byla připojena k území MAS až v roce 2022)

Zdroj: vlastní, k 2021

Obrázek 5a: Mapa Hradecko-pardubické metropolitní oblasti (bez obce Vysoká nad Labem)

Zdroj dat: GaREP Brno, vlastní zpracování, k 2014

The map displays the administrative structure of the Pardubice region. Key features include:

- Agglomerations:** Yellow areas represent agglomerations of municipalities with a commuter share exceeding 40% relative to their centers. Labeled agglomerations include Nechanice, Jaroměř, Týniště nad Orlicí, Přelouč, Chrudim, and the central area around Hradec Králové and Pardubice.
- Metropolitan Centers:** Red areas indicate the centers of metropolitan regions, specifically Hradec Králové and Pardubice.
- Regional Boundaries:** A thick purple line delineates the border of the Pardubice region (Pardubický kraj).
- Municipalities:** Numerous individual municipalities are labeled, including Libišany, Opátovice, Podolíany, Staré Zámky, Čepce, Bukovina, Borek, Vysoká nad Labem, Hrobice, Ujezd u Sezemce, Rokytno, Steblova, Dřiteč, Hermitice, Chotě, Sech, Staré Hradiště, Kunětické, Sezemice, Casy, Holice, Přelouč, Pardubice, Chrudim, Slepčice, Moravany, Kostěnice, Dačice, and Jaroměř.
- MAS Region Kunětické hory:** A blue-shaded area represents the territory of the MAS Region Kunětické hory, covering municipalities such as Kunětické, Rokytno, Chotě, Sezemice, Casy, Slepčice, Moravany, Kostěnice, Dačice, and Jaroměř.
- Surrounding Regions:** Labels for neighboring regions are present: "okr. Náchod" (north), "okr. Rychnov nad Kněžnou" (northeast), and "Pardubický kraj" (south).

2.1.8.4 Bezpečnost

Městská policie a policie dohlíží na dodržování silničních pravidel, řeší přestupky a trestné činy.

62

přitéká tzv. Spojilský odpad, který zaplavuje občas území jihovýchodně od obce, kde je dle územního plánu vytyčeno záplavové území. Nepředstavuje však riziko ohrožení životů obyvatel. V budoucnu je plánována výstavba retenční nádrže k vyřešení tohoto problému.

Dalším bezpečnostním rizikem jsou exploze nebezpečných látek, které se na území regionu vyskytují ve třech lokalitách. První představuje exploze plynu v Opatovicích nad Labem. Případná exploze skladů plynu by zasáhla katastry obcí Čeperka a Opatovice nad Labem. Nicméně v případě exploze by nedošlo k ohrožení obytných oblastí. Zasažena by byla nedaleká silnice I. třídy č. 37. Druhé riziko se nachází na jižním okraji města Dašice, kde je skladován amoniak. V případě exploze by došlo k zasažení právě jižní části města. Třetí oblast se nachází na katastrálním území obce Srch, části Hrádek. Toto území se nachází v zóně rizika toxického ohrožení průmyslové oblasti Pardubice - Semtín. Případná katastrofa by zasáhla lesní porosty.

Další rizika představují železniční koridory vedoucí územím (např. přeprava a únik chlóru na železniční trati Brno – Pardubice) a plynovody.

Obce regionu mají pro tyto ohrožení zpracované krizové, protipovodňové plány i systém ochrany před nebezpečím. Obce mají zřízené SDH převážně typu IV a V. Většina hasičských zbrojnic nepotřebuje akutní opravu, ale jsou zde výjimky, např. hasičská zbrojnice v obci Ráby. Většina hasičských zbrojnic má zastaralé vybavení.

2.1.8.5 Závěr

Veřejná správa na území regionu v rámci svých finančních a kapacitních možností funguje většinou dobře. Snaží se o rozvoj regionu, informování občanů, zajištění bezpečnosti a vzájemně mezi sebou spolupracovat. Základním příjmem obecního rozpočtu v minulých letech byly ve většině obcí příjmy z daní. Obce své finanční prostředky nejvíce vkládaly do chodu veřejné správy, bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje a vzdělávání.

Spolupráce v rámci regionu je na velmi dobré úrovni. Základem MAS Regionu Kunětické hory jsou dva DSO – Svazek obcí pod Kunětickou horou a DSO Loučná, které vznikly v roce 2002. Představitelé obcí jsou zvyklí komunikovat v rámci těchto svazků a zároveň i ve spolupráci s druhým svazkem. Rozvinout spolupráci je zapotřebí mezi veřejnou správou, podnikatelskými a neziskovými subjekty v regionu. Region se nezaměřuje pouze na svou interní komunikaci, ale uvědomuje si, že je součástí větších územních celků, v rámci kterých se snaží rozvinout diskuzi a spolupráci, ať se jedná o SO ORP Pardubice, Pardubický kraj nebo ITI Hradecko-pardubické metropolitní oblasti.

Bezpečnost v území zajišťuje Policie ČR a dále působí na území regionu městská policie v Opatovicích nad Labem a Sezemicích. S městskými policiemi vč. pardubické městské policie mají okolní obce, které nemají na svém území policejní služebny, sepsané smlouvy.

Možná ohrožení z hlediska přírodních a dalších katastrof mají obce regionu podchyceny zpracovanými krizovými plány a nepředstavují většinou výraznější riziko.

2.1.9 Turistické hodnoty regionu

Z dotazníkového šetření mezi obyvateli a návštěvníky regionu vyplynulo, že si v MAS Regionu Kunětické hory nejvíce cenní přírodu, avšak postrádají cyklostezky a větší propagaci turistického ruchu v regionu. Také poukazují na jeho nevyužitý potenciál v aktivní turistice a využití vodní plochy, které se v regionu nacházejí (např. malá říční plavba).

V následujícím textu se budeme věnovat kulturním a přírodním hodnotám regionu, které stojí za péči a návštěvu, a systému regionálního značení místních výrobků, které má vysoký potenciál nejen k podpoře podnikání místních výrobců, ale i k podpoře turistického ruchu.

Texty podkapitol Historie území, Příroda, Kulturní památky, Technické památky a Zajímavosti regionu byly převážně převzaty z Integrované územní strategie rozvoje venkova z roku 2006

(zpracovatel VN KONZULT) zpracované pro MAS Region Kunětické hory. Tyto texty byly aktualizovány a doplněny na základě šetření, které proběhlo v roce 2014.

2.1.9.1 Historie území

Jednou z předností území MAS Regionu Kunětické hory je bohatá historie, díky které nabylo území své dnešní podoby, kterou lze využít především v turistickém ruchu.

První ojedinělé stopy pohybu člověka v regionu patří do poslední doby ledové (kolem 40 tis. – 10 tis. př.n.l.). Tábořiště lovců byla proto spíše zimní a krátkodobá a jsou jen obtížně zjištělná. Víme bezpečně vlastně pouze o jednom – na Kunětické hoře. V dalších staletích se na území regionu střídaly různé kultury včetně Lidu popelnicových polí a Keltů. I po těchto kulturách se nám zachovaly cenné nálezy.

Osídlování území regionu ovlivnila jeho výhodná poloha: protéká jím řeka Labe a Loučná. První Slované přišli pravděpodobně po Trstenické stezce, ale v první vlně se zde neusazovali, pouze prošli do nitra Čech. Slovanské osídlení se začalo v regionu objevovat až v 10. století – např. v Opatovicích nad Labem a v Libišanech. V Kuněticích stál již v 11. století románský kostelík. Bylo to u strategického brodu přes Labe, kudy pravděpodobně procházela tehdy důležitá cesta směrem k Hradci Králové.

Osídlení začalo houstnout především vlivem kolonizační činnosti klášterů. Na území regionu existovaly dva: roku 1086 založil Vratislav II. benediktýnský Opatovický klášter a někdy kolem poloviny 13. století vznikl ženský cisterciácký klášter v Sezemicích.

Většina obcí regionu vznikla v době gotické, čehož dokladem jsou gotické kostely ve Starých Ždanicích, Opatovicích, Dřítči či Sezemicích. Ve středověku se tedy vytvořila základní struktura osídlení.

V době husitských válek zanikly oba kláštery a na Kunětické hoře byl postaven roku 1421 husitský hrad. Roku 1490 koupil kunětickohorské panství Vilém z Pernštejna a připojil ho k pardubickému panství, na němž byl vybudován impozantní rybníční systém. Kromě rybníků bylo nutné vybudovat i kanály k jejich napájení. Nejdelší a nejslavnější je Opatovický kanál dlouhý 32,7 km, jehož vedení v tak rovinaté krajině muselo být velmi obtížné. Jeho trasa využívá opuštěného původního koryta Labe. Dalším kanálem je např. Dvakačovický kanál.

Díky rybníkům se proměnilo také osídlení, neboť byly zatopeny některé vesnice a jiné přemístěny jako např. Stéblová. Roku 1509 Vilém z Pernštejna výrazně přestavěl Kunětickou horu a lépe ji opevnil. Přesto byla ale roku 1645 dobyta Švédy.

Od konce 18. století začínalo rybníkářství upadat a rybníky se vysoušely a měnily na pole. Následovala vlna vzniku nových vesnic, kdy vznikly např. vesnice Moravany, Spojil, Ráby a osady Zástava a Drahoš.

2.1.9.2 Příroda

Životní prostředí příměstských aglomerací a obcí v blízkosti větších měst nedisponuje takovou mírou rozmanitosti jako volná příroda. Lze ji však lépe využít. S kvalifikovaným a citlivým přístupem lze krajinu dotvořit k potřebě a vyžití obyvatel daného území pro tvorbu odpočinkových aktivit.

Region leží v úrodném Polabí, čímž je dán jeho jednotný charakter území – převážně rovinatý terén s převládajícími zemědělskými plochami, místy lesními plochami. Výraznou dominantou regionu je Kunětická hora se stejnojmenným hradem. Vrchol této znělcové hory vystupuje 82 m nad okolní rovinatou krajinu a dále se zde nacházejí četné vodní toky: Loučná, Labe, Novohradka, Lodrantka. V oblasti není vyhlášeno žádné chráněné krajinné území, pouze **dvě přírodní rezervace - Baroch** ležící jižně od obce Hrobice a **Přesypy u Rokytne**. Dále se na území nachází **několik přírodních památek** např. **Hrozná, Tůň u Hrobic, Přesypy u Malolánského**. Tyto oblasti jsou blíže popsány v části dokumentu zabývající se životním prostředím.

Dalšími přírodními zajímavostmi MAS Regionu Kunětické hory jsou:

Libišanské louky - Chráněné slatinné louky a rákosiny (11,94 ha). Známa botanická lokalita.

Písniček u Opatovic - Jedna z posledních chráněných lokalit (6,47 ha) výskytu sysla obecného ve východních Čechách.

Úhřetická Lhota - Podél náhonu Zmínka leží lužní les s výskytem vzácných rostlin.

Vesecký kopec - Nejvyšší písečná duna v Čechách, částečně zaniklá těžbou písku. Převyšuje okolí o 20 m.

Arboretum - Arboretum i s popisky stromů se nachází v areálu Základní školy v Rokytně.

Stromové aleje - Stromová alej jírovců maďalů se nachází na k.ú. Rokytno u místní části Bohumileč. Dubová alej se nachází na k.ú. Srch u Hrádku.

2.1.9.3 Kulturní památky

Na území MAS Regionu je velké množství kulturních památek, většinou však nejde o výrazné kulturní památky, přesto jsou důležitým prvkem charakterizujícím region. Podrobnější výčet kulturních památek a jejich popis lze nalézt v příloze č. 7. Mezi nejzajímavější a nejznámější kulturní památky patří:

Hrad Kunětická hora - Mohutný pozdně gotický **hrad** na Kunětické hoře tvoří impozantní dominantu a symbol zdejšího kraje. Až do husitských válek byla Kunětická hora v majetku blízkého Opatovického kláštera. Hrad dal postavit v letech 1421 – 1423 hejtman Diviš Bořek z Miletínka a přenesl na něj správní středisko z Opatovic nad Labem. Na konci 15. a v první polovině 16. století jej Pernštejnové proměnili v důmyslně opevněný mohutný hrad. V r. 1645 hrad dobyla a vypálila švédská vojska. Hrad už nikdy nebyl obnoven. Objekt pak silně narušila těžba lomového kamene v 19. století. Do dnešní doby se zachovala část unikátního opevňovacího systému s pásy hradeb, zesílenými baštami a dělostřeleckými rondely. Jádrem hradu tvoří rekonstruovaný palác s uzavřeným vnitřním nádvořím, vysokou kruhovou věží a samostatně stojící **kaple sv. Kateřiny**. Hradní věž je nejvyšším místem v okolí a nabízí jedinečné průhledy od hladin polabských rybníků až do Krkonoš. Prostory hradního paláce slouží výstavním účelům, rozlehlé vnitřní nádvoří vytváří v turistické sezóně romantickou kulisu skupinám historického šermu či ukázkám výcviku dravých ptáků. Kunětická hora je také významnou lokalitou zoologickou a botanickou, bohatým a chráněným nalezištěm četných druhů živočichů a rostlin. Hrad se nachází na seznamu národních kulturních památek podporovatelných z IROP, avšak není zájem o podporu prostřednictvím SCLLD.

Lovecký zámek v lese těsně u Rábů je také kulturní památkou. V 16. stol. zde byla pánů z Pernštejna postavena jednopatrová renesanční budova - zámek - se zahradou. Dnešní podoba zámku i budov k němu náležejících, jako např. hájovna, je z roku 1863. O přestavbu se zasloužil baron Richard Drasche. Bylo to jeho letní sídlo a sloužilo i loveckým hostům při pořádání lovů v přilehlé dančí oboře. Zámek připomíná švýcarská horská sídla a jeho architekt byl zřejmě přizván z ciziny. Les byl dříve parkem a tvoří jej převážně cizokrajné dřeviny.

Kostely se nacházejí po celém regionu (Dašice, Dříteč, Kunětice, Moravany, Opatovice nad Labem, Slepovice, Sezemice, Staré Ždánice). Kostely jsou vystavěny (někdy i přestavěny) v různých slozích. Nejstarší je kostel sv. Bartoloměje v Kuněticích, který je z 11. století.

2.1.9.4 Technické památky

Kunětice - Technickou památkou je **vojenský most** přes řeku Labe. Byl postaven v r. 1947 z prostředků UNRRA, čímž zanikl dosavadní převoz.

Němčice - Státem chráněnou památkou je betonový **obloukový most** v Němčicích z roku 1934.

Opatovice nad Labem - Opatovický kanál, který je dosud splavný, začíná u Opatovic a končí u Semína, kde vrací labskou vodu zpět do Labe. Tento kanál, jehož část vznikla zřejmě již ve 12. století díky mnichům Opatovického kláštera, byl vybudován Pernštejnů v letech 1498 až 1514. Kromě napájení rybníků tehdy poháněl několik mlýnů, hamrů a valch v rámci pardubicko-bohdanečské rybníční soustavy. Kanál je dlouhý 32,7 km a jeho šířka je od 1,5 do 15 m. Jedná se o významné technické dílo rané renesance a je to technická památka. Zachovalé mosty přes Opatovický kanál ze 16. století lze spatřit v Opatovicích nad Labem a Starých Ždánicích.

Srch - Renesanční památkou na území mikroregionu je tzv. **Vodárna**, pocházející z r. 1515, kterou zde nechali postavit páni z Pernštejna. Vodárnu najdeme u stavení čp. 11 v Srchu. Tento klenutý sklep byl vybudován nad pramenem, který ani v tuhých zimách nezamrzal. Ze studny byla voda odváděna dřevěným potrubím (i pod řekou Labe) do kašny na pardubickém náměstí a do zámku.

2.1.9.5 Zajímavosti regionu

Apolenka – hiporehabilitační centrum - Stále se rozvíjející areál v obci Srch. V současné době nabízí hipoterapii pro veškeré složení populace. Organizují jezdecké podniky, kulturní akce a vyjížďky po okolí. Zajišťují výcvik a ustájení koní. V budoucnu bude zajištěno ubytování, vč. sociálního zázemí, parkoviště, občerstvení, kolbiště, venkovní tribuny, nové ohrady pro koně a hospodářská zvířata. Jsou zajišťovány ukázky chovu domácího a exotického zvířectva.

Ranče a jízďárny - Kromě Apolenky se na území regionu nachází celá řada rančů a jízďáren. Jezdecký ranč v Rokytne zajišťuje projížďky po okolí na koních. Další ranč se nachází v Hrobicích, Kuněticích, čtyři v Sezemicích a dále jezdecký klub ve Starých Ždánicích.

Nevýhodou pro ranče a jízďárny je, že oficiální síť hipostezek v regionu není příliš rozvinutá. Oficiální hipostezky se nacházejí pouze u Starých Ždanic (Jezbořice-Valy-Lázně Bohdaneč-Staré Ždánice), u Počápel, což je místní část Sezemic (Jezbořice-Pardubice-Počápy), a hipostezka Uhřetice-Spojil-Kunětice-Rokytno.

Muzeum Perníku - Vzniklo ve zprovozněném multifunkčním objektu původního lesního záměčku v Rábech. Jedná se o stále se rozvíjející stálou expozici na téma perník. Je zde vytvořen unikátní výstavní okruh s možností výroby perníku pro děti. Je zde také **IC Děda Vševeda**. I venkovní okolí objektu je tematicky ztvárněno k tématu. V budoucnu bude Muzeum zajišťovat delší tematické pobyty vč. ubytování, občerstvení, internetové kavárny, jednacích sálů atd. V areálu je zprovozněna **půjčovna jízdních kol**. Je zde také sídlo **Perníkového hejtmanství**, které má totožné hranice s Pardubickým krajem.

GreenGolf Kunětická hora - Nově budovaný sportovně rekreační areál v prostoru bývalých odkališť Opatovické elektrárny. Rozsáhlou rekultivací bylo dosaženo návratu těchto území do přírodně využitelných lokalit při zlepšení stavu životního prostředí. V areálu vzniklo golfové hřiště s veškerým zázemím (klub, hotel, prodejna golfových potřeb) a dále doplňková sportoviště – zpevněné sportovní plochy, stezky pro brusle a kola atd.

Opatovický písník - Vytěžením štěrkopísku vznikl krásný rekreační areál, který je již desítky let využíván obyvateli Hradecka i Pardubicka. V současnosti je zpracovávána koncepce na důstojné rekreační využití celého areálu. Situace ostatních lokalit přírodního koupání je obdobná.

Přístaviště výletního parníku Arnošt z Pardubic - Přístaviště v Kuněticích u výletní restaurace U Přívozu. Trasa parníku je Kunětice – Pardubice – Přelouč. Jízdní řád www.pardubicka-plavebni.cz.

Písník Hrádek - Vodní plocha, která slouží k řadě vodních sportů včetně plachtění.

Prosport Sezemice - Kanoistický klub Prosport Sezemice se nachází v místní části Lukovna a jedná se o areál olympijského vítěze Martina Doktora. Klub je určen především dětem. Malí i velcí se mohou zajít podívat na trénink budoucích vítězů v oblasti kanoistiky.

Obory - Obora s dančí a mufloní zvěří se nachází v Borku. Další velká obora se nachází pod hradem Kunětická hora.

Gastronomická zařízení - Gastronomická zařízení se nacházejí v Čeperce, Dašicích, Dřítči, Hrobicích, Kostěnicích, Kuněticích, Libišanech, Moravanech, Němčicích, Opatovicích nad Labem, Podůlšanech, Rábech, Rokytně, Sezemicích, Slepoticích, Spojile, Srchu, Starých Ždanicích, Stéblové a Úhřetické Lhotě. Nejznámější je Restaurace pod Kunětickou horou (Ráby), kam směřují často obyvatelé z Pardubic.

Ubytovací zařízení - Ubytovacích zařízení v regionu není mnoho, avšak při jednodenní a krátkodobé turistice, která je v regionu často praktikována, je jejich množství dostatečné. Je však zapotřebí podpořit jejich kvalitu.

Zařízení se nacházejí v obcích Čeperka, Dašice, Dříteč, Hrobice, Libišany, Opatovice nad Labem, Ráby, Sezemice, Srch, Staré Hradiště.

VIC Ráby - Vzdělávací a informační centrum v Rábech poskytuje veškerý servis pro pořádání vzdělávacích a společenských akcí, vč. ubytování a stravování.

Muzeum Klukovský sen – Muzeum se nachází v Rokytně a je jednou z největších sbírek angličáků v Evropě. Duchovním otcem této výstavy je pan Václav Blažek, který se sbírání hraček věnuje již po 40 let. Rokytnské muzeum momentálně vystavuje na 5000 hraček a do budoucna je plánováno jeho rozšíření o dalších 6 000 vystavovaných exponátů. Součástí expozice je také výstava věnovaná Libuši Niklové, světoznámé české hračkářské designérce. Dále mohou návštěvníci obdivovat ručně vyrobené panenky paní Marie Fouskové, která je obyvatelkou Rokytna. Expozice se nachází v domě č. p. 146.

Rozhledna Milíř – Rozhledna stojí na kopci Milíř na katastru obce Vysoká nad Labem. Tato obec byla připojena k území MAS až v roce 2022 na základě usnesení 2021/2/11.

2.1.9.6 Regionální značení – KRAJ PERNŠTEJNŮ

Z důvodu nedostatku národních kulturních památek je zapotřebí propagovat region jinými způsoby. V současnosti je mezi obyvateli ČR stále populárnější zakupovat místní produkci, a to platí jak pro místní obyvatelstvo, tak pro návštěvníky, kterým místní produkt slouží jako zajímavý suvenýr z cest.

V České republice působí mnoho systémů značení a certifikace produktů, které se liší spektrem hodnocených produktů, zaměřením, posláním a rozdílnou mírou finanční spoluúčasti certifikovaných výrobců.

Jen na území Pardubického kraje, jak ukazuje tabulka 27, se výrobci mohou ucházet o 12 různých značek na třech úrovních.

Tabulka 27: Značky na území Pardubického kraje

Úroveň	Název	Rok vzniku	Řídící subjekt	Podmínky	Typ produktů	Hlavní cíle
Nadnárodní	Chráněné označení původu, Chráněné zeměpisné označení	1993	Evropská komise	dlouhý schvalovací proces, poplatky za zápis 2000 – 4000 Kč	potraviny	ochrana spotřebitelů, podpora výrobců, rozvoj venkova
Národní	Czech made	1993	Sdružení pro oceňování kvality	9 výrobků a 10 služeb, hradí žadatel, náklady od 40 tis. výše	potraviny, ostatní výrobky, služby	podpora české výroby, ochrana před zahraniční konkurencí
	Český výrobek	1994	Nadační fond Český výrobek	Členský poplatek 5000,- Kč ročně	potraviny, ostatní výrobky	podpora české výroby
	Česká kvalita	2002	Národní	nadřazená značka	potraviny,	ochrana

			informační středisko podpory kvality	k oborovým značkám kvality a Czech Made	ostatní výrobky, služby	spotřebitele, sjednocení značek kvality
	Česká biopotravina roku	2002	Svaz ekologických zemědělců Pro-Bio	soutěž	potraviny	ochrana spotřebitele, propagace biopotravin
	Klasa	2003	Státní zemědělský a intervenční fond	1165 produktů od 230 českých a moravských výrobců, dotováno MZe	potraviny	ochrana spotřebitele
	Český výrobek	2006	Český výrobek	spolupracuje s COOP a Agrární komorou, poplatek 15 000,- Kč ročně	potraviny, ostatní výrobky	podpora české výroby
	Vína z Čech, vína z Moravy	2006	Národní vinařské centrum	značka registrovaných vinařů	potraviny (vína), služby	propagace českých vín
	Český výrobek Garantováno Potravinářskou komorou ČR	2011	Potravinářská komora ČR	aktuálně 50 držitelů, poplatek 1 500-50000,- Kč	potraviny	ochrana spotřebitele, podpora české výroby, ochrana před zahraniční konkurencí
Regionální	Asociace regionálních značek	2005	Asociace regionálních značek	přes 800 certifikátů	potraviny, ostatní výrobky, služby	propagace regionů, rozvoj regionů
	Regionální potravina	2009	Státní zemědělský intervenční fond	soutěž v krajích v 9 kategoriích, celkem 475 výrobků	potraviny	podpora regionálních výrobců, posílení vazby obyvatel k regionům, rozvoje regionů
	Mls Pardubického kraje	2007	Agrovenkov	soutěž ve čtyřech kategoriích	potraviny	podpora menších výrobců, rozvoj regionu

Zdroj: ARZ, k 30.7.2014

Většina z uvedených značek se orientuje na potraviny, liší se i tím, zda se jedná o soutěž, nebo systém propagující všechny produkty, které naplní kritéria (a zaplatí poplatek).

Značky jsou financovány ze státního rozpočtu (Klasa, Regionální potravina), krajského rozpočtu (Mls Pardubického kraje), nebo jsou založeny na samofinancování. I přes samofinancování u Asociaci regionálních značek (ARZ) a regionální potraviny počet oceněných produktů stabilně roste, zatímco u ostatních systémů stagnuje, nebo se snižuje z důvodu vysokých poplatků. Dalším rozdílem v pojetí jednotlivých značek je to, že se orientují především na produkt, zatímco značky v ARZ mají potenciál prezentovat regiony a jejich specifika, proto byl také MAS Regionem Kunětické hory, MAS Holicko a MAS Bohdanečsko vybrán tento způsob prezentace místní produkce.

Pro zavedení značení v rámci ARZ tedy hovoří následující argumenty:

- systém je otevřený pro všechny typy výrobků, služeb i „zážitků“ splňujících podmínky,
- je cenově dostupný pro držitele,
- orientuje se na propagaci regionu jako celku,
- je založen na jednotných principech a pravidlech udělování značky,
- má jednotný grafický styl značek a propagačních materiálů.

Regionální značení podporuje řemeslné výrobky, potraviny a přírodní produkty šetrné k životnímu prostředí. Další podmínkou je zaručený původ z daného území a vazba k tomuto území vyjádřená naplněním (některého nebo všech) specifických kritérií týkajících se tradice, podílu ruční práce, podílu místních surovin a specifčnosti pro daný region. Důležité pro udělení regionální značky

je i plnění zákonných předpisů a norem pro daný provoz (hygienické a technické normy, bezpečnost práce apod.).

Certifikace služeb ARZ v cestovním ruchu se zaměřuje na stravování a ubytování, přičemž služba musí splňovat základní kvalitativní kritéria ve své kategorii a přispívat k poznání regionu a jeho produktů. Obdobně se posuzují i „zážitky“, tedy služby a jednorázové akce, které návštěvníkům zprostředkovávají kulturní, přírodní a další zajímavosti regionu.

Díky celostátní působnosti jsou regionální značky v rámci ARZ vnímány jako druhý nejsilnější systém značení. První je Regionální potravina, která je založena na odlišných principech, proto je porovnávání obou značení zavádějící.

Na jaře 2014 proběhl mezi držiteli značení průzkum, kterého se zúčastnilo 199 respondentů z celé ČR. Výrobci z KRAJE PERNŠTEJNŮ do něj nebyli zahrnuti z důvodu uběhnutí velmi krátkého období po zavedení značky. I z pohledu držitelů je regionální značka ARZ hodnocena pozitivně, např. 61 % respondentů odpovědělo, že jim značení přineslo vyšší prestiž pro produkty, 59 % uvedlo přínos v osobním uznání a pocitu hrdosti, 55 % uvedlo přínos v navázání nových kontaktů, 54 % uvedlo přínos ve zviditelnění produktů a snížení nákladů na propagaci, 33 % dostalo příležitost navázání spolupráce s jinými výrobci či organizátory akcí, 32 % respondentů zaznamenalo zvýšení poptávky po produktech a 22 % výhodu proti konkurenci.

Koordinátorem pro regionální značku KRAJ PERNŠTEJNŮ je MAS Region Kunětické hory, která zajišťuje propagaci systému na území svého regionu a koordinuje i činnosti spjaté se značením na území s MAS Bohdanečsko a MAS Holicko.

2.1.9.7 Závěr

Území MAS Region Kunětické hory přes svou bohatou historii nemá až na hrad Kunětickou horu kulturní památky významnějšího charakteru. Nicméně zajímavostí na jejím území je celá řada. Potenciál území leží především ve využití polohy (mezi dvěma krajskými městy) a typu krajiny, která je vhodná pro nenáročnou pěší, vodní i cykloturistiku. Další významnou aktivitou v rámci podpory turistického ruchu je zavedení systému regionálního značení – KRAJ PERNŠTEJNŮ.

Pro region jsou dále typické technické památky, např. akvadukty, mosty a Opatovický kanál. K dalším významným subjektům v oblasti turismu lze řadit Hiporehabilitační centrum Apolenka, Muzeum perníku či Muzeum Klukovský sen.

Veškeré tyto hodnoty a aktivity s sebou nesou vysoký potenciál k podpoře cestovního ruchu, místního podnikání, ale i ekonomickému posílení oblasti. Problémem však je, že tato nabídka není dostatečně propagována, což je způsobeno i malým počtem informačních center a informačních bodů v regionu.

2.2 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území

2.2.1 Hlavní faktory a zdroje rozvoje regionu

Rozvojový potenciál regionu spatřuje MAS především v těchto faktorech a zdrojích:

1. Rozhodující je blízkost obou velkých měst, především Pardubic. Tato blízkost má zásadní vliv na intenzitu dopravy v regionu, na zaměstnanost místních obyvatel a jejich dojížděku za prací, ale i na krátkodobou (jednodenní) návštěvnost obyvatel měst. Současně je však zdrojem i některých méně příznivých skutečností: omezuje možnosti místního drobného obchodu a služeb, příp. občanské vybavenosti, odčerpává zájemce o část volnočasových, zájmových aktivit, ale možná i o samostatné podnikání aj. Velká města tu působí jako „magnety“ na ekonomické i zájmové aktivity obyvatel regionu. MAS však chce blízkost velkých měst naopak využít jako zdroj poptávky po volnočasových

službách (příměstský cestovní ruch) a po bydlení ve venkovském prostředí a také jako podnět pro širší činnost místních spolků.

2. Druhým faktorem je spolupráce obcí, vzájemná komunikace a informovanost. Obce už před rokem 2002 utvořily spolky obcí, které měly sloužit pro vzájemnou komunikaci. Od roku 2002 jsou na území regionu aktivní dva svazky: Svazek obcí pod Kunětickou horou a Svazek obcí Loučná. V rámci svazků dochází ke komunikaci představitelů obcí a uskutečňování projektů menšího rázu:

Svazek obcí pod Kunětickou horou – Propagační materiály (mapa cyklotras), pasportizace venkovské architektury včetně realizace rekonstrukcí, mobiliář pro obce, ukazatelé rychlostí (pasivní radary).

Svazek obcí Loučná - cyklostezka Sezemice, technický dvůr Sezemice, projekt regionálních cyklotras, značení cyklotras, instalace informačního mobiliáře, cyklostezka Sezemice-Choteč, informační a odpočinkový mobiliář.

3. Podpora ze strany samosprávy je pro MAS RKH dalším pozitivním faktorem úspěšné realizace předkládané strategie. O rozvoji MAS, jejích záměrech a o celé strategii rozvoje jsou průběžně informovány všechny místní aktivní subjekty (především pak vedení všech zapojených obcí). Jejich podpora, jakož i podpora ze strany Pardubického kraje, úřadu práce a dalších institucí se dá očekávat i do budoucna, neboť MAS přinese do kraje významné finanční prostředky.

4. Schopnost obcí získávat a využívat dotace a granty: V regionu MAS jsou obce aktivní v získávání dotačních prostředků. Dotace jsou využívány na podporu školství, opravu památek, získávání pracovní síly (dotace z úřadu práce), údržbu technické infrastruktury atd.

5. Komunitní způsoby práce a aktivní zapojování občanů: V řadě obcí spolupracují zastupitelstva s aktivní částí veřejnosti.

V červenci 2014 byla Zlatou stuhou - tradičním symbolem pro vítěze soutěže Vesnice roku 2014 v Pardubickém kraji – oceněna obec Dřiteč, která uspěla v konkurenci 16 obcí. Dřiteč už loni získala Bílou stuhu. Podle vyjádření hodnotící komise: „*Dřiteč nadchla množstvím společenských aktivit a také tím, že rozvoj obce je řešen dlouhodobě a koncepčně... Dřiteč se představila jako živá obec, která je do budoucna připravena se i nadále rozvíjet.*“⁶

6. Spolupráce podnikatelů: V regionu se podnikatelé volně sdružili kvůli společné propagaci místních výrobků značkou původu a kvality. Od roku 2014 se vybrané potravinářské i nepotravinářské výrobky certifikují pomocí označení Kraj Pernštejnů - regionální produkt. Také zde je značný rozvojový potenciál a MAS bude podporovat šíření značky na další produkty a služby.

7. Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace: Žadatelé v programovém období 2014-2020 budou moci žádat o dotace přímo, přes SCLLD místní akční skupiny, nebo přes ITI Hradecko-pardubické aglomerace. MAS se proto aktivně zapojila do přípravy ITI, aby v ní byly zahrnuty i potřeby území MAS Regionu Kunětické hory, protože ITI spatřuje jako další významný zdroj finančních prostředků pro území. Aby se obě strategie vzájemně nekřížily, nýbrž doplňovaly, bylo vyjednáno, že přes ITI budou podporovány projekty většího rozsahu (zpravidla užitelné náklady nad 1 mil. Kč) a přes SCLLD projekty menšího rozsahu (zpravidla užitelné náklady do 1 mil. Kč).

2.2.2 Územní plánování

Obce na území MAS Region Kunětické hory buď mají platnou ÚPD, nebo probíhá zpracování aktualizace, či nové ÚPD. Zájem o podporu územního plánování v regionu přes SCLLD není.

Tabulka 28: Přehled ÚPD obcí MAS Regionu Kunětické hory

⁶ Cit. dle <http://www.pardubickykraj.cz/aktuality/78465/dritec-zlata-ve-vesnici-roku-pardubickeho-kraje>.

Borek	platná ÚPD
Bukovina nad Labem	platná ÚPD
Časy	platná ÚPD
Čeperka	tvoří se nová ÚPD a bude zadávat architektonickou koncepci
Dašice	platná ÚPD
Dříteč	aktualizace stávající ÚPD
Hrobice	platná ÚPD
Choteč	platná ÚPD
Kostěnice	platná ÚPD
Kunětice	platná ÚPD
Lány u Dašic	platná ÚPD
Libišany	zpracovává se nová ÚPD
Moravany	platná ÚPD
Němčice	platná ÚPD
Opatovice nad Labem	zpracovává se nová ÚPD
Podůlšany	zpracovává se nová ÚPD
Ráby	zpracovává se nová ÚPD
Rokytno	zpracovává se nová ÚPD
Sezemice	platná ÚPD
Slepotice	platná ÚPD
Spojil	platná ÚPD
Srch	zpracovává se nová ÚPD
Staré Hradiště	zpracovává se nová ÚPD
Staré Ždánice	platná ÚPD
Stéblová	aktualizace stávající ÚPD
Úhřetická Lhota	platná ÚPD
Újezd u Sezemice	zpracovává se nová ÚPD

Zdroj dat: dotazníkové šetření, webové stránky obcí, k 30.7.2014

2.2.3 Území a lokality pro další rozvoj

Ve většině obcí, na jejichž území MAS Region Kunětické hory působí, jsou **rozvojové plochy plánované na využití pro průmyslový rozvoj (či služby) a vybavenost, větší část rozvojových ploch je zamýšlena na výstavbu rodinných bytů**. Většina rozvojových ploch je v držení soukromých vlastníků. Stejně tak většina obcí v dotazníkovém šetření uvedla, že zaznamenala zájem o výstavbu rodinných domů.

Mezi obce s vlastními rozvojovými plochami patří obec Dašice, která má jednu průmyslovou zónu a dvě rozvojové plochy pro výstavbu RD ve svém vlastnictví, avšak větší z rozvojových ploch je soudně blokována. Obec Kunětice má v územním plánu vymezen dostatek rozvojových ploch pro drobnou řemeslnickou výrobu. Obce Libišany, Moravany, Staré Hradiště, Stéblová, Újezd u Sezemice mají rozvojovou plochu pro výstavbu RD. Obec Spočil má ve svém vlastnictví rozvojovou plochu pro

výstavbu multifunkčního objektu (školka, obchod, senior centrum, obecní úřad, zázemí pro hasiče, lékaře).

Při jednání se starosty na osobní rovině dále vyplynulo, že v obcích jsou i další nevyužité či částečně nevyužité objekty v soukromém vlastnictví, či ve vlastnictví obcí (např. kryt civilní obrany v obci Dříteč). Tyto nevyužité objekty jsou vhodné jednak pro podnikatelskou činnost, protože díky poloze mezi dvěma krajskými městy se jedná o perspektivní oblast, jednak je možné je využít pro volnočasové aktivity občanů, popř. komunitní činnosti.

Dalším rozvojovým faktorem pro region je **životní prostředí**, resp. labské nivy (viz podkapitola 2.1.5).

Území regionu má také **potenciál v cestovním ruchu** díky hradu Kunětická hora, který se v regionu nachází a je jeho dominantou. V regionu se také nacházejí další kulturní památky a zajímavosti (viz podkapitola 2.1.9) a krajina vhodná pro aktivní a šetrnou turistiku. Tento potenciál ale zůstává i z důvodu nedostatečné propagace a nedostatečných investic nevyužit.

2.2.4 Lidský potenciál

Největším podnikem působícím na území MAS Regionu Kunětické hory je EOP, a.s. provozující tepelnou elektrárnu u Opatovic nad Labem. Elektrárna byla spuštěna v roce 1959 a pracuje v ní přibližně 370 zaměstnanců. Mezi další významnější podniky patří golfové a rekreační středisko GreenGolf Pardubice, a.s.; Mrazírny Dašice; zemědělská družstva ZEAS a Agrospol Hostovice; RCD Radiokomunikace; výroba obuvi, kožené galanterie a doplňků SAM; instalátérské práce Instatop CZ; výroba pokrmů Bazalka catering a Frencl; kataforické lakování Kataforéssis CZ; MD logistika; pronájem a servis stavebních strojů I. M. Service; prodej exotických ryb Profi Aquarium Roman Papík; bioplynová stanice AgroKras; betonové produkty Diton a další.

Tyto malé a střední podniky mají většinou vlastní rozvojové záměry a vyhledávají vhodné příležitosti. Důležitými pro zaměstnanost a rozvoj regionu jsou i drobní a malí podnikatelé, kteří působí v rozmanitých řemeslech a službách. Souhrnně je však třeba říci, že **hospodářská síla regionu není velká**: chybí velké podniky, není profilující odvětví, hospodářskou sílu na sebe vážou obě velká města atd. Přesto podniky a podnikatelé na území MAS Region Kunětické hory přinášejí do regionu nemalé finanční prostředky (viz tabulka 29).

Nenahraditelným prvkem pro udržení kvality života jsou různé **spolky a neziskové organizace v obcích, které sdružují obyvatele se zájmem o volnočasové nebo veřejně prospěšné aktivity**. Mezi nejvýznamnější a v mnoha obcích nejaktivnější jsou z tohoto hlediska sdružení dobrovolných hasičů a sportovní kluby. Novodobějším prvkem jsou ženské spolky, díky nimž roste i počet aktivit pro nejmenší děti.

Do lidského potenciálu, který může region využít, patří i spolupráce se studenty především z blízkých univerzit v Pardubicích a Hradci Králové. Nelze ani zapomínat na zaměstnance a žáky škol na území regionu, kteří jsou velkou hybnou silou pro společenský život obcí. Další složkou lidského potenciálu jsou lidé, u kterých hrozí sociální vyloučení nebo jsou sociálně vyloučení. Tito lidé by se díky podpoře (např. sociální podnikání) mohli vrátit do společnosti a zároveň pomoci místnímu hospodářství.

Potenciál pro rozvoj regionu má i samotná **místní akční skupina**. Ten založila sama svou existenci a vnitřním rozvojem, protože když MAS dobře funguje, vytváří tím synergický efekt a nadhodnotu plynoucí ze spolupráce, a to jak uvnitř sektoru, tak i mezisektorově.

2.2.5 Finanční a další prostředky území

Z tabulky 26 je patrné, že většina rozpočtových příjmů plyne obcím z daní, nicméně příjmy z krajských dotací jsou také nedílnou součástí obecních rozpočtů.

V roce 2012 byl deficit rozpočtu celkem za všechny obce území MAS Regionu Kunětické hory 22 881 880 Kč. Pokud bychom sledovali, jak si rozpočty obcí stojí za období dvanácti let, konkrétně 2000 – 2012, pak by byl výsledek za celé období kladný.

Obce své finanční prostředky nejvíce vkládaly do chodu veřejné správy, bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, vzdělávání, do ochrany životního prostředí a průmyslu (provoz a údržba technické infrastruktury, provoz veřejné dopravy atd.).

Přestože v minulém období nebyla strategie MAS RKH z PRV podpořena, **obce a místní organizace uskutečnily řadu záměrů, kterými tehdejší strategii naplňovaly.** Byly přitom využívány tyto finanční zdroje:

- prostředky PRV (mimo opatření IV.1 implementované místními akčními skupinami),
- prostředky OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP LZZ, ROP Severovýchod, OP ŽP a OP PI,
- grantový program Pardubického kraje,
- rozpočty obcí,
- vlastní prostředky podnikatelských subjektů a neziskových organizací,
- prostředky nadací.

Tabulka 29: Příklad příjemců dotací, kteří mají sídlo, provozovnu nebo působí na území MAS Region Kunětické hory v minulých letech

1. Firma/podnikatel					
Název příjemce	Název projektu podpořeného dotací	Celkové náklady projektu	Výše dotace	Rok realizace	Zdroj dotace
FARMA SRCH, a.s.	SAPS - jednotná platba na plochu	3 868 720,00	3 868 720,00	2014	SZIF - FOND EZZF
GREENGOLF Pardubice a.s.	Výstavba vodního světa a rozšíření ubyt. kapacit pro kongresovou turistiku areálu Lesopark Kunětická hora	91 137 378,00	31 898 081,99	2008/2011	ROP NUTS II SEVEROVÝCHOD Prioritní osa 3: Cestovní ruch
ZEAS, a.s. Pod Kunětickou horou	Dojnice	759 847,00	759 847,00	2014	SZIF - EZZF - PŘÍMÉ PLATBY
2. Nezisková společnost					
Název příjemce	Název projektu podpořeného dotací	Celkové náklady projektu	Výše dotace	Rok realizace	Zdroj dotace
MAS REGION KUNĚTICKÉ HORY, O.S.	Realizace projektů národní spolupráce	190 588,00	190 588,00	2013	SZIF - FOND EAFRD
Občanské sdružení Dřítěč	Volnočasové aktivity pro rodiče s dětmi - pro občany Dřítěče a okolí	414 510,00	10 000,00	2012	Grantové řízení na podporu programů v oblasti sociálních věcí Pardubického kraje pro rok 2012
SDH Rokytno	Kroužek mladých hasičů	10 000,00	10 000,00	2012	Granty Pardubického kraje do oblasti sportu a volnočasových aktivit 2012
Sdružení občanů pro pomoc zdravotně postiženým „APOLENKA“	Učebna v přírodě – Farma hospodářských zvířat	206 600,00	46 000,00	2011	Grantový program pro vzdělávání, výchovu a osvětu v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2011
ZŠ a MŠ Srch	Cesta do života	385 559,15	385 559,15	-	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (ESF)

ZŠ Sezemice	Školní audio-vizuální centrum pro rozvoj komunikačních dovedností žáků v Sezemících	1 682 850,32	1 556 636,54	2009	NUTS II SEVEROVÝCHOD Prioritní osa 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí
3. Obec					
Název příjemce	Název projektu podpořeného dotací	Celkové náklady projektu	Výše dotace	Rok realizace	Zdroj dotace
Bukovina nad Labem	Nová čekárna na autobusové zastávce	203 000,00	100 000,00	2014	Program obnovy venkova 2014
Dašice	Rekonstrukce kulturního domu v Dašicích	23 530 303,00	21 765 530,17	2010/2011	NUTS II SEVEROVÝCHOD Prioritní osa 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí
Choteč	Obnova zeleně v obci Choteč	1 269 659,30	1 269 659,30	-	OP Životní prostředí (ERDF)
Němčice	Typový projekt - CzechPOINT - Kontaktní místo (Plná verze)	79 837,00	79 837,00	-	Integrovaný operační program (ERDF)
Srch	Pro čistý vzduch v obci Srch	1 742 483,00	1 742 483,00	-	OP Životní prostředí

Zdroj: vlastní, k 31.10.2014 (data čerpána z veřejných databází POV, SZIF, Pardubického kraje)

Pro příští období bude vícezdrojové financování používáno i nadále, a protože se zvětší rozmanitost příjemců a jejich záměrů (průnik do dalších OP), lze počítat i s rozmanitějšími finančními zdroji pro realizaci.

2.2.6 Závěr

Shrnutím lze konstatovat, že za hlavní faktory a zdroje rozvoje regionu jsou považovány: 1) Blízkost dvou krajských měst; 2) Spolupráce obcí, vzájemná komunikace a informovanost; 3) Podpora MAS ze strany samospráv; 4) Schopnost obcí získávat a využívat dotace a granty; 5) Komunitní způsoby práce a aktivní zapojování občanů; 6) Spolupráce podnikatelů; 7) Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace.

Využití územních ploch je plánováno pro průmyslový rozvoj či k bydlení. Další potenciál územního rozvoje se nalézá ve využití brownfields a podpoře cestovního ruchu. Z hlediska lidského potenciálu je největším zaměstnavatelem v území Elektrárna Opatovice, dále se zde nachází množství malých a středních podniků. Hospodářská síla regionu však není velká, jelikož chybí velké podniky, neboť hospodářskou sílu na sebe vážou obě velká krajská města. Nenahraditelnou aktivizující silou pro udržení kvality života v oblasti jsou spolky a neziskové organizace v obcích, které sdružují obyvatele se zájmem o volnočasové nebo veřejně prospěšné aktivity. Finanční a další prostředky získávají obce především příjmem z daní. Další důležitým faktorem jsou příjmy z krajských dotací. V minulosti obce své finanční prostředky nejvíce vkládaly do oblasti chodu veřejné správy, bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje a vzdělávání.

Z analýzy současného stavu a z vyhodnocení potenciálu vyplývá, že region nepatří mezi hospodářsky slabé a disponuje dostatečným potenciálem pro svůj další (endogenní) rozvoj. Podpora z veřejných zdrojů (EU, státní rozpočet, rozpočet kraje) však významně napomůže obnově a rozvoji všech oblastí života, povede ke zvýšení kvality života obyvatel, podpoří místní ekonomiku a cestovní ruch a posílí schopnost spolupráce obcí a dalších místních subjektů.

2.3 SWOT analýza

2.3.1 Dílčí SWOT analýzy

Dílčí SWOT analýzy jsou výsledkem vyhodnocení současného stavu regionu popsaného v kapitolách 2.1 a 2.2, komunitního projednávání a šetření v regionu včetně výsledku prací pracovních tematických skupin. I z tohoto důvodu jsou dílčí analýzy rozděleny dle náplně činnosti a odbornosti pracovních tematických skupin: Vybavenost obcí a služby v obcích; podnikání, vzdělávání, nezaměstnanost; cestovní ruch a volnočasové aktivity. Na základě pozdějších projednávání se zástupci obcí na kulatých stolech pro starosty byla přidána ještě čtvrtá dílčí analýza: Veřejná správa a spolupráce v regionu.

Tučně zvýrazněné body v dílčích analýzách jsou vyznačené skutečnosti, které považují tematické pracovní skupina za nejvýznamnější.

Tabulka 30: Dílčí SWOT – Vybavenost obcí a služby v obcích

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - oblast vhodná pro rezidenční bydlení; - dostatečně hustá silniční síť; - celková fungující infrastruktura; - dostupnost MHD, autobusové dopravy; - v blízkosti velká města včetně dvou krajských; - zájem lidí o výstavbu RD; - velmi dobrá plynofikace území; - zlepšující se kulturní život v obcích; - spolky a zájmové organizace ve většině obcí; - tradiční a zábavné kulturní akce regionu; - dostatek míst na ZŠ; - zvyšující se zájem obcí a aktivita občanů a firem o své životní prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> - zastaralá sportoviště v obcích; - nevyhovující stav veřejné zeleně, mobiliáře, parků; - nedostatečné třídění odpadu; - špatný stav místních komunikací; - nedostatek akcí pro děti; - chybějící zázemí pro volnočasové aktivity a služby především v menších obcích; - nedostatečná dopravní obslužnost v místních částech; - nedostatečná dostupnost lékařské péče v malých obcích; - špatná komunikace při tvorbě jízdních řádů; - nedostatek míst v DPS a stárnutí obyvatelstva; - nedostatek volných míst v MŠ; - chybí veřejné WC; - vznikající satelity, rozdíly mezi novou a starou zástavbou z hlediska technické infrastruktury; - stavební pozemky většinou ve vlastnictví soukromníků; - v některých obcích chybějící kanalizační systémy a ČOV; - blízkost tepelné elektrárny včetně odkališť; - časté deficitní rozpočty obcí v minulých letech; - finance; - byrokracie projektů; - bezpečnost; - neaktivita občanů; - nemožnost oddělit občany, kteří třídí odpad a kteří ne; - chybí prodejny základních potravin nebo pojízdné prodejny v malých obcích a místních částech.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - využití předností, které nabízí venkovské prostředí; - projekty pro seniory (rozšíření služeb pro seniory jako alternativa k seniorským centrům, 	<ul style="list-style-type: none"> - rušení stávajících služeb obcí (knihovny, kina, pošta, obchody, dopravní obslužnost...) z důvodu jejich nerentabilnosti a tím snižující standard občanské vybavenosti a životní úrovně;

<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení dostupnosti lékařských služeb atd.); - rozvoj IC v regionu; - společenské zázemí obcí a multifunkční objekty; - operativní dopravní obslužnost; - větší zapojení mladých lidí do činností obce; - podpora alternativ MŠ (bytové školky, dětské skupiny...); - obnova krajinného rázu, údržba prvků v krajině; - oprava kulturních památek; - udržování a případné zlepšování kultury v obcích; - úprava vodního režimu v krajině; - zajištění základní občanské vybavenosti; - rozvoj služeb – regionální potraviny, pedikúra, kadeřník, poštovní a finanční služby; - rekonstrukce škol a školek; - dokončení komunikace – R35; - opravy komunikací; - zázemí obcí – sportoviště, centra; - dotační prostředky na zbudování a obnovu technické infrastruktury (kanalizačních systémů a kořenových ČOV, VR a VO...); - protipovodňová opatření; - zvyšování retence vody v krajině; - údržba obecní zeleně podél komunikací i jinde v obcích; - využívání pojízdných prodejen. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostačující služby pro rozvoj cestovního ruchu; - problémy se silnicemi R35, R36, především z hlediska péče o přilehlé pozemky; - využitelnost jednotlivých prostor a s tím související finanční udržitelnost; - nárůst mandatorních výdajů; - odliv mladých a kvalifikovaných lidí do měst; - nedostatek financí na opravy zastaralé technické infrastruktury; - úpravy jízdních řádů v rámci úspor; - výstavby nových silnic, dálnic a nekontrolovatelný růst individuální automobilové dopravy; - nárůst kriminality; - povodně vč. snížené schopnosti krajiny vodu pojmout; - pálení odpadů.
--	--

Tabulka 31: Dílčí SWOT – Podnikání, vzdělávání, nezaměstnanost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - oproti jiným regionům nižší nezaměstnanost; - volné prostory pro podnikání v nevyužívaných objektech; - dobrá zkušenost s prací na VPP aj. pracovní aktivity; - zájem lidí o práci; - počet lidí na práci v EU, ÚP; - odborný personál; - zkušenosti se zaměstnáváním OZP zájem lidí o vzájemné propojení služeb; - dobrá dostupnost středních a vysokých škol z velkých měst; - provoz škol dobře zajištěn zřizovateli; - na území jsou firmy s potenciálem (Fish Farm, ProfiAquarium...); - spolupráce s univerzitou; - spolupráce s firmami v péči o krajinu, vodu (VAK, Povodí Labe, Lesy ČR, Pozemkový fond). 	<ul style="list-style-type: none"> - silná konkurence v některých odvětvích podnikání; - nevyužití potenciálu spolupráce mezi subjekty navzájem, takže vzniká zbytečná finanční náročnost; - vysoké náklady na údržbu, opravy, vybavení a chod škol a školek, což je problematické zejména v malých obcích; - byrokracie; - obtížná komunikace s ÚP; - nepružná administrativa; - úbytek obyvatel v produktivním věku; - nedostatek finančních prostředků pro chod malých škol, jejichž zřizovateli jsou obce; - drahé energie (nevyužitá teplo z EOP); - málo volných míst v MŠ; - nevyužitá volná místa v ZŠ; - špatně nastavené podmínky pro VPP.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - vznik nových pracovních míst; - zajištění administrativního zázemí pro nové a stávající firmy; - preventivní opatření v zemědělství, která snižují poškození ŽP a podpora zemědělství obecně; - alternativní činnosti podnikatelských subjektů; 	<ul style="list-style-type: none"> - odchod živnostníků do evidence ÚP; - vykupování nemovitostí za účelem vytvoření sociálně vyloučených lokalit; - lokální povodně; - eroze půdy; - propouštění; - složitost komunitních aktivit (fluktuace lidí);

<ul style="list-style-type: none"> - regionální aktivity; - regionální potraviny; - propojení aktivit – zveřejnění nabídky; - dětské skupiny, bytové školy... - propojení podnikatelských aktivit; - volnočasové aktivity; - sociální podnikání; - vzdělávání, kurzy (především u nezaměstnaných a seniorů); - komunitní funkce základních škol (kurzy pro nezaměstnané, seniory, předčítání, hry atd.), resp. podpora komunitních center; - zapojení pamětníků a řemeslníků; - odborné poradenství v rámci ochrany životního prostředí; - efektivnější využívání energií; - obnovitelné zdroje energie; - nové technologie; - spolupráce podnikatelů s obcemi; - práce na částečný úvazek v sociálních službách; - práce na VPP; - uplatnění mladých lidí na základě zvláštní iniciativy EU, dotování stáží ve firmách, OP Zaměstnanost... - propojování projektů; - brownfields. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek žáků pro malé školy; - redukce základních škol v malých obcích; - rušení spojů zajišťujících přepravu dětí do škol a zpět; - změna legislativy upravující chod škol (zprůsnění norem); - personální problémy (aprobace, zkušenosti, fluktuace...) ve školách a školkách; - odliv mladých a kvalifikovaných lidí do měst; - malá kapacita MŠ.
--	---

Tabulka 32: Dílčí SWOT – Cestovní ruch a volnočasové aktivity

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - poloha regionu (v dosahu velkých měst); - dostatek ubytovacích kapacit; - sílicí poptávka kupujících po místních produktech; - polabská oblast, která je atraktivní pro aktivní dovolenou a pro šetnou turistiku (zvláště jednodenní návštěvy); - hrad Kunětická hora; - procházející cyklostezka a hipostezka; - zájem lidí o volnočasové aktivity a produktové balíčky; - přístupné areály se zvířaty; - pořádání volnočasových akcí; - příroda; - koupaliště a vodní plochy. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečné informace a propagace turistického ruchu (pro návštěvníky, rezidenty, místní podnikatele a investory); - nedostatečná síť cyklostezek; - málo multifunkčních sportovišť; - nedostatek hipostezek, agroturistika; - chybí návazné služby pro cyklisty, jezdce na koních, matky s dětmi; - nedostatek akcí pro děti; - malé procento původních lesních porostů a přirozených vodních ploch; - nedostatek parkovacích ploch v místech turistických atrakcí; - území málo atraktivní pro dlouhodobé pobyty; - nevyužitý potenciál malé říční plavby.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - informační materiály vč. balíčků pro výlety a dovolenou; - agroturistika; - vybudování nových služeb a rozvoj a zvyšování kvality stávajících: <ul style="list-style-type: none"> o informační panely – systém, resp. naučné stezky, o zastavení – odpočinkové zóny, o cyklotrasy/cyklostezky nejen pod Kunětickou horou + budování navazujících služeb (občerstvení, sociální 	<ul style="list-style-type: none"> - černé skládky; - nárůst konkurence ostatních turistických regionů; - kvalita zpracování projektů; - špatné či neúplné informace; - finance na konkrétní projekty; - byrokracie a úřednické obstrukce; - nedostatečně rozvinuté služby a jejich kvalita; - špatné či zastaralé značení tras; - zhoršení ekonomické situace obyvatel; - ničení lesů;

<ul style="list-style-type: none"> ○ zařízení, půjčovny vybavení), ○ v oblasti jezdeckví (jezdecká hala, kolbiště, prodej jezdeckých a chovatelských potřeb), ○ další druhy aktivní dovolené, ○ balíčky aktivit pro děti a skupiny obyvatel (důchodci, školy, kluby, firemní kolektivy...). <ul style="list-style-type: none"> - relaxační dovolené; - zvýšení povědomí o památkách a zajímavostech mimo Kunětickou horu vč. nových infocenter – image regionu; - budování zážitkových aktivit a turistických atrakcí; - environmentální výchova; - naučné stezky; - nová pracovní místa v cestovním ruchu; - rozšíření ubytovacích možností a kulturních center; - prodej výrobků „ze dvora“; - zvýšení návštěvnosti z blízkých velkých měst (Pardubice, Hradec Králové); - spolupráce s místními podnikateli podnikajícími v oblasti cestovního ruchu; - zvýšení povědomí o regionální značce KRAJ PERNŠTEJNŮ; - zvýšení spolupráce a koordinace s MAS RKH; - opravení atraktivit regionu (kulturní památky, technické památky...); - region MAS RKH jako zázemí pro využití volného času pro obyvatele okolních velkých měst – především Pardubice; - kempy; - obecní sady, sady podél cyklostezek. 	<ul style="list-style-type: none"> - nárůst kriminality; - předfinancování projektů; - špatná komunikace se zúčastněnými subjekty.
--	---

Tabulka 33: Dílčí SWOT – Veřejná správa a spolupráce v regionu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - podpora MAS ze strany samosprávy; - základní komunikace v rámci dvou DSO; - schopnost obcí získávat a využívat dotace a granty. 	<ul style="list-style-type: none"> - náročná, zdoluhavá a nepružná byrokracie ze strany státní správy; - nedostatečné zapojování občanů, podniků a podnikatelů do práce některých obcí.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - nutnost neustále zdokonalovat výkon veřejné správy v obcích; - koordinované a integrované využívání fondů EU/ČR s pomocí MAS (CLLD). - vzdělávání pracovníků městských a obecních úřadů i volených zastupitelů s podporou OP Zaměstnanost; - náhrada zastaralé informační techniky na úřadech některých obcí; - posílení spolupráce místních podnikatelů; - snižování nákladů obcí na provoz, správu a údržbu majetku; - vlastní projekty a animační činnost MAS. 	<ul style="list-style-type: none"> - nižší daňové příjmy obcí (pokračování propadu v lednu a únoru 2015); - málo vstřícný postoj ORP Pardubice (např. v podpoře územních plánů, dopravy, soc. služeb).

2.3.2 Souhrnná SWOT analýza

Souhrnná SWOT analýza vznikla na základě poznatků analýzy problémů a potřeb, která vychází z dílčích SWOT analýz. Souhrnná SWOT analýza tak obsahuje zásadní silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení typické pro území a obyvatele v MAS Region Kunětické hory.

Tabulka 34: Souhrnná SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - oblast vhodná pro rezidenční bydlení; - dostatečně hustá silniční síť; - celkově fungující infrastruktura; - v blízkosti velká města včetně dvou krajských; - velmi dobrá plynofikace území; - zlepšující se kulturní život v obcích; - dostatek míst na ZŠ; - spolupráce MAS se svazky obcí; - oproti jiným regionům nižší nezaměstnanost; - volné prostory pro podnikání v nevyužívaných objektech; - dobrá zkušenost s prací na VPP aj. pracovní aktivity; - dobrá dostupnost středních a vysokých škol z velkých měst; - na území jsou firmy s potenciálem (Fish Farm, ProfiAquarium...); - dostatek ubytovacích kapacit; - silící poptávka kupujících po místních produktech; - polabská oblast, která je atraktivní pro aktivní dovolenou a pro šetrnou turistiku (zvláště jednodenní návštěvy); - hrad Kunětická hora; - zájem lidí o volnočasové aktivity a produktové balíky; - koupaliště a vodní plochy. 	<ul style="list-style-type: none"> - chybějící nebo zastaralá sportoviště a dětská hřiště v obcích; - nedostatečná veřejná zeleň, mobiliáře, parky; - málo akcí pro děti; - nevyhovující zázemí a kapacity pro služby v obcích; - špatný stav místních komunikací a silnic III. třídy; - chybějící splašková kanalizace a ČOV; - rozdíly mezi novou a původní zástavbou; - silná konkurence v některých odvětvích podnikání; - aktuální malá kapacita MŠ a nevyužitá kapacita ZŠ; - obyvatelé dlouhodobě nezaměstnaní a bez praxe; - fluktuace lidí v komunitních aktivitách; - nedostatečné informace a propagace turistického ruchu; - nedostatečná síť cyklostezek; - nevyužití potenciálu aktivní a šetrné turistiky; - malé povědomí o regionálním značení; - malé množství kvalitně zpracovaných projektů.
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba společenského zázemí obcí, sportovišť a multifunkčních objektů; - výsadba veřejné zeleně, pořízení mobiliářů, budování parků a jejich údržba; - obnova krajinného rázu a údržba prvků v krajině; - zajištění operativní dopravní obslužnosti; - podpora třídění odpadu; - podpora projektů pro seniory; - podpora služeb v obcích; - oprava technické infrastruktury; - ochrana životního prostředí; - zajištění bezpečnosti v regionu; - minimalizovat zápornou migraci a podporovat migraci kladnou; - podpora nových pracovních míst; - podpora podnikání vč. Zemědělství; - podpora školství a vzdělávání; - propagace turistického ruchu; - příměstská turistika; 	<ul style="list-style-type: none"> - snížení bezpečnosti; - poškozování životního prostředí; - neochota soukromníků prodat pozemky; - nedostatek financí a nepružná byrokracie; - drahé a nevyužité energie; - úbytek obyvatel v produktivním věku; - hrozba vzniku sociálně vyloučených lokalit; - přírodní vlivy – záplavy a eroze; - hrozba ekonomické recese.

<ul style="list-style-type: none"> - efektivnější využití turistického potenciálu regionu; - rozvoj služeb v oblasti turistického ruchu včetně návazných; - podpora značky KRAJ PERNŠTEJNŮ; - podpora volnočasových aktivit; - trvale zlepšovat činnost samosprávy; - rozvíjet spolupráci místních subjektů, mezi sektory i mimo region. 	
--	--

2.4 Analýza problémů a potřeb

Kapitola identifikuje a popisuje základní problémy a potřeby Regionu Kunětické hory a vychází z poznatků dílčích SWOT analýz, které jsou výsledkem socioekonomické analýzy, dotazování představitelů obcí, občanů a organizací v regionu a z výsledků činnosti pracovních tematických skupin. Tyto poznatky byly v analýze problémů a potřeb v rámci souvislosti a důležitosti sdružený do uvedených bodů tak, aby odrážely stav území a možnosti jeho rozvoje.

2.4.1 Analýza problémů

Chybějící nebo zastaralá sportoviště a dětská hřiště v obcích

Z analýzy území MAS Regionu Kunětické hory vyplynulo, že v obcích buď chybí sportoviště a dětská hřiště, nebo jsou zastaralá z hlediska vybavení i účelnosti a potřebují tedy rozšířit o multifunkční prvky.

Dětská hřiště by šla částečně řešit úpravou venkovních prostor při navýšení kapacity mateřských škol z IROP 2.4.

Nedostatečná veřejná zeleň, mobiliáře, parky

V současné době je ve většině obcí veřejná zeleň, parky, mobiliáře a jejich údržba nedostatečná, což poškozuje vzhled obcí a kvalitu života obcí především z hlediska společenské úrovně. Vydlážděné obce navíc snižují schopnost půdy pojmout stále častější přívalové deště.

Částečně by tento problém šlo řešit individuálními projekty z OP Životní prostředí.

Málo akcí pro děti

Do regionu se stěhují z významné části rodiny s malými dětmi, či si v novém domově rodinu chtějí občané založit. Také je tu složka návštěvníků regionu z blízkých měst, kteří hledají vhodné příležitosti, jak své potomky zabavit, učít je zábavnou formou, poskytnout jim zážitky. Proto stále roste poptávka po akcích určených dětem, která je v současnosti ve většině regionu nevyužitá.

Tento problém lze částečně řešit prostřednictvím OP Z 2.3.1 v rámci prorodinných opatření, kdy by mohly být podpořeny příměstské tábory a zařízení, které doplní chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem zařízení.

Nevyhovující zázemí a kapacity pro služby v obcích

Úroveň života v obci se z velké míry odvíjí od služeb, které může obec svým občanům poskytnout, ať už se jedná o služby poskytované přímo obcí, či služby neziskových organizací a podnikatelských subjektů. Nutno poznamenat, že zvláště ve větších obcích se zatím daří základní služby poskytované občanům zajišťovat. Problém však je jak s nedostatkem vyhovujícího zázemí pro tyto služby, tak s udržitelností současných služeb v obci. Přičemž optimální by bylo služby občanům

rozšiřovat a zvyšovat vysoký potenciál rezidenčního bydlení a potenciál aktivní turistiky, které obce MAS Regionu Kunětické hory mají, nikoliv tyto služby rušit.

Největší problémy v této oblasti je s udržitelností prodejen základních potravin, nedostatkem volných míst v mateřských školách, nedostatečnými službami pro starší spoluobčany, popř. jejich špatná umístitelnost v existujících okolních DPS z důvodu nedostatku míst, nedostatečnými službami pro sociálně znevýhodněné občany, chybějícím zázemím pro volnočasové aktivity, veřejnými WC, rušení pošt, kin, knihoven atd. z důvodu jejich nerentabilnosti. Silnou hrozbou je také redukce základních škol, jejichž zřizovateli jsou obce. Samostatnou kapitolou jsou pak služby v malých obcích a místních částech, kde většinou základní služby chybí úplně a ani dopravní obslužnost není vyhovující. Při tvorbě jízdních řádů často vážne komunikace a existuje i ohrožení snižování počtu spojů v rámci úspor.

Problém se školskými zařízeními pomůže řešit financování z IROP SC 2.4., problém sociálních služeb pomůže řešit financování z IROP SC 2.1 a OP Z 2.3.1.

Špatný stav místních komunikací a silnic III. třídy

Díky poloze regionu mezi dvěma krajskými městy, existuje na jeho území dostatečně hustá silniční síť, která tak umožňuje občanům z vesnic dojíždět do měst za prací. Se silniční dopravou však souvisí dva základní problémy, které region sužují, a v budoucnosti by se mohl jejich význam zvláště u druhého problému ještě prohloubit.

Prvním problémem je špatný stav místních komunikací a silnic III. třídy, který nejenže poškozuje dopravní prostředky, ale ohrožuje i bezpečnost a plynulost dopravy. Bohužel na řádnou opravu silnic není dostatek finančních prostředků.

Druhý problém se týká silničního provozu, který má velký podíl na zhoršování ovzduší v regionu a díky možné další výstavbě nových silnic a dálnic (např. R35) by mohlo dojít k nekontrolovatelnému nárůstu individuální automobilové dopravy, což je nežádoucí minimálně z hlediska životního prostředí, záboru orné půdy i rozvojových ploch a bezpečnosti v regionu.

Bezpečnost v obcích a nemotorovou dopravu jako alternativu ke zvyšování dopravy řeší IROP SC 1.2.

Chybějící splašková kanalizace a ČOV

Z analýzy vyplynulo, že kanalizační systémy na území obcí regionu nejsou vyhovující, přesněji řečeno, v řadě obcí chybí splašková kanalizace a kořenové ČOV, nebo je nutná jejich rekonstrukce.

Rozdíly mezi novou a původní zástavbou

Je zcela přirozené, že se nové rodinné domy stavějí převážně při kraji původní zástavby, avšak kvůli tomu vznikají dva problémy, resp. ohrožení. První je, že narůstají rozdíly mezi původní a novou částí především z hlediska technické infrastruktury, protože zatímco technická infrastruktura v nových částech obcí je nová a moderní, v původní části často dosluhuje a na opravu či modernizaci schází finanční prostředky. Druhý problém je se společenským soužitím v obci, protože mohou vznikat rozdíly mezi starousedlíky a nově přistěhovanými občany a z toho vyplývající nedůvěra a neaktivita občanů.

Bezpečnost

Pro spokojený život v regionu je důležitým prvkem bezpečnost, ať už se jedná o bezpečnost na místních komunikacích (respektování předpisů, správné a viditelné dopravní značení, opravený povrch komunikací atd.), tak bezpečnost z hlediska kriminality, která, ačkoli Pardubický kraj z tohoto hlediska patří mezi kraje k těm poklidnějším a bezpečnějším, v poslední době narůstá a je tento problém stále palčivější a nelze ho ignorovat. Důležitým prvkem bezpečnosti je i ochrana před přírodními riziky a katastrofami.

Bezpečnost v dopravě lze podpořit z IROP SC 1.2, ochranu před přírodními riziky a katastrofami lze podpořit z IROP SC 1.3.

Poškození životního prostředí

Území MAS Regionu Kunětické hory se nachází mezi dvěma krajskými městy. To přináší řadu výhod a zároveň i nevýhod. Jednou z těchto nevýhod jsou imise, které tato krajská města produkují. Ovzduší také znečišťuje silniční doprava, která je pro obyvatele venkova nezbytností pro každodenní život, tepelná elektrárna v Opatovicích nad Labem a k ní přilehlé odkaliště a zvyšující se počet místních topenišť, která nahrazují zdražující se plyn. Značnou složkou znečišťování životního prostředí je i výše zmíněný nedostatečný kanalizační systém a přetěžování zemědělské půdy. Velké škody na životním prostředí nadělalo v dřívějších letech narovnání Labe, kvůli čemuž v současnosti dochází k jeho častému vylévání z koryta. Lokální záplavy způsobují i silné vydatné deště, které jsou kvůli klimatickým změnám častější než bývaly.

Lze řešit individuálními projekty z OP Životní prostředí.

Neochota soukromníků prodat pozemky

Z analýzy bylo zjištěno, že stavební a další rozvojové pozemky jsou ze značné části ve vlastnictví soukromníků. Toto je skutečnost, kterou nelze nijak dobře ovlivnit a sama o sobě není problémem. Ovšem u těchto pozemků hrozí neochota soukromníků pozemky prodat v případě potřeby nové výstavby (rodinných domů, projektů obce) a tím by mohlo dojít k značnému zbrzdění vývoje regionu.

Nedostatek financí a nepružná byrokracie

Nedostatek financí, náročná, zdlouhavá a nepružná byrokracie, to jsou dva faktory, které způsobují řadu problémů včetně výše zmíněných, ale které jsou z úrovně MAS RKH velmi těžko řešitelné.

Silná konkurence v některých odvětvích podnikání

Přiměřená konkurence v podnikání je zdravím prvkem tržního hospodářství, nicméně především u drobných a malých podnikatelů, kteří působí ve venkovském prostředí je tato konkurence méně únosná, a to kvůli přesahujícímu vlivu větších podniků z blízkých krajských měst, kvůli čemuž narůstá ohrožení odchodu podnikatelů na úřady práce, což mimo jiné může vést ke snížení rozpočtových prostředků obcí a snížení služeb nabízených v obcích a k zvýšení nezaměstnanosti v regionu nejen o tyto podnikatele, ale i o osoby, které zaměstnávají.

Podporu zemědělských podnikatelů, výrobců potravin a krmiv je možné provádět za přispění PRV, IROP SC 2.2 a OP Z 2.3.1.

Aktuální malá kapacita MŠ a nevyužitá kapacita ZŠ

Region se v této oblasti potýká se dvěma základními a protikladnými problémy, zatímco v mateřských školách je kapacita nedostatečná a umístit dítě do školky bývá zvláště v obcích, ve kterých mateřské školky nejsou, problémem, v menších základních školách zřízených obcemi je naopak kapacita trvale nevyužita, což je dáno tím, že řada rodičů preferuje vzdělávání svých dětí na větších školách, protože kvalitě výuky v malotřídkách nevěří nebo vyvstávají problémy s dopravou dětí atd. Kvůli nevyužitým kapacitám malých škol se zvyšuje jejich finanční náročnost na provoz pro obce, a stoupají tak nároky na jejich udržitelnost. Třetím problémem s tímto souvisejícím pak bývá zajištění vybavení školy, aby odpovídalo aktuálním standardům. Čtvrtým problémem je, že některé ze škol (i školek) na území regionu potřebují, nebo budou potřebovat rekonstrukci, ať už kvůli stáří

budov nebo novým zpříšňujícím se nařízením. Nicméně na rekonstrukci většinou zřizovatelé nemají dostatek finančních prostředků. Pátým problémem je, že základním školám zřízeným obcemi hrozí redukce ze strany státu. Následným, šestým problémem je, že je ve školách nutné vytvořit fungující, stálý a kvalitní tým učitelů. Nicméně toto ohrožuje fluktuace zaměstnanců, nutnost aprobační a další faktory.

Problém se školskými zařízeními pomůže řešit financování z IROP SC 2.4.

Obyvatelé dlouhodobě nezaměstnaní a bez praxe

V Pardubickém kraji je z celorepublikového hlediska nezaměstnanost nižší, ale přesto je jako všude jinde nezaměstnanost vážným problémem, zvláště u dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel či obyvatel bez praxe.

Jednou z možností, jak těmto lidem pomoci a zároveň pomoci obcím při jejich běžném chodu, na který není často dostatek finančních prostředků, jsou pracovní místa podporovaná úřadem práce. To, že takto vytvořená pracovní místa mají smysl, ukazuje dobrá zkušenost jak na straně obcí, tak takto zaměstnaných obyvatel. Bohužel i tady existují úskalí v podobě nepružné administrativy, která je tvořena většinou pro města a nerespektuje potřeby malých obcí (např. kvóty, omezení).

Dalšími možnostmi jsou např. stáže, které by dopomohly absolventům k získání praxe, a ostatním nezaměstnaným by mohly pomoci k uplatnění na trhu práce, v oblastech, o které je zájem mezi zaměstnavateli, ale není dostatek zaměstnanců.

Problém nezaměstnanosti lze řešit financováním z PRV podporou zemědělství, IROP SC 2.2 a OPZ 2.3.1.

Drahé a nevyužité energie

Problém drahých energií není v žádném případě problémem pouze MAS Regionu Kunětické hory, avšak je to problém, který zhoršuje podmínky pro podnikání (i pro běžné občany).

Na území regionu se také nachází tepelná Elektrárna Opatovice, a.s., jejíž teplo, které produkuje, není v regionu využíváno.

Úbytek obyvatel v produktivním věku

Socioekonomická analýza ukazuje, že na území regionu dochází k poklesu obyvatel v produktivním věku, přestože počet obyvatel v regionu stále stoupá, což je dáno částečně nárůstem obyvatel do 15 let a obyvatel nad 65 let a částečně migrací obyvatel, kam spadá i výše zmíněný odliv mladých a kvalifikovaných lidí do měst. Z toho vyplývá řada již zmíněných problémů, jako potíže s umístěním dětí ve školách, problémy s péčí o seniory, zvláště pokud nejsou soběstační a nedostatek míst v DPS. Mezi problémy, které se vážou konkrétně k úbytku obyvatel v produktivním věku, patří především ten, že právě obyvatelé v produktivním věku jsou největší hybnou silou regionu. Ačkoli úbytek není za region jako celek nijak markantní, lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat, což by mohlo jednotlivým obcím regionu v budoucnu způsobit nemalé potíže na úrovni společenské i ekonomické.

Hrozba vzniku sociálně vyloučených lokalit

MAS Region Kunětické hory nemá oblast žádné výrazné sociálně vyloučené lokality. Největší podmínky pro vznik vyloučené lokality má obec Dřítěč.

Na základě seznamu obyvatel, kteří jsou v ČR ohroženi sociálním vyloučením (příjmové skupiny obyvatel; dlouhodobě nezaměstnaní /opakovaně nezaměstnaní/; v nepříznivé sociální situaci žijící rodiny, děti, mládež; osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a v jejich okolí; lidé bez domova; senioři, osoby se zdravotním postižením; etnické menšiny /zejména Romové/; osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách; osoby opouštějící ústavní zařízení nebo

zařízení výkonu trestu), který v březnu 2015 zveřejnila Agentura pro sociální začleňování se však v regionu nachází skupiny obyvatel, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením. Většinou se jedná o individuální případy, které by se však neměly podceňovat.

Další hrozbou, která může vést k vzniku sociálně vyloučených lokalit je vykupování nemovitostí za účelem vytvoření sociálně vyloučené lokality.

Problém lze řešit financováním z IROP 2.1, 2.2 a OP Z 2.3.1.

Fluktuace lidí v komunitních aktivitách

Problém fluktuace lidí je zde míněn především z hlediska práce v rámci komunitních aktivit jako jsou dobrovolnictví, činnosti pro obce nebo jejich příspěvkové organizace. Je to dáno složitostí, náročností i nedoceněním této práce. V důsledku fluktuace však nelze vytvořit stabilní a plně fungující tým lidí, který by se komunitními aktivitami zabýval.

Problém lze řešit financováním z IROP 2.1 a OP Z 2.3.1.

Přírodní vlivy – záplavy a eroze

S přírodními vlivy se na území regionu potýkají především zemědělci. Jedná se v první řadě o lokální záplavy orné půdy a také o erozi úrodné půdy, kvůli čemuž dochází ke snížení výnosnosti půdy a menší konkurenceschopnosti zemědělců.

Problém lze řešit podporou zemědělské činnosti prostřednictvím PRV.

Nedostatečné informace a propagace turistického ruchu

Z analýzy MAS Regionu Kunětické hory vyplynulo, že pro zvýšení cestovního ruchu v regionu, je zcela nedostatečná propagace regionu, která se v současné době zaměřuje prvořadě na středověký hrad Kunětická hora a jeho blízké okolí, a neinformuje tak návštěvníky i rezidenty o všech možnostech, které region nabízí. Obdobné je to i u místních podnikatelů a investorů, které nemají přehled o možnostech podnikání a jiných investicích na území regionu.

MAS RKH se tuto situaci rozhodla řešit využitím vlastních prostředků směřujícím k podpoře cestovního ruchu. Důkazem tohoto je i projekt Kraj Pernštejnů. Zároveň MAS RKH navázala spolupráci s ostatními významnými aktéry v oblasti cestovního ruchu a podílí se na formování destinačního managementu.

Nedostatečná síť cyklostezek

Území regionu díky své poloze a krajině vybízí k volnočasovým aktivitám, mezi něž patří ve značné míře i cyklistika. V území se nachází poměrně hustá síť cyklotras, které však vedou převážně po místních komunikacích, a nejsou tak z hlediska bezpečnosti vhodné např. pro pohyb seniorů a rodin s dětmi. Cyklostezek jako takových v regionu do současné doby nebylo vybudováno dostatečné množství a často tyto cyklostezky nevytvářejí uzavřený okruh, ale končí v podstatě „v polích“ a navazují cyklotrasou. Tento problém nenastává pouze při relaxačních činnostech, ale je třeba jej řešit i v souvislosti dostupnosti obyvatel do zaměstnání. Problém lze řešit z IROP SC 1.2.

Nevyužití potenciálu aktivního a šetrné turistiky

Jak ukazuje analýza, MAS Region Kunětické hory není v současnosti příliš atraktivní z hlediska dlouhodobých pobytů, nicméně díky svému umístění v polabské oblasti a poloze mezi dvěma krajskými městy má velký potenciál pro krátkodobé pobyty a aktivní, šetrnou a příměstskou turistiku. Tento potenciál však není příliš využit. Chybí především hipostezky, kvalitní síť cyklostezek, návazné služby pro cyklisty, jezdce na koni, matky s dětmi, multifunkční sportoviště, parkovací plochy v místech turistických atrakcí a informace. Nevyužitý je i potenciál agroturistiky a malé říční plavby. V dnešní době roste poptávka po akcích pro děti, ani tato příležitost není

dostatečně využita. V regionu se sice koná řada tradičních akcí, některé určené především dětem, ale tyto akce jsou převážně lokálního rázu. Hrozbou pro cestovní ruch v této oblasti jsou špatné či zastaralé značení tras a nedostatečně rozvinuté služby a jejich kvalita, nárůst kriminality, ničení lesů a vznik černých skládek, které by hyzdily krajinu, která je při aktivní i šetrné turistice významným lákadlem a také nárůst konkurence ostatních regionů.

MAS RKH se významně podílí na rozvoji cestovního ruchu i destinačního managementu. Sama pořádá několik regionálních akcí a mnoha dalších se podílí jako partner. Zároveň se zabývá i vydáváním propagačních materiálů, které hradí z vlastních prostředků.

Problém by šel dále částečně řešit podporou agroturistiky z PRV.

Malé povědomí o regionálním značení

Jednou z možností propagace regionu a zároveň podpoře podnikání je regionální značení (KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt). Ačkoli se regionální značky mohou opírat o desetiletou historii postavenou na silném vizuálu a jednotných pravidlech, jejich dosavadní slabinou je malá obecná známost, která přímo souvisí s omezenými finančními prostředky, které byly v porovnání s jinými, státem dotovanými systémy, doposud věnovány na zviditelňování jednotlivých značek.

MAS KH na řešení tohoto problému vynakládá vlastní zdroje finanční i lidské. Problém lze dále řešit podporou KDŘ z PRV.

Malé množství kvalitně zpracovaných projektů

Pro úspěšný projekt jsou důležité správné a úplné informace, komunikace, dostatek finančních prostředků a kvalitně zpracovaný návrh projektů a samozřejmě jeho realizace. Bohužel plnění těchto skutečností je ztížené nutností předfinancování řady projektů, špatnou komunikací s úřady, zdlouhavou a náročnou administrací.

Problém lze částečně řešit podporou činnosti MAS z IROP 4.2.

Hrozba ekonomické recese

Cestovní ruch se odvíjí i z faktu, v jakém stavu se nachází ekonomika státu. Pokud obyvatelé regionu, či jeho návštěvníci nebudou mít zaměstnání, nebo bude hrozit jeho reálná ztráta, budou mít nízké důchody, bude se snižovat celkový standard života obyvatel, lze předpokládat i snížení zájmu o turistický ruch a tedy jeho útlum jak na návštěvnosti, tak na poskytovaných službách.

(ne)Spolupráce mezi podnikatelským, neziskovým a veřejným sektorem

Na území MAS Regionu Kunětické hory se obce naučily spolu hovořit o svých problémech a zkušenostech v rámci svých svazků. Nicméně spolupráce mezi ziskovými, neziskovými subjekty a veřejnou správou značně pokulhává, což má vliv především na zbytečně vysokou finanční náročnost při uskutečňování projektů.

Problém lze řešit v rámci navázání spolupráce přes PRV a dále zavedením neformální spolupráce za pomoci síťování území s přispěním MAS jako prostředníka.

Nesprávně vedené odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je pro každou obec značným finančním zatížením, které navyšuje skutečnost, že velká část obyvatel netřídí odpad vůbec, nebo jen částečně. Navíc poctivě třídící obyvatele je v současnosti obtížné od ostatních obyvatel účinně odlišit, a tak je zvýhodnit. Není účelné ani plošné zdražování služeb svozu odpadu, které by některé občany mohlo vést k zakládání černých skládek nebo k pálení odpadů. Také je třeba upozornit na skutečnost, že spousta převážně starších občanů neví, jak správně třídí odpad. Finanční zatížení lze kromě třídění odpadu snížit i meziobecní

spoluprací, která povede k usměrňování ceny za odvoz odpadu a v případě bioodpadů spolupráce s místními podnikateli (zemědělci).

2.4.2 Analýza potřeb

Výstavba společenského zázemí obcí, sportovišť a multifunkčních objektů

V regionu dochází k růstu zájmu o kulturní život, což dosvědčuje zakládání různých zájmových občanských spolků a pořádání tradičních a zábavních kulturních akcí napříč regionem. Tento zájem je důležité udržet a zapojit lidi včetně dětí do života regionu co nejvíce, už jen proto, aby si k němu obyvatelé vytvořili kladný vztah, a snížila se tak migrace. Jedním z prostředků, jak kulturní život v jednotlivých obcích podpořit, je vytvoření zázemí pro tyto aktivity.

Nedostatek vybavených multifunkčních sportovišť je dalším nedostatkem regionu. Vyřešení tohoto problému by nejen zlepšilo kvalitu života v oblasti, ale pomohlo by řešit i další problémy jako např. nedostatek akcí pro děti, o které je mezi obyvateli (převážně rodinami s dětmi) zájem, protože vylepšením současných sportovišť, popř. založením sportoviště v obci by vznikl venkovní prostor pro konání těchto akcí. Při správném využití sportovišť by tyto plochy pak mohly přispět k podpoře cestovního ruchu.

Sportoviště řeší společenské zázemí obcí jen z poloviny, ne všechny činnosti lze pořádát pod širým nebem, o počasí nemluvě. Řešením by byly multifunkční objekty, které by v jedné budově poskytovaly společenské zázemí občanům a zároveň by zde mohly být prostory obecního úřadu a další základní služby, čímž by se podpořila i občanská vybavenost. Provoz takového objektu by byl výhodnější, než udržování více samostatných objektů. Při dobře promyšleném používání takového objektu by také mohlo docházet ke sdílení místností. Jako příklad lze uvést prostory, které se ve vyhrazených časech stanou klubovnou občanského spolku, učebnou a dále zasedací místností zastupitelstva či jinými aktivitami, díky čemuž budou prostory plně využity.

Dětská hřiště by šla částečně podpořit úpravou venkovních prostor při navýšení kapacity mateřských škol z IROP 2.4.

Výsadba veřejné zeleně, pořízení mobiliářů, budování parků a jejich údržba

Aby se obyvatelé v regionu cítili dobře a měli možnost posilovat vztah nejen ke svým obcím, ale i k sobě navzájem, je potřeba příjemné prostředí na „neutrální“ půdě. Jedním z prostředků, jak toho docílit, je vybudování parků, parčíků a další zeleně a vhodné rozmístění mobiliáře, na kterém by mohli obyvatelé regionu, resp. návštěvníci společně relaxovat a komunikovat.

Aby nakonec veřejná zeleň nepoškozovala vzhled regionu místo, aby ho vylepšovala, je nutná její údržba, k čemuž je nutná technika a pracovníci. Tito pracovníci by mohli být zaměstnáni za podpory či spoluúčasti úřadu práce z řad dlouhodobě nezaměstnaných, tím by se pomohlo i k snížení nezaměstnanosti v regionu. Další možností jak pečovat o údržbu je užší spolupráce obcí se ziskovou a neziskovou sférou.

Jako jistou připadanou hodnotu zvýšení veřejné zeleně v regionu lze chápat i zvýšení absorpce půdy vod při vydatných deštích, při tropických teplotách naopak dochází díky zeleni (stromům) ke zvlhčování vzduchu.

Výsadba zeleně by šla řešit přes individuální projekty v OP Životní prostředí. Údržbu lze podpořit prostřednictvím OP Z.

Obnova krajinného rázu a údržba prvků v krajině

Obnova krajinného rázu a údržba prvků v krajině souvisí s předchozí potřebou, ačkoli zde se jedná o okolí obcí včetně zeleně podél komunikací a údržby lesnické infrastruktury, protože i to je pro život v regionu a turistický ruch důležité.

Jako staronový prvek krajiny by mohly být vysázeny ovocné aleje podél cyklistických stezek, což by také přispělo turistickému ruchu, protože taková cyklostezka by návštěvníkům nabízela i něco více než „jen“ přírodu, ale mohli by se na plodech stromů i občerstvit.

Potřebu lze částečně řešit jako doplňující projekt k výstavbě cyklostezek z IROP SC 1.2. a prostřednictvím PRV.

Zajištění operativní dopravní obslužnosti

Venkovské prostředí má své nepopíratelné klady, ale přímo v blízkosti bydliště, které se nachází mimo město, se shání zaměstnání, školy a některé služby velmi obtížně, a proto je zvláště ve venkovských oblastech nezbytností být mobilní, k čemuž převážná většina obyvatel menších obcí využívá svůj automobil. To má však velké úskalí, neboť narůstající automobilová doprava je výrazným zdrojem znečištění ovzduší. Proto je důležité vytvořit takový systém dopravní obslužnosti, aby obyvatelé začali více využívat hromadné dopravní prostředky. Zlepšením dopravní obslužnosti by tak nejen došlo nejen k zmírnění poškozování životního prostředí, ale podpořila by se i kladná migrace do regionu a bezpečnost v něm.

Potřebu lze částečně řešit v rámci IROP SC 1.2. V době vzniku strategie se však projevil nezáměr subjektů v území o podporu nákupu nízkoemisních a bezemisních vozidel k zajištění dopravní obslužnosti prostřednictvím SCLLD.

Podpora třídění odpadu

V komunálním odpadu, který nechávají obce svážit a za který platí, se nachází spousta recyklovatelných surovin, za které by naopak obce dostávaly zapláceno. Je proto v zájmu obcí i životního prostředí třídění odpadu podporovat a hlavně nastavit systém, který bude občany k třídění motivovat. Nejúčinnější by pro obce byla schopnost rozeznat občany, kteří poctivě třídí a zvýhodnit je. Dalším vhodným nástrojem pro podporu třídění by mohla být osvětová činnost, která by občany naučila správně třídit, protože stále existuje skupina obyvatel, kteří se třídit odpad snaží, ale neumí to.

Podpora projektů pro seniory

Populace České republiky stárne a tento trend se nevyhýbá ani MAS Regionu Kunětické hory. Ačkoli stav péče o seniory v regionu není nikterak alarmující, je třeba předpokládat, že starších občanů, kteří ať už budou, nebo nebudou odkázáni na pomoc druhých, bude přibývat. Toto je skutečnost, se kterou se stát musí vyrovnat na všech svých úrovních. Na úrovni regionu se jedná o pomoc seniorům prožít svůj důchodový věk kvalitně. To především znamená:

- zajištění dostupnosti zdravotní péče (vytvoření odpovídajících prostor pro ordinaci, navýšení ordinčních hodin, zajištění mobility seniorů),
- zajištění základních potřeb (mobilita seniorů, místní obchody nebo pojízdné prodejny, pečovatelé a jiné služby pro seniory),
- zabránění vyčleňování seniorů ze života regionu (vzdělávání, zapojení seniorů do společenských a kulturních akcí, zájezdů atd.).

Tím by se vytvořila alternativa k DPS, které ani nemají dostatek volných míst, které by byly potřeba.

Region by se také zdařilou podporou seniorů stal atraktivnější pro stávající i potenciální obyvatele, protože každý jednou zestárne a současná nedořešená situace s důchodovým systémem nás nutí myslet stále více dopředu.

MAS RKH hodlá ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou Praha podporovat projekt Univerzit třetího věku.

Podpora služeb v obcích

Pro obce je důležité si své obyvatele udržet a udržet to se může stát jedině tehdy, pokud budou občané v obci spokojeni. MAS Region Kunětické hory má velký potenciál stát se oblastí vhodnou pro rezidenční bydlení a jako taková si musí své služby, které občanům nabízí nejen udržet, ale ideálně i je rozšířit, neboť zvláště v místních částech obcí základní služby často chybí.

Konkrétně se jedná o následující potřeby včetně služeb, které byly zmíněny výše (projekty pro seniory, dopravní obslužnost, služby pro sociálně znevýhodněné...): zachování prodejen základních potravin, resp. podpora pojízdnych prodejen, zachování pošt, knihoven, udržení malotřídnic základních škol, podpora školek, sociálních služeb, podpora rozvoje služeb finančních, pedikúry, kadeřnictví, podpora regionálních potravin.

Služby v rámci vzdělávání pomůže řešit financování z IROP SC 2.4., a rozvoj sociálních služeb pomůže řešit financování z IROP SC 2.1 a OP Z 2.3.1, podporovat prodejny regionálních potravin lze z PRV v rámci KDR.

Oprava technické infrastruktury

Ve velké části MAS Regionu Kunětické hory chybí splaškové kanalizace a kořenové ČOV, nebo je nutná jejich rekonstrukce. Už z hlediska životního prostředí je třeba zajistit nápravu.

V původní obecní zástavbě se často nachází zastaralý veřejný rozhlas a veřejné osvětlení, které je, nebo brzy bude nutné vyměnit. Přičemž obojí je z hlediska provozu obce nutností. Obnova vybavení by měla zároveň dopady na snížení rozdílů mezi novou a původní zástavbou některých obcí regionu.

Pro zvýšení konkurenceschopnosti regionu vůči ostatním z hlediska migrace i turistického ruchu a zvýšení bezpečnosti a plynulosti dopravy na silnicích je také nutné opravit místní komunikace a silnice III. třídy. K tomu se váže i dostavba dálnice R35 a obchvatů, které zamezí zvýšení provozu v obcích.

Ochrana životního prostředí

Pro kladnou migraci obyvatel a jejich zdraví a také pro přírodu jako takovou je potřeba se zasadit o co nejmenší zatěžování životního prostředí a s tím souvisejícím rozšiřováním zeleně a udržováním stávající, včetně podpory lesnictví.

V oblasti kvality ovzduší se jedná především o snížení silniční dopravy a podporu ekologických způsobů vytápění. V oblasti vod jde o vybudování kanalizačních systémů a kořenových ČOV a úpravu vodního režimu v krajině včetně zvyšování retence vody v krajině. V oblasti půd o zasažení se o jejich rovnoměrnější využívání, aby nedocházelo k jejich přetěžování, či naopak nevyužívání. Dále je potřeba zamezení erozi půd a tím pádem snižování jejich úrodnosti. V oblasti energetiky se jedná o podporu projektů využívajících obnovitelné a pro životní prostředí minimálně zatěžující zdroje, popřípadě o efektivnější využívání zdrojů stávajících.

Podporu lesnictví lze zajistit z PRV, k snížení dopravy může pomoci IROP SC 1.2.

Zajištění bezpečnosti v regionu

Je potřeba zajištění, resp. podpora bezpečnosti v regionu především z hlediska silničního provozu, katastrof a z hlediska kriminality, která narůstá. Bezpečnost na silnicích lze zajistit opravenými povrchy vozovek, správným a přehledným značením a policejními hlídkami. Kriminalitě lze předcházet řešením problémů sociálně vyloučených obyvatel, dlouhodobě nezaměstnaných a opět policejními hlídkami a bezpečnostními systémy. K řešení kriminálních činů by měly dopomoci záznamová zařízení jako např. fotopasti.

Bezpečnost v dopravě lze podpořit z IROP SC 1.2, ochranu před přírodními riziky a katastrofami lze podpořit z IROP SC 1.3. a snižovat kriminalitu lze podporou zaměstnanosti z OP Z.

Minimalizovat zápornou migraci a podporovat migraci kladnou

Snahou regionu je, aby z něj obyvatelé neutíkali, ale naopak do něho přicházeli. Aby se tohoto stavu docílilo, je nutnou podmínkou, aby jeho obyvatelé byli spokojeni. MAS Region Kunětické hory je klidný region venkovského typu, avšak v blízkosti dvou krajských měst. Této skutečnosti je třeba využít a podpořit tento potenciál regionu zajištěním výše zmiňovaných potřeb (např. vytvořit zázemí obcí, výsadba a údržba veřejné zeleně, podpora služeb pro obyvatele všech věkových kategorií, oprava technické infrastruktury atd.).

Podpora nových pracovních míst

Velkým kladem regionu je, že zde lidé chtějí pracovat. Proto je třeba z ekonomických i sociálních důvodů podporovat vznik nových pracovních míst.

Dobré zkušenosti obcí jsou s pracovníky, jejichž pracovní místo je dotované úřadem práce. Obce tak získají pracovníky, kteří jim pomáhají při jejich chodu a díky dotacím na místo se jedná i o finanční výpomoc obcím. Tyto finanční prostředky se pak mohou využít k potlačení jiných problémů tížících obce. Pro dlouhodobě nezaměstnané je to přínos nejen v řešení jejich finanční situace, ale získávají tak ztracené pracovní návyky a zároveň mohou příležitost využít jako startovací plochu pro získání místa nedotovaného. Aby tato dobrá zkušenost pokračovala, je samozřejmě potřeba získat dostatek finančních prostředků na vytvoření takovýchto míst, a proto je nutné zlepšit komunikaci mezi obecními úřady a úřady práce a více přihlížet i k zájmům venkovských oblastí a nezaměřovat se tolik na města.

Ke snižování nezaměstnanosti by mohla přispět i podpora turistického ruchu a sociálního podnikání, které by vytvořily pracovní místa na plné, či částečné úvazky. Dále je na místě podpora placených stáží pro mladé lidi z dotačních titulů na vzdělávání a kurzy.

Dále je potřeba podporovat vznik pracovních míst státem nedotovaných. Tato pracovní místa v regionu zajišťují především malé podniky a mikropodniky, resp. živnostníci, mimo region pak firmy z blízkých měst. Podporou podnikání proto lze docílit i tvorby nových pracovních míst a tím i snižování nezaměstnanosti v regionu.

Podporu v nezaměstnanosti lze řešit financováním z IROP SC 2.2 a OPZ 2.3.1 a z PRV podporou zemědělské činnosti.

Podpora podnikání vč. zemědělství

U služeb, které provozují soukromí podnikatelé nebo samy obce a zároveň patří do základní vybavenosti obcí, dochází kvůli blízkosti dvou krajských měst k jejich nerentabilitě, obcím proto nezbyvá než jejich provoz dotovat a podporovat, protože jsou pro udržení životní úrovně v obci nutné. To se týká především prodejen se základním zbožím, knihoven, kin, pošt apod. K dotování provozu jsou však nezbytné značné finanční prostředky.

V rámci území je nezbytné podporovat i další typy podnikání, protože jsou nedílnou součástí ekonomiky regionu a jejich podporou vznikají nové pracovní příležitosti, dochází k sekundárnímu rozvoji služeb v obci a ve výsledku přinášejí i příjmy do obecních rozpočtů. Možností, jak podnikatele v regionu podporovat, se nabízí celá řada:

- V regionu se nalézá množství nevyužívaných budov. Tyto budovy by mohly sloužit k zajištění administrativního zázemí pro nové i stávající firmy.
- Zapojení místních řemeslníků do činností obce.
- Poskytování relevantních informací.
- Propagace.
- Propojování podnikatelských aktivit.
- Podpora regionálních výrobců a jejich produktů.
- Podpora sociálního podnikání zvláště v oblastech, které by byly regionu prospěšné (např. služby pro seniory).

- Podpora spolupráce podnikatelů s Univerzitou Pardubice.
- Podpora projektů podporujících ochranu životního prostředí.
- Podpora vzniku a užívání nových technologií.
- Podpora obnovitelných zdrojů energie a efektivnější využívání stávajících.
- Vzdělávání.
- Propojování projektů.
- Poradenství atd.

Podpora zemědělských podnikatelů, výrobců potravin a krmiv je možné provádět za přispění PRV, IROP SC 2.2 a OP Z 2.3.1.

Podpora školství a vzdělávání

Je zapotřebí podporovat malotřídní základní školy zřizované obcemi. Tyto školy dlouhodobě nenaplnují své kapacity, přesto jejich fungování v obcích má pro obec i její obyvatelé nepopiratelný přínos. Dětem nabízejí rodinné zázemí a individuální přístup, který pomáhá dítěti rozvíjet jeho potenciál a lépe řešit jeho nedostatky, což je ve velkých kolektivech velmi obtížné (u každého jednotlivého dítěte nemožné). Dítě si tak mimo jiné vybuduje ke škole jako takové už od útlých let kladný vztah. Školy v obcích jsou také jednou z významných hybných sil společenského života. Nejdůležitější pro tyto školy je, aby nedocházelo k jejich násilnému rušení a naopak se podpořila jejich image vzdělávací instituce, která se kvalitou vyrovná městským školám a kterou dokonce v určitých směrech i předčí. Nutná je tedy i podpora kvalitního vybavení a vytvoření odpovídajících prostor pro kvalitní výuku, která odpovídá současným trendům.

Díky zvýšené porodnosti v posledních letech vyvstává problém nedostatku volných míst pro děti v mateřských školách. Situaci by pomohla výstavba nových školek v regionu, popř. rozšíření stávajících, nicméně s tím se pojí problém, co s takovými školkami, pokud se počet dětí sníží a nebudou naplněny jejich kapacity. U již existujících školek (zvláště u škol) lze tento problém řešit využíváním prostor pro komunitní funkce (kurzy pro nezaměstnané, seniory a jiné sociální služby, předčítání, hry atd.).

Vzdělávání se netýká pouze dětí a mládeže, ale je celoživotním údělem všech, kteří chtějí v současné společnosti uspět. Proto by se měl region zasadit o podporu celoživotního vzdělávání pro všechny věkové kategorie. U dětí a mládeže se kromě školního vzdělání jedná o podporu zájmových činností, resp. kroužků. U ekonomicky aktivních obyvatel jde především o semináře, kurzy a u seniorů o univerzity 3. věku. Tímto systémem by došlo i k podpoře volnočasových aktivit obyvatel regionu. Právě tyto činnosti by mohly být uskutečňovány prostřednictvím škol, díky čemuž by byly jejich celkové možnosti lépe využity a pro obce by se staly udržitelnějšími a fluktuace pracovníků zapojených v komunitních aktivitách by se mohla snížit. Zapojení by mohli být i místní řemeslníci, podnikatelé a pamětníci, kteří tak mohou předat, resp. propagovat své zkušenosti a rozšířit obzory ostatním obyvatelům. Využít lze i spolupráci s univerzitou, středními školami v blízkých městech a dalšími institucemi.

Školství a vzdělávání lze podpořit z IROP SC 2.4, komunitní aktivity částečně z IROP SC 2.1 a u cílových skupin i z OP Z 2.3.1.

Propagace turistického ruchu

Ke zvýšení turistického ruchu je zapotřebí promyšlenější, resp. účinnější a masivnější propagace turistických atrakcí a aktivit, které MAS Region Kunětické hory nabízí včetně zvýšení povědomí, co to vlastně MAS Region Kunětické hory je, aby mohla úspěšně naplňovat vytyčené cíle.

Na území regionu se nachází jediné informační centrum, a to IC Děda Vševeda v Perníkové chaloupce. Další turistické centrum je v Pardubicích, s nímž se od roku 2015 začala rozvíjet velmi

slibná spolupráce zaměřená na propagaci Regionu Kunětické hory v rámci Turistické oblasti Pardubicko. V rámci tohoto je žádoucí navázat spolupráci s dalšími IC v okolních městech a vytipovanými subjekty především v regionu a jeho blízkém okolí (např. restaurační zařízení a hotely), které by nabízely zájemcům vhodné tipy na výlety na území MAS Regionu Kunětické hory. V rámci zvyšování povědomí o možnostech regionu mezi jeho obyvateli byla zahájena spolupráce s místními obecními úřady. Spolu s tím je plánována tvorba nových propagačních materiálů.

Kvůli nedostatku výrazných kulturních památek je vhodné turistům nabízet celé produktové balíčky aktivit diferencované na různé zájmové skupiny obyvatel, které obsáhnou možnosti, jež region nabízí včetně regionálních produktů, a změnit tak image regionu jako turisticky nezajímavého.

MAS RKH ve spolupráci s obcemi a Pardubicemi za využití vlastních prostředků by ráda podpořila pozvednutí úrovně cestovního ruchu v regionu.

Příměstská turistika

To, že MAS Region Kunětické hory leží mezi dvěma krajskými městy (Pardubice a Hradec Králové), bylo v textu strategie zmiňováno již mnohokrát, důvodem je, že tento fakt je pro region důležitý, ne-li zásadní, jelikož je zdrojem mnoha vzájemných interakcí měst a regionu, ať už pozitivních (poskytuje vyšší koncentraci pracovních příležitostí, MHD, dostupnost středních a vysokých škol, blízkost nemocnic atd.), či negativních (velká konkurence pro podnikatele v regionu, způsobuje odliv mladých kvalifikovaných pracovníků atd.). Další zásadní skutečností je metropolitní aglomerace Hradec Králové – Pardubice, kam celá oblast regionu spadá. V současné době aglomerace pracuje na strategii ITI (Integrované teritoriální investice), na níž region s aglomerací spolupracuje, aby byla strategie ITI pro region pozitivem nikoli negativem.

Je ve vlastním zájmu regionu vliv Pardubic a ostatních blízkých měst maximálně využít ve svůj prospěch a zároveň zvýšit konkurenceschopnost vůči městům. Jinými slovy zajistit, aby nedocházelo pouze k ovlivňování regionu městy, ale i naopak, aby region pozitivně ovlivňoval města, a to hlavně skrze turistický ruch, neboť ve městech žije spousta potenciálních návštěvníků regionu a tento fakt byl doposud značně přehlížen.

Příměstská turistika, jejíž cílovou skupinou jsou obyvatelé měst, má charakter především odpoledních a jednodenních návštěv a zasahuje různorodou škálu skupin obyvatel s odlišnými zájmy (dospělí, rodiny s dětmi, senioři, firemní týmy, školy atd.). Pro tyto skupiny mohou být vytvořeny produktové balíčky na míru tak, aby pro obyvatelé měst byla návštěva regionu (a to i opakovaná) lákavá.

Příměstská turistika v rámci agroturistiky by šla částečně řešit podporou z PRV, příměstské tábory podporou z OP Z 2.3.1.

Efektivnější využití turistického potenciálu regionu

MAS Region Kunětické hory je díky své krajině a poloze vhodným místem pro aktivní, šetrnou a příměstskou turistiku. Podpořením této turistiky by došlo i k podpoření volnočasových aktivit pro obyvatele regionu a vytvoření pracovních příležitostí pro podnikatele i zaměstnance. Vysoký potenciál má region především v cykloturistice, agroturistice, hipoturistice a malé říční plavbě.

Cyklistika v regionu neslouží jen pro ukrácení volné chvíle, jako prostředek k navštívení zajímavostí regionu a podpoře turismu a návazných služeb, ale je to také významná alternativa k motorové dopravě, protože motorová doprava stále více ohrožuje kvalitu ovzduší. Dostatečná síť cyklostezek by tak mimo podpory cestovního ruchu dopomohla i k zvýšení počtu obyvatel, kteří se za prací, popř. školou vydávají na kole, a taktéž ke zvýšení bezpečnosti těchto obyvatel při pohybu do zaměstnání a zlepšení plynulosti provozu.

Agroturistika, hipoturistika a environmentální výchova jsou prostředkem, jak nabídnout návštěvníkům nové zážitky a naučit je novým věcem, včetně správného chování k přírodě a přístupu ke zvířatům.

Ačkoli je část Labe, která protéká MAS Regionem Kunětické hory, vhodná pro malou říční plavbu, je využita pouze minimálně. V této oblasti se tak nabízí velký prostor pro podnikatelské aktivity. Stejně tak se dají efektivněji využít i ostatní vodní plochy v regionu.

Ruku v ruce s aktivní dovolenou jdou relaxační pobyty, které by pomohly v odreagování a odpočinku. Relaxační pobyty by také pomohly prodloužit dobu, kterou jsou turisté ochotni v regionu strávit, protože dosud převažují jednodenní turistika a krátkodobé pobyty. I v oblasti relaxačních pobytů je prostor pro podnikatelské aktivity a pokud by byly součástí produktových balíčků, mělo by to pozitivní účinky pro návštěvníky, podnikatele i samotnou snahu zvýšit turistický ruch v regionu.

Jelikož region nemá až na hrad Kunětickou horu výrazné kulturní památky, je zapotřebí nejen zvyšovat povědomí o těch méně výrazných, které přesto stojí za pozornost, ale vytvářet i nové atrakce a zážitkové aktivity včetně naučných stezek, které mohou jednotlivé zajímavosti regionu propojovat, podporovat prodej regionálních produktů a využít maximálně písňiky a vodní plochy v oblasti.

Agroturistiku lze podpořit z PRV. Z IROP SC 1.2 lze podpořit cyklostezky, ale nikoliv v rámci turistiky. Prvořadou aktivitou pro podporu cyklostezek je nutnost přepravy obyvatel za prací, do škol a za službami.

Rozvoj služeb v oblasti turistického ruchu včetně návazných

V analýze problémů, uvedené výše, je nastíněn problém absence návaznosti některých služeb v rámci cestovního ruchu a volnočasových aktivit. Tento nedostatek je zásadní, protože právě návazné služby, jejich kvalita a organizace vylepšují, či zhoršují pohled návštěvníků na atraktivitu celého regionu. Proto je žádoucí investovat do parkovacích ploch, odpočinkových zón, sociálního zařízení, občerstvení, půjčoven vybavení v oblasti jezdeckých chovatelských potřeb a jiných.

Co se týče samotné cykloturistiky, pěší turistiky a dalších činností, je jasné, že jejich atraktivita v regionu by stoupla nejen jejich rozšířením a vytvořením návazných služeb, ale podpořilo by je i vybudováním obecních sadů a alejí různorodých dřevin, včetně ovocných, podél relaxačních tras. To, že by si turisté i místní mohli natrhat čerstvé ovoce, by byla jistě přidaná hodnota.

Další nezbytností pro zvýšení kvality cestovního ruchu v regionu je udržování stávajících atraktivit regionu (kulturní památky, technické památky, zajímavosti, koupaliště atd.). Dále je nutné zajistit tam, kde chybí, správné značení tras, informační panely, kvalitní restaurační a rozšířené ubytovací služby, včetně kempů, kulturní centra, služby pro matky s dětmi a další služby a aktivity zaměřené na různé skupiny obyvatel (důchodci, školy, kluby, firemní kolektivy atd.).

Podpora značky KRAJ PERNŠTEJNŮ

K dalším možnostem zlepšení služeb regionu, které budou mít příznivé dopady i na místní obyvatelstvo, je podpora prodeje místních produktů (značka KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt) včetně prodeje „ze dvora“. Poptávka po místních produktech roste. Využitím tohoto trendu by se podpořili místní producenti, obyvatelé regionu by měli k dispozici širší škálu kvalitních výrobků a pro návštěvníky by to mohl být zajímavý suvenýr z cesty, a to i v případě potravin.

Aby potenciál regionální značky mohl být plně využit, je zapotřebí její zviditelnění, k čemuž jsou zapotřebí finanční prostředky. Dále je možné hledat rezervy uvnitř stávajícího systému, stavět na předchozích zkušenostech a soustředit se na co možná nejefektivnější cesty využívání potenciálu značky jako takové i jejich jednotlivých držitelů, a to v oblasti propagace, marketingu, vzdělávání, přímé podpoře a kontrole kvality.

V oblasti propagace je potřeba zhodnotit dosavadní formy (web, katalog, noviny) a optimalizovat jejich obsah, formu i způsob distribuce. V segmentu elektronické komunikace se soustředit na aktuálnost informací, využívat sociální sítě (zejména Facebook). Prezentace zaměřit na producenty (osoby), nikoliv produkty. Dále lze využít nové formy propagace:

- spolupráce s regionálními a profesními médii – publikování konkrétních příběhů,
- využívání rodinných internetových portálů k propagaci akcí,

- organizace dílen a zážitkových akcí zaměřených na poznávání konkrétních oborů.

V oblasti marketingu je potřeba využít příznivé situace zvýšeného zájmu o domácí produkty (zejména potraviny) na jedné straně a zároveň eliminovat i stále častěji se vyskytujícími pokusy o zneužití důvěry spotřebitelů. Regionální koordinátor musí využívat svých kontaktů na všechny výrobce a fungovat jako prostředník mezi producenty a dalšími zpracovateli a obchodníky. Nabízejí se různé formy spolupráce:

- organizace exkurzí k výrobcům pro majitele farmářských obchodů nebo restaurací; obchodníci mají často problém komunikovat s malými výrobci, osobní zážitek může pomoci odbourat bariéry na obou stranách a inspirovat k rozšíření sortimentu a výrobce případně i k modifikaci produkce.
- podpora dodavatelsko-odběratelských vztahů – hromadné zásobování prodejních míst, organizace bedýnkového prodeje.
- asistence s vytvořením odbytového družstva (za předpokladu zájmu producentů).
- řešení obalů – skloubení povinného informování s prezentací regionální značky.
- jednání s obchodními řetězci o možné spolupráci, tj. vymezení prodejní plochy pro lokální výrobce.
- zprostředkování nabídky místních produktů v rámci regionu, tj. na kraj, města, obce, příspěvkové organizace.
- spolupráce se školami (např. při dodávkách pro školní jídelny, ale i při projektovém vyučování).
- zavedení zákaznických karet, dárkových poukázek, akce typu „neomezené konzumace“ – vhodné pro propagaci regionální gastronomie.

Zejména začínající podnikatelé často nemají dostatečné povědomí zejména o formálních náležitostech, které platná legislativa ukládá jejich typu produkce. V rámci značky lze realizovat různé formy vzdělávání a zprostředkování informací – od publikování ověřených informací v tištěné nebo elektronické podobě až po intenzivní školení. Konkrétní vzdělávací produkty se mohou zaměřit na následující okruhy:

- začínáme s podnikáním – podnikatelské minimum pro potravináře, výrobce hraček, výrobce alkoholických nápojů.
- propagační minimum – konkrétní návody pro prezentaci firmy na internetu, sociálních sítích, o významu kvalitní fotografie apod.
- sdílení zkušeností formou síťování podnikatelů – pořádání setkání k výměně zkušeností, podpora peer-to-peer konzultací.
- hledání dalších společných témat a budování image regionu – prezentace historie a kulturního bohatství regionu jako inspirace pro prezentaci konkrétních produktů.

Koordinátor regionální značky může synergicky využít své působení jako MAS pro aktivní práci s podnikateli při přípravě jejich projektových záměrů. Značku je možné využívat jako platformu pro vzájemnou spolupráci a podporu výrobců. Náměty pro projekty by mohly být následující:

- vybudování společné potravinářské provozovny jako řešení pro začínající výrobce potravin (ideální např. pro zpracování ovoce, tj. marmelády, sirupy), která splňuje hygienické normy, a její pronájem jednotlivými producentům.
- aplikace konceptu „lokální měny“ – tj. vytvoření stabilní sítě odběratelů.
- vybudování svépomocného sdružení či družstva – společná propagace, nabídka turistických balíčků apod.

Hlavní význam regionální značky je v záruce skutečné kvality a původnosti produktu. Trvalé zachování vysoké prestiže regionálních značek vyžaduje zvýšený důraz na sledování kvalitativních kritérií, a to jak ve fázi udělování značky, tak po celou dobu jejího užívání jednotlivými držiteli. Průběžně je nutné sledovat zejména:

- soulad s technickými a hygienickými předpisy a normami.
- složení produktů s preferencí místních surovin.
- kvalitu provedení.
- úroveň prezentace (obaly, forma prodeje).
- práci se značkou a její optimální zviditelňování.

Rozvoj regionálních výrobců lze částečně podpořit v rámci KDR a sdílení strojů a zařízení z PRV.

Podpora volnočasových aktivit

Volnočasové aktivity mají příznivý vliv na život v obci i turistický ruch a při určitých činnostech (cyklistika, jezdeckví, výlety, zábavné akce atd.) spolu splývají. Proto je zapotřebí rozlišovat, jaké volnočasové aktivity jsou zamýšleny výhradně pro obyvatelstvo regionu a které jsou vhodné pro obojí, a z toho při jejich konání vycházet.

Pro místní obyvatelstvo jsou v rámci volnočasových aktivit zamýšleny především akce místního rázu a zájmové kroužky (cvičení, dílny, vzdělávací kurzy aj.). Zde je zapotřebí především zajištění zázemí, lektorů a pomůcek.

Obyvatel regionu a návštěvníků se týkají výše uvedené atraktivita a aktivity regionu, přičemž je vhodné v této části zdůraznit zábavné akce širšího rázu. Není zde myšleno ani tak pořádání festivalů, jako spíše akcí, které zaujmou obyvatele z okolních měst včetně pořádání akcí pro děti, po kterých se zvyšuje poptávka.

MAS RKH se snaží o podporu volnočasových aktivit z vlastních zdrojů. Dále je podpora volnočasových aktivit možná pouze jako součást komunitní činnosti z OP Z 2.3.1 a IROP 2.1.

Trvale zlepšovat činnost samosprávy

V průběhu přípravy této strategie v letech 2014-2015 se v diskusích a setkáních v regionu stále častěji ukazovalo, že problémy a příležitosti se netýkají jen jednotlivých věcných stránek života v obcích (jako je doprava, služby, vzdělávání atd.), ale také fungování místní veřejné správy.

To zahrnuje např.:

- nutnost neustálého vzdělávání pracovníků městských a obecních úřadů i volených zastupitelů,
- náhradu zastaralé informační techniky na úradech některých obcí,
- koordinované a integrované využívání fondů EU pomocí SCLLD (s pomocí MAS),
- přetrvává složitá administrativa spojená s rizikem nesprávného čerpání dotací,
- zvyšování informovanosti a zapojení občanů do správy obcí, do přípravy důležitých rozhodnutí, ale také do volených orgánů a pracovních skupin MAS.

Koordinaci a integrované využívání fondů EU pomocí SCLLD a animační činnost MAS podporuje IROP SC 4.2.

Rozvíjet spolupráci místních subjektů, mezi sektory i mimo region

Spolupráce mezi obcemi regionu existuje, a to především díky dvěma místně působícím mikroregionům (Svazek obcí pod Kunětickou horou, Svazek obcí Loučná), je ji však třeba podporovat. Tím spíše, že v důsledku konání komunálních voleb dochází ke změnám alespoň části zastupitelstva, které je vždy třeba do fungování regionu zasvětit. Dále je třeba prohlubovat vztahy obyvatel obcí k místům svého bydliště a i zde nastolit stálou a přínosnou komunikaci vůči oběma stranám, resp. spolupráci.

Velké mezery ve spolupráci mají veřejný, ziskový a neziskový sektor (mezisektorová spolupráce), protože tyto sektory spolu víceméně ani nekomunikují, což ztěžuje, duplikuje a zdražuje řadu projektů. Z tohoto důvodu je nutností spolupráci mezi sektory i v rámci sektorů navázat a podporovat, čímž by se následně zvýšila úspěšnost projektů. Propojování projektů by snížilo jejich finanční náročnost a v neposlední řadě by byla podpořena činnost jednotlivých sektorů (např. služby v obcích, cestovní ruch, činnosti živnostníků).

Největší potenciál pro navázání mezisektorové spolupráce má místní akční skupina a veřejná správa. To zahrnuje tyto skutečnosti:

- v regionu je mnoho podnikatelských i nepodnikatelských subjektů, které chtějí vzájemně spolupracovat (plné využití CLLD).
- pro obce možnost snižovat výdaje na provoz (např. společnými aukcemi energií) a propojení, resp. sloučení některých činností za účelem snížení nákladů (např. v péči o bytový fond a lesní fond, v technických službách, v komunitním kompostování atd.).
- k zajištění služeb pro provozování cestovního ruchu a volnočasových aktivit a jejich podpoře je zapotřebí užší spolupráce s místními podnikateli a investory, spolupráce s informačními centry a obecními úřady a s místními spolky.
- všestrannou podporu a využívání je třeba směřovat na samotnou místní akční skupinu, která může účinně: a) iniciovat nové aktivity a projekty v regionu; b) koordinovat záměry více obcí, více podnikatelských subjektů apod.; c) poradensky působit ve věci financování záměrů místních subjektů; d) zajišťovat servis pro zájemce, žadatele a příjemce podpory z operačních programů (jde o rozšíření základní animační funkce MAS).

Spolupráci lze částečně podpořit přes PRV.